

A REGGEL

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. KER., RÖK SZILÁRD-UTCA 19

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 38.000 kor. Egyes szám ára 30 Groschen 1:50 sokol, 1:20 lra, 1 francia frank

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
TELEFONJAI: JOZS. 143-26, JOZS. 34-42

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

TELEFONOK VASÁRNAP ESTETŐL
REGGELIG: JOZSEF 9-66, JOZSEF 10-16

IV. évfolyam

Budapest, 1925 augusztus 17.

33. szám

Ostendében Wolff Károly letagadta, hogy ébredő

Eber Antal: „A megegyezés a fővárosra precedens-nélkülien súlyos! A főváros hivatalos vezetőségét rendkívüli felelősség terheli!” — Bedő Mór: „A külföldi hitelezőket a kurzuspolitika, az üldözés és a kurzuspárt hangolta ellenünk!”

Az ostendei sorsdöntő küzdelem részletes és hiteles története és fájdalmas kritikája

(A Reggel tudósítójától.) A főváros népére sorsdöntő ostendei tárgyalások véget értek és a külföldi hitelezőkkel való előzetes megállapodásról csupán szűkszavú, bizonytalan hivatalos jelentés számolt be a nyilvánosságnak.

A Reggel az ostendei tárgyalások szenzációs érdekességű lefolyásának hiteles történetét és kritikáját

közi alább, amely tökéletesen megvilágítja e rendkívüli jelentőségű eseményeket. A tárgyalások két delegáltja, dr. Eber Antal és dr. Bedő Mór mondják el A Reggel-nek az ostendei hatnapos küzdelmet, annak minden fázisát, a megegyezés bírálatát, a súlyos terhek minden konzekvenciáját.

Dr. Eber Antal

a következőkben fejtette ki nagyérdekű véleményét A Reggel munkatársa előtt:
— Az ostendei egyezmény jelentőségéről leginkább akkor lehet tiszta képet alkotni, ha annak előnyeit és hátrányait szembeállítjuk egymással.

Az előnyöket

a következőkben foglalhatom össze:

1. A háború kezdete óta hátralekös kamatoknak a baseli egyezmény alapján befizetett, illetve befizetendő, összesen 450.000 fonttal való végleges kiegyenlítése. Ez nem egyértelmű azal, mintha a háború kitörésétől a folyó év végéig járó összes kamatok 450.000 fonttal kiegyenlítették volna, mert figyelembeveendő, hogy az ugynevezett nemzetközi, 1914. éves, tehát legnagyobb kölcsön német és neutrális tranche-ai után a főváros a kamatokot 1919-ig lefizette,

az engedmény még így is körülbelül 2-2,100.000 fontra rug,

ami abból a szempontból nagyon jelentős, hogy éppen a lejárt és azonnal érvényesíthető kamatösszeg engedtetett el, tehát a könnyítés azon a ponton mutatkozik, amely a jelenlegi, amugy is agyonanyagotott generációt közvetlenül érinti.

2. Ugyanebból a szempontból előnyös az, hogy az első öt évre a folyó kamatoknak 75%-a elengedtetett, ami mintegy

100.000 font évi megtakarítást jelent

és hogy a törlesztés csak a 9. évtől fogva kezdődik, ami a 6-8. évekre, tehát újból a jelen generáció szempontjából,

újabb 100.000 font évi teherkönnyebbségnek felel meg.

Ezen szempontból előnyös még az, hogy a törlesztés időtartama 20 évvel meghosszabbított, vagyis a tőkétörlesztési részletek még a 2-39. években is mintegy évi 100.000 fonttal csekélyebbek, mint abban az esetben lettek volna,

ha az eredeti törlesztési időtartam meghagyott volna. Ezzel szemben viszont a következő generáció kénytelen lesz az annuitási részleteket a mostantól számított 39-59 évig is fizetni.

3. Pozitív nyereséget képvisel az a föltétel, hogy a tőkétörlesztések nemcsak készpénzben, hanem a piacon összevásárolt kötvényekkel is teljesíthetők. Tekintettel arra, hogy a francia kölcsön arányban számítva névértékének körülbelül 50%-án, a nemzetközi kölcsön pedig 33%-án áll, ezen a címen a főváros még akkor is jelentékeny megtakarításokat fog eszközölni, ha az egyezmény megkötésének hatása alatt a cimletek árfolyama emelkednék is. Ennek az emelkedésnek a lehetőségei ezidőszert határolyva látszanak azzal a ténnyel, hogy a szanálási kölcsön, amely 7½%-os, külföldön körülbelül parin jegyeztetik, a mai viszonyok figyelembevételével tehát alig kell attól tartani, hogy a főváros kölcsönei, amelyek 4%, illetve 4½%-osak, átlagban a névértékük 50%-a felé emelkedjenek, úgy hogy

ezen a címen a főváros előreláthatóan nagyon jelentékeny effektív megtakarítást fog eszközölni.

4. Pozitív, bár nem számokkal kifejezhető előnyt jelent az is, hogy zálogul csak az Elektromos Művek, a Vízmu és a Gázgyár — a Közuti Vasutak jövedelmei szabadon maradnak — bevételük kellett lekötöni, anélkül, hogy bármiféle egyéb korlátozás a rendelkezési jog tekintetében életbe lépne, tehát

az a bloká, amelyet eddig a külföldi hitelezők a főváros egész vagyonára életbe léptettek, megszűnik

és a főváros vagyona nem lesz többé egy zár alá vett fizetéképtelen adósnak sequestrált vagyontömege. Ezekkel az előnyökkel szemben a következő

hátrányos momentumok

emelendők ki:

1. Az egyezmény életbelépése esetén el lenne ismerve az 1914. évi nemzetközi kölcsön ugynevezett német tranche-ának teljesértékű valutáris jellege. Amig tehát eddig a főváros azon a jogi állásponton állott, hogy ez a német tranche, amely eddig tőkében kifejezve a legnagyobb összege a külföldi adósságoknak, nem angol fontban, hanem márkában fizetendő, addig az egyezmény létrejötte esetén ebből a szempontból minden további kifogás megszűnik és

a német tranche éppen úgy nehéz valutában lesz fizetendő, mint akár az angol kölcsön.

Hogy a jogföntartás föladásának mi a materiális értéke, az természetesen attól függ, hogyan itéli meg valaki egyáltalában azt a rendkívül nehéz és komplikált jogi kérdést, hogy

Föl, föl vitézek!

A romlott vér sebeket fakaszt a testen. Ahány orvos konzultál, mindegyiknek ugyanaz a diagnózisa. A kelevényeket ki kell vágni. Késsel. Ma Nagy Emil fest meg-rázó képet A Reggel hasábjain a hivatali korrupcióról, tiszteletreméltó elszántsággal mutatva rá a gyógyítás lehetőségeire. Nem kisebb professzorok, mint Andrássy Gyula, Gaal Gaszton, Prohászka Ottokár, Rákosi Jenő, Vass József és Vázsonyi Vilmos konstatálták a nemzet testén ezeket a furunkulusokat, amelyek nemcsak undort ébresztenek, de fájdalmat és a szegény érzetét is. Minden becsületes magyar polgár beleütközik hivatása, mestersége gyakorlása, ügyesbajos dolga végzése közben a porig alázó valóságba, hogy a magánérdek bizony fölibe került a közérdeknek. Trianon, a kurzus, az infláció, a drágaság kikezdték a legszebb magyar virtust: a kéz, a lélek és a hivatali eskü tisztaságát. A korrupció pestises patkányai futkároznak a hivatalokban. Mi e dögvész széruma? A professzor urak tekintélyes része azt mondja, hogy a becsületes sajtó tisztítsa ki Augias istállóját. Elfelejtik, hogy a sajtó erkölcsi erejét, idegzetét, kötelességtudását, hitelét is kikezdté az elmúlt tíz esztendő rabszolgasága, hogy a váltakozó rezsimék és kormányaik versenyeztek a sajtó elnyomásában, hogy guzsba kötve csak nyöszörögni lehet, hogy a kegyetlen és aránytalan ítéletek terrorja öntudatlanul is megbénítja a tollat, hogy a közhangulat, amely szárnyat ad az igazságnak, dermedt, hideg, közönyös, akár Szibéria hómezője. És az igazi újságírónak, akinél minden betű az élet-erőnek egy kiszakított paránya, mégis vállalnia kell ezt a hálátlan és százsor veszedelmes föladatot. Már hallom az üres kobakok kongását és a korrupció vérszövetségének üvöltését. Destrukción. Nemzetgyalázás. Te-kintélyrombolás. Lázítás. Szenzációhajhászat. Ó, ostobák, gonoszak, megmérgeztetek! Azt hiszik, hogy a depraváció, cinizmus és pucér materializmus korában hiuság, nem-telen szenvedély, vállalati érdek, gyermekes érvényesülési vágy hajtja a hivatott publicistát az elégedetlenség rögös útján. Ezért vállalja a pört, ahol oly ritkán bizonyíthat és oly gyakran elítélik, ezért áldozza nyugalma, biztonságát, jó álmát, jövőjét. Ugyan, ki ne akarna elégedett lenni? Kinek telik abban kedve, hogy mint a temetőbogár a rothadásban és a szemétkben turkáljon. Kiknek a sorsa, végzete ez a bolond, verekedő, vitézi élet? Azoké, akik minden jajszóban a saját sóhajukat és minden vérző, vagy üszkös sebben a saját fájdalmukat érzik. Ezek Hungaria Martir reménytelen szerelmesei. Akik megvívják a harcot a korrupcióval, ha belepusztulnak is. A tolluk éles, mint a kés és tiszta, mint a sebész lancettája. Mindenki velünk, aki nincs ellenünk...

ennek a kölcsöntranchenak mi volt eddig a valutáris helyzete.

2. Rendkívül súlyos az a pénzügyi megterhelés, amely az egyezségből a főváros lakosságára hárul. Ha az arriere-kamatok elengedése — amint föntebb jeleztem — összegben igen jelentékeny kedvezményt jelent is, mégis meg kell állapítani, hogy az a tény, hogy ezen hátralékok elengedésén fölül kamatokban mindössze az első 5 évre számított negyed kamatmegterhelést nyertünk,

sokkal kedvezőtlenebb azoknál a megegyezéseknél, amelyekkel régebben, más kommunális háborúelutáni adósságaikra kötöttek.

Elég ebben a tekintetben ráutalni Bécs városának egyezményére és arra a hatályba nem lépett egyezségre, amelyet a főváros eredetileg a francia hitelezőkkel kötött, amely utóbbiban a jövő kamatszolgáltatásnak 60%-a lett volna elengedve.

a megegyezés a fővárosra rendkívül súlyos, sőt majdnem azt mondhatnám, hogy precedens-nélküli súlyos

Hogy mely körülmények idézték elő azt, hogy ily súlyos megegyezés mégis meg volt kötendő, azt ezuttal nem kívánom bővebben részletezni, mindenesetre annyit mondhatok, hogy

a főváros hivatalos vezetőségét rendkívül súlyos felelősség terheli

abban a tekintetben, hogy az egyezmény csak ily terhes alapon volt megkötendő.

Amit ebben a tekintetben a főváros vezetősége és elsősorban a főváros vezetéséért felelős polgármester hibázott és mulasztott, azt kötelességszerűen nem pártpolitikai szempontokból, hanem a főváros nagy érdekeire való tekintettel, részletesen ki fogjuk fejteni.

Végül még csak a tárgyalásoknak két örvedetes külső jelensége kell utalnám. Az egyik az a minden képzeletet fölülmuló lelkes, céltudatos, páratlanul komoly, a kérdés minden jogi, pénzügyi és közgazdasági vonatkozására kiterjedő tövénység, amelyet a főváros érdekeiben a tárgyalás vezetője, Teleszky János kifejtett. A főváros lakossága sohasem lehet elég hálás azért az emberfölötti fáradozásért, amelyet Teleszky ezeknek a tárgyalásoknak a során kifejtett és amelyeknek legelső sorban és majdnem kizárólag köszönhető, hogy nem kellett még ennél is rosszabb megegyezést létesíteni. A másik örvedetes momentum, hogy a tárgyalások vezetésére kiküldött bizottság összes tagjai mindenféle pártpolitikai és mindenféle személyi antagonizmust félretéve, az első perctől az utolsóig egyedül és kizárólag a főváros érdekeit szem előtt tartva, igyekeztek megkönnyíteni Teleszky néhez munkáját. Soha a tárgyalások egész folyamata alatt nem merült föl a legkisebb pártpolitikai diszharmonia sem, soha egyik bizottsági tag a másik rovására nem igyekezett semiféle pártpolitikai előnyöket szerezni. Ha az a remény kecsgethet, hogy a főváros ügyeinek intézését továbbra is ez a szellem fogja vezetni, amely nem ismert pártokat, csak a főváros egyetemes érdekeit, akkor ez ellenértéket szolgáltatathatna azokért a rendkívül súlyos terhekért, amelyeket a megegyezésben — akarunkon kívül — a viszonyok nyomása alatt vállalnunk kellett.

Dr. Bedő Mór

Magyon érdekes nyilatkozata *A Reggel* számára, amelyről bizonyára még sok szó esik, így hangzik:

— Majdnem tíznapig igazán szakadatlan tárgyalás után a főváros külföldi hitelezőivel létrejött a külföldi kölcsönöknek végleges rendezését szolgáló egyezmény bázisa. Tiszteletet érdemel a bizottság minden egyes tagjának működése és munkája, de csak az elismerés és bámulat hangján szabad beszélni Teleszky János volt pénzügyminiszterrel, aki az anyag hihetetlen ismertetéssel és szaktudásának mérhetetlen kincsével szolgálta a főváros érdekeit. Örömmel és elismeréssel kell megállapítani, hogy

a bizottságban nem voltak pártok

és minden egyes pártnak kiküldöttje félretéve minden politikai és olyan szempontot, amelyet itthon pártpolitikai célokra jelentékenyen ki lehetett volna használni, csak egyet nézett, a főváros érdekét. Viták és nagy ellentétek voltak a deputáció egyes tagjai között akkor, amidőn a részletek kerültek tárgyalás alá, de egységes volt az egész bizottság magukkal a hitelezőkkel és a nagy kérdésekkel szemben. Ellentétben áll ezzel a harmónikus működéssel az a nyilatkozat, amelyet Csilléry András bizottsági tag ur a „Nemzeti Ujság”-ban tett és amelyben azt mondja, hogy „azért jöhetett létre ez a megállapodás, mert a Keresztény Községi Párt az időszerű megegyezésekben kikötött fizetési feltételek betartását sürgette és a párt sürgetésére tett a főváros kötelezettségeinek mindig eleget”.

— Egyelőre nem akarunk még e megegyezés előzményeibe sem pártszempontot belevegyíteni, de annyit mondhatok és erről még sokat fogunk beszélni, hogy minő működést fejtett ki a Keresztény Községi Párt a főváros kül-

3. Adópolitikai szempontból súlyos következménye a megegyezésnek az a megállapítás, amelyben már odakint Ostendében a szociáldemokrata párt képviselőjének, Peidl Gyulának kezdeményezésére az összes pártok megegyeztek, hogy szociálpolitikai szempontból nem lesz föntrtartható a baseli egyezményekben leszögeezett az a módszer, hogy a külföldi kölcsönök kamatterhét javarészen a közuti vasuti közlekedésre kivetett surtaxe fődözze,

ennek pótlásul tehát új bevételekről kell gondoskodnunk,

amelyek megalkotása, ha nem is a fővárosra, mint egységre, de bizonyos kereseti ágakra és vagyontárgyakra ujonnan jelentkező terhet fog jelenteni.

Egybevetve a megegyezés előnyeit és hátrányait, meg kell állapítanom, hogy meggyőződésem szerint

földi kölcsönügyeinek eddigi intézésében (lásd a baseli egyezményeket) és ne nagyon provokáljon Csilléry ur minket, mert majd

el fogjuk mondani, hogy mikép hangolta a külföldi hitelezőket az az ugynevezett kurzuspolitika és az az üldözés, amelyet éppen a kurzuspárt és ennek élén Csilléry folytatott.

— Az az egyezés, amely kétségkívül jelentékeny koncessziókat tartalmaz, korántsem olyan, amely a főváros lakosai anyagi terheinek megkönnyítését szolgálja. Bizonyos azonban az, hogy ez volt a legjobb megegyezés, amely a mai elkésztés időben, ezen úgy sajnálatos előzményei és előkészületlensége mellett el volt érthető és tény, hogy ezzel a főváros zavartalanabb pénzügyi kiépítését érjük el és meg lehet állapítani a főváros nagy pénzügyi és szociális programját és nem kell attól tartani — amit oly sokat hallottunk és pedig Csilléryék oldaláról —, hogy miután a kölcsönüggyből származó igények nem a magyar bíróság elé tartoznak, hanem a Tribunal de mixtélé és ennek ítéleteit a trianoni szerződés és a miniszterelnöki 2930/1925. számú rendelete értelmében vakon és fölülvizsgálat lehetősége nélkül végre kell hajtani, — zárgondnokot ültetnek a főváros nyakára, aki beleül a főváros üzemibe, az adópénztárakba és lefoglal minden jövedelmet a hitelezők számára. Egészen biztos, hogy súlyos kritikák fognak elhangzani azokkal szemben, akik ezt az egyezséget megkötötték és a kávéházi Conradok hallatni fogják felelőtlen bölcsességüket és a nagy materia ismerete nélkül szűkölködő, de mindenesetre lesújtó kritikájukat. Mindezekkel szemben mi egyelőre védtelenek vagyunk és nem is védekezünk, mert hiszen ez

az egyezés még a hitelezők részéről sem perfekt

és ne emeljük ki ezen egyezés esetleges előnyeit ugyanakkor, amikor a hitelezők előtt és pedig joggal arról panaszkodunk, hogy ez a megegyezés a főváros életeterejét ássa alá.

A nagyközönség tájékoztatására — miután Éber Antal ugyancsak *A Reggel* hasábjain kifejtette az egyezés számszerű részleteit — szabadon megjegyeznem, hogy azt a körülményt, hogy a fővárosnak három nagy üzeme, és pedig a gáz-, elektromos- és vízművek jelöltettek ki fődözeti alapul,

korántsem jelenti azt, hogy ezen üzemek jövedelmeiből kell majd a kamatokat, illetve az annuitásokat fizetni,

mert ezek csak fődözeti alapul jelöltettek ki és effektív zálogot csak abban az esetben képeznek, ha a főváros nem tenne eleget kötelezettségének. Nincs fődözeti alapul lekötve

megkérdezte az egyik belga bankár, hogy vajon ő, Wolff ur, „ébredő”-e, kitűnően ejtve ki e „magyaros” szót, amire ő határozottan kijelentette, hogy nem,

én nem akarván az ünneplés hangulatot rontani, csak annyit jegyeztem meg, hogy „quasi ébredő”. Hallhatta azt is hogy mennyire érdeklődtek a főváros törvényhatósági bizottságának összeállítására, a kinevezett városi képviselők pártállása, stb. iránt és kérdést intéztek hozzám, hogy

vajjon Wolff ur képviseli-e a majoritást, amire ő igen apodiktikus igennel felelt

és akkor, amidőn én ezt megadóltam, — a hitelezők jelenlétében volt alkalmam fogadást kötni az állítólagos többségi pártnak ezen tárgyalások során igazán kifogástalan magatartást tanúsító képviselőjével és ezen fogadásnál csak egy kikötésem volt, hogy ha én nyercem meg a fogadást, azaz a legközelebbi

magam a Beszkr és a tarifabevétel, ami szintén mutatja, hogy a külföldi hitelezők számára szedett eddigi surtax, mint ilyen megszűnik és Peidl Gyula volt az, aki a tárgyalásokon elsőnek fejtette ki, hogy tiltakozik minden olyan lekötés ellen, amely éppen a legszegényebb néposztály és az elsőrendű szükségletek megterhelését jelenti. A főváros vezetőségének kapkodó és tervszerű átgondolást eddig teljesen nélkülöző működésén kívül a delegáció ugyyszólván ellensúlyozhatatlan hátrányára szolgált az, hogy a hitelezőknek oly surtaxot nyújtottak az ideiglenes baseli egyezmények útján, hogy ezek abban a föltétlen meggyőződésben voltak, hogy Budapest főváros a legteljesebb mértékben fizetéképes és pedig a teljes tartozási összeg erejéig, ami mellett szóltak azon külföldi szakértői jelentések, amelyeknél

a főváros jelenlegi és mindenesetre felelőségre vonandó vezetői arra nyújtottak alapot, hogy a főváros üzemeinek bőséges jövedelmezősége van

és úgy látszik, minden egyes üzem vezetője külön és külön a külföldi hitelezők előtt nem a város valóságos sanyaru helyzetének dokumentálását tartotta kötelességének, hanem azt, hogy azt bizonyítsa, hogy ő milyen kitűnő szakember és mily egyszerűen vezeti ezen üzemeket, amelyek busásan jövedelmeznek és a főváros rövidlátó és eléggé nem karhóztatandó vezetősége a főváros éppen azon üzemeknek a díjait (lásd villamostarifa és villanyvilágítás) emelte állandóan és pedig az egész világon páratlanul álló mértékig, amelyeknek jövedelmei a baseli egyezmények értelmében a külföldi hitelezők céljait szolgálták.

Nehéz az embernek mérsékelnie önmagát és a jogos kitéréstől tartózkodni, ha mindezt látta — és ezt én már a kölcsönügyi bizottság budapesti legelső ülése alkalmával kiemeltem és már ebből a szempontból is követtem a villamostarifának leszállítását és sajnos, a külföldi hitelezők magatartása azt mutatta, hogy mennyire igazam volt ezen föllépésemnél már akkor, amidőn nem is ismertem még a hitelezők ezen hangulatát.

Mindent tudtak, sőt még a valóságnál is jobban a külföldi hitelezők, ami itt a fővárosban történik,

mindenkiről tudták, hogy kicsoda és mi a szerepe és egészen viccelve mondták barátoságos diskurzus közepette, hogy mi az én bünyöm, vagy előnyeim, hogy egyszerű „Stadt-repräsentant” vagyok, mert a négy excellenciás ur (Bárczy, Teleszky, Ereky, Peidl) — ez utóbbi erősen tiltakozott e címzés ellen — csak mélsóságosok voltak ott és én voltam az egyedüli, aki minden cím nélkül diszlekedtem és talán ennek is volt nemcsak számomra, de talán a főváros javára is bizonyos kis előnye. Az egyéni érintkezés egyébként szívélyes volt és már az első ülés után, amely azonban belülről sziveltető, félelmetes és megalázó volt, Ostende polgármestere a nagyteremben fogadta és üdvözölte a deputációt, azt hiszem azonban, nem igen volt tisztában azzal, hogy miről folyik ott a tárgyalás, mert, bár sok sikert kívánt a működéshez, de az itt és a belga banketten elhangzott fölszólalása után, úgy itéltem meg, hogy ő inkább azt hitte, hogy mi azért tárgyalunk, hogy a belgáknak valamely kölcsönt nyújtsunk, nem pedig azért, hogy leszegényedett fővárosunk számára engedményeket kérjünk. A tárgyalások viharában oázis volt egy igen előzékenyen bekonferált lunch, amelyet a L'Association Belge adott e hó 11-én a magyar és a külföldi hitelezők tiszteletére és amelyen

Wolff Károly urral ültem szemben,

akinek volt alkalma ott hallani a külföld tájékozódottságát, mert például tőle

döntő szavazásnál a városházán a mienk a szavazatbeli majoritás, úgy a fogadás összegét Wolff Károly zsidó célokra lesz kénytelen fordítani és így remélkedem, hogy mint dr. Wolff Károly nagy zsidó szeretetadománya fog már legközelebb jelentkezni az ő közgyűlési minoritásának következménye. Sok és nagyon fontos és jellemző dolog történt ottan, sokat láttunk és tapasztaltunk a fölfogás és megítélés kérdésében és látható volt az is, hogy mit jelent egy objektív kritikával dolgozó ellenzék — és az is, hogy minő értéket reprezentál az — egység.

Részletekről, multról és az utóbbi mulasztásairól, büneiről és tehetségtelenségéről majd a közgyűlésen és ugyanott a jövő reményeiről.

Tenniszütők 240.000 K-tól Kertész II
VI, Andrassy-ut 36. sz.

Izgalmas hajnali kardaffér Pesterzsébet főutcáján

Dr. Chikán Béla polgármester fegyverezte le az igazoltató és verekedő századost

(A Reggel tudósítójától.) Szombatról vasárnapra virradó éjszaka izgalmas botrány verte föl Pesterzsébet éjjeli csendjét. Pesterzsébetet az igazoltatások és kilengések korszaka eléggé megkímélte, annál nagyobb megütközéssel beszélnek városszerte arról az afférról, amely

vasárnap hajnal felé igazoltatással, zsidózással kezdődött és lefegyverzéssel végződött

a Baross-utcában, dr. Chikán Béla polgármester háza előtt. A polgármester a szombat estét a fővárosban töltötte, ahonnan éjjel után két órakor érkezett haza autójával, amelyet maga vezetett. Rajta és feleségén kívül az autón Mészáros István nyugalmazott ezredes és Ney Leó kereskedő ültek, akinek régi ingatlanforgalmi vállalata van Pesterzsébeten. Amikor Chikán polgármester autója befordult a Baross-utca, egy tiszt, aki egy hölgygel haladt a járdán, hangosan kiáltozni kezdett:

— Hova mentek, zsidók? Alljatok meg, zsidók!

A polgármester ügyet sem vetve a kiabálásra, tovább vezette autóját, amellyel a Baross-utca 67. számú háza előtt megállott. Alighogy az autó utasai kiszálltak a kocsiból, odaért az a tiszt, hölgyével együtt, aki néhány pillanattal előbb utánuk kiáltozott, egyenesen Ney Leóhoz lépett és erőlyesen rászólt:

— Zsidó, igazold magad!

Ney tiltakozott e brutalitás ellen és elővette névjegyét, majd ugyancsak fölszólitotta a tisztet névjegye átadására. Az igazoltató tiszt — akiben a társaság tagjai egy trénszázadost ismertek föl —, most már annyira kiabált, hogy dr. Chikán Béla polgármester is csillapítólag lépett közbe:

— Százados ur, ön be van rugva, menjen szép csöndesen haza.

— Mit, te még véded a zsidókat? Akkor te

is b.... zsidó vagy! — volt az ittas százados válasza és ezután a legválogatottabb grombaságok, leirhatatlan kifejezések özöne zudult a polgármester társaságára.

Szó szót követett, majd a százados kardot rántott és azt magasra emelve, a kereskedőre akart lesújtani. Ezt a támadást Chikán polgármester hirtelen kivédte,

elkapta a százados karját, aki a hatalmas nyomásra tehetetlenül ejtette ki kezéből a kardot.

Dr. Chikán ezután a kardot magához vette, bevitte lakására, ahová időközben a megtámadott társaság többi tagja is bevonult, a százados pedig kard nélkül maradt a kijózanító hajnalban.

A Reggel munkatársa beszélt vasárnap este dr. Chikán Ferenc polgármesterrel, aki a fentiekkel mindenben egybehangzóan adta elő az éjszakai affér lefolyását.

— A kellemetlen inzultus — mondotta — valóban megtörtént. A százados, aki szemmel láthatólag ittas volt,

elismételhetetlen szavakkal támadt reánk, különösen Neyre, akit a társaságában levő hölgygel együtt ütni kezdtek.

Az autó üvegeit is össze akarták törni, én közbeléptem, majd amikor a százados kardot rántott, megfogtam a kardpengét, amely keztyűmet is átvágta és kicsavartam kezéből a fegyvert. Ezelőtt rendőrtiszt voltam — folytatja nevetve a polgármester — és értek az ilyesmire. A kard most nálam van a lakáson, amelynek ablakain a százados, akit látásból ismerem, sokáig döngött még, nyilván azért, hogy kardját visszakapja. En vasárnap nem voltam odahaza, följelentést nem tettem.

Más oldalról A Reggel azt az értesülést kapta, hogy vasárnap a százados küldöttje sürű egymásutánban keresték föl a polgármester üres lakását, hogy a kardot visszakérjék.

magát alá az okmányokon. A nyomozás során kiderítették azt is, hogy egy bécsi részvénytársasági igazgató jár gyakran Pestre, Kalisch Mór, a bécsi Ostwega Textilereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója. Ez az igazgató állandóan a Gellért-szállodában lakott s akkor, amikor a vámpanama kiderült, hirtelen elutazott Budapestről. A becsempészett áruk után nyomozva, megállapították, hogy a vagontelekben Budapestre csempészett textilárakat Bécsben a Schiff B. & Söhne cég adta föl Hoffmann Ödön budapesti cég címére. E bécsi cégnél az Ostwega igazgatója, Kalisch Mór vásárolta és adta föl az árukat Budapestre s így nyilvánvalóvá lett,

hogy a bécsi igazgatónak szerepe van a vámcsalásban.

A pesti nyomozás szerint a Schiff-cég említette Kalisch Mórnak, hogy a Nyugati pályaudvarról nagyon olcsón sikerül elvámolnia az árukat ama ismeretlen fiatalember után, aki nyomtalanul eltűnt a pesti detektívek elől s így léphetett összeköttetésbe Kalisch a titokzatos vámolóval. A hamis okmányokkal kiváltott árukat

a Szerecsen-utcai Eisenthaler H. céghez és a Rákóczi-uti Frankfurter Sándor céghez szállították,

illetőleg Kalisch Mór az elvámolás után e cégeknek adta el. A nyomozással egyidőben a vámkihágási eljárást is megindították. Miután azonban a vámcsempészést közokirathamissalással peccselték le, a rendőri nyomozás aktái átkerültek a törvényszékre, ahol a napokban

Kalisch Mór ellen elfogatóparancsot adtak ki

s a vizsgálóbíró megkereste a bécsi rendőrséget, hogy Kalisch igazgatót tartóztassák le, egyben kiadatási eljárást is indítottak ellene, mert a rendőrség megállapítása szerint a bécsi részvénytársasági igazgató lengyel állampolgár és

ezért a Pesten elkövetett hamisításokért itt kell őt felelősségre vonni.

Az elfogatóparancs alapján szombaton

Bécsben letartóztatták Kalisch Mór,

akinek budapesti ügyvédje, dr. Gál József, a kiadatási kérelem ellen fölfolyamodott a táblához azon a címen, hogy nincs bebizonyítva az, hogy ki követte el a vámcsempészést hamis lebélyegzést. De bejelentette a rendőrségen, hogy a tulajdonképeni hamisító nevét Kalisch megmondhatja az esetben, ha őt szabadlábra engedtetik a bécsi rabkórházból — mert oda szállították a 64 éves igazgatót — s azután kiderül majd, hogy több mint egy félév óta kik hamisították a vámolettakat.

A Pécsi Dalárda nyerte meg a soproni dalosverseny királydíját

Sopron, augusztus 16.

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap este hirdették ki a Magyar Dalos Szövetség nagy ünnepeinek és országos érdeklődés közben zajlott országos dalosversenyének eredményét. Ez a huszadik verseny volt, amelyen részt vett az ország valamennyi neves dalárdája, ezernél több dalossal, úgy hogy Sopron pár nap óta igazán országos ünnepség színhelye volt. A dalárdák vetélkedésének eredményét diszközgyűlés keretében hirdette ki a bírálóbizottság, amelynek ítélete szerint az I. Ferenc József által 1912-ben adományozott örökös vándordíját (Strobl Alajos ezüst Tinódi-szobrát),

a királydíjat a Pécsi Dalárda, József főherceg ezüstserlegét a Szegedi Dalárda, Albrecht főherceg ezüstkoszoruját pedig az Egri Dalkör nyerte meg.

A versenydíjak kiosztása után a színházban a királydíjas Pécsi Dalárda fölléptével diszhangverseny volt, amellyel bezárult a szépen sikerült országos dalosverseny.

A Lakásépítő Állandó Tanács ma délelőtt dönt a telekvásárlásokról

Husz ajánlat fekszik a miniszteri biztosság előtt — A telekvásárlások után nyomban kiadják az építési megbízásokat

(A Reggel tudósítójától.) Ma délelőtt 10 órakor nagyfontosságú ülést tart a Lakásépítő Állandó Tanács a népjóléti miniszteriumban. Különös jelentőséget ad e tanácsülésnek az a körülmény, hogy

most először képviseltek itt magukat a mérnök- és építész szakegyletek.

A tanács legutóbbi nagy értekezlete elé ugyanis azt a kivánságukat terjesztették a különböző érdekeltségek, hogy a gazdasági kérdések elbírálása során hallgassa meg a tanács az ő véleményüket is. A népjóléti miniszterium hozzájárult e kivánság teljesítéséhez és így a mai tanácsülésen már a Mérnökök és Építészek Egyesületének, a Mérnöki Kamarának, a Mérnökök Nemzeti Szövetségének, a Budapesti Építészek és Építőmesterek Ipartestületének és a Magánmérnökök Szövetségének képviselői is megjelentek és nemcsak a napirendre tűzött tárgyakhoz szólhatnak hozzá, hanem alkalmuk

lesz arra is, hogy életrevaló tervekkel és indítványokkal mozdíthassák elő az építkezések megindítását. A Lakásépítő Állandó Tanács egyébként

ma délelőtt dönt az állami lakásépítő akció részére följajánlott telkek megvásárlásáról.

Legilletékesebb helyről szerzett értesülésünk szerint körülbelül

husz komoly ajánlat fekszik ebben az ügyben a lakásépítő miniszteri biztosság előtt,

ezeknek fölülvizsgálása tehát nagy munkát fog adni a tanácsnak és az érdekképviseletek kiküldötteinek. A mai döntés alapján

már a legközelebbi jövőben megtörténnek a telekvásárlások

és a népjóléti miniszterium nyomban ki fogja adni az építkezési tervek elkészítésére vonatkozó megbízásokat is.

Milliárdos vámpanamákat fedeztek föl a Nyugati pályaudvar vámki rendeltségénél

(A Reggel tudósítójától.) A legutóbbi napokban nagyon bizalmas nyomozás folyt a budapesti rendőrségen milliárdos vámcsempészések ügyében. A csalást a Nyugati pályaudvaron fedezték föl. A pályaudvar hármas számú rak-tárából egy fiatalember egy vagon textilárut váltott ki, átvette az okmányokat s ezáltal azok a kezében voltak, kijelentette, hogy rögtön jön, csak siet elvámolni az árut, hogy el is szállíthassa onnan. A pályaudvari vámtisztviselőnek föltűnt, hogy ez a fiatalember kiszáradva visszajött és a kapott okmányokon rajta voltak a bélyegzők körpecsételt. Elvámolva. — Kiadható. Király Albert vámtanácsos gyanusnak találta a dolgot, átvette az iratokat és konstatálta, hogy ilyen rövid idő alatt nem lehetett a vámolettékeket befizetni és a pecsét-

ket csakis hamis bélyegzőkkel üthették az okmányokra. Nyomban revíziót tartottak a pályaudvaron, amelynek eredményeként megállapították, hogy

ez év január óta egy ismeretlen hamisító társaság rengeteg vagon textilárut csempészett be így az országba s ezáltal a kincstárnak több milliárd kárt okozott.

E dolgok kiderülése után értesítették a főkapitányságot is a nagyszabású közokirathamissalásról, ahol Munkácsy Artur detektív-főfelügyelő csoportja kezdett nyomozást s annyit mindjárt megállapítottak, hogy az az ismeretlen fiatalember, aki a hamis vámcsempészéssel jelentkezett, egyszer mint Fehér Dezső, más-szor mint Schwarz Leó szerepelt és így is írta

Szőnyegek!

	Korona
Velour plüss ebédli szőnyeg	1,500.000
Selyemfényű sezlontakaró	1,100.000
Szép gyapju ágyelő	135.000
Szörme ágyelő	350.000
Gyönyörű valódi perzsa összekötő	1,800.000
Remek valódi perzsa sezlontakaró	7,500.000
Valódi perzsa ebédli nagy szőnyeg	12,500.000

Futószőnyegek, függönyök, ágygarnitúrák igen olcsón árúsítanak. Vidéki megbízások pontosan eszközölköttek, nem tetszőt kieserélek. Kedvező fizetési feltételek készpénzárak mellett

SCHILLINGER BÉLA
Budapest VI, Teréz-körút 15. Alapítva 1907

Magyarország...

IV. Erdély

Erdély fölött ma sűrű pára bűzlik, mert valami alattomos gáztámadás vagy mintha két szomszédos lakás között a választófal hirtelen beomlott volna s most a szutykos cigányszoba levegője a tiszta polgári szobába áramlanék. Ez az ugynevezett *regati mentalitás*, a román királyság kulturális és erkölcsi közszelleme, amely minden erdélyi dolgot most a maga képeére degenerál.

Mi hát az a *regati mentalitás*? Valamelyik Bratianu mondta egyszer őszintén, hogy az állam tisztviselői egész jogszerűt fogadnak el pénzt a felektől s nagyon helyes, ha ilymódon az államot tisztviselői eltartása tekintetében a társadalom tehermentesíti. Ez tehát nem korrupció, hanem az indirekt adózás egy fajtája és valóban, most a nyáron történt, hogy egy őrmestert fölmentett a katonai törvényszék, mert a roglamában seholy sincs kimondva, hogy az őrmester alantásaitól ne fogadhasson el pénzt. Valami különös, félázsi, de leginkább mégis cipányatriarkalizmus ez a mentalitás. Az ország teljes hatalmu földesuraké s az állam az ő ispánjaiknak és kasznárjaiknak a szervezete. A jövedelem az uraké és ők ebből bizonyos százalékot el hagyának lopni és ebből él a bürokrácia. Törvény eddig alig volt, csak ősi szokások voltak, a török-bizantizmus hódoltságoké, amelyek semmit sem változtak, midőn a hatalmat a főleg ottrekedt görög elemekből alakult honi oligarchia vette át. Ma kezdenek törvényeket szerkeszteni s ezeknek szelleme teljesen egy a regati mentalitással. A bürokrácia mindenhatósága alakul itt ki intézményesen és tételes kodexekben a szabad lopás szabályait fektetik le. A törvény arra van, hogy a hivatalnok megélhetését elősegítse. Ez a regati mentalitás.

Most készül az *energiatörvény*, amely arról szól, hogy egy hivatalos szervezetnek joga lesz ellenőrizni és föllebbezhetetlen határozatokkal befolyásolni a termelés eszközeinek célszerű kihasználását. Ez a gyakorlatban úgy fest, hogy az energiainspektor megjelenik egy vas-észtalgályosnál és megállapítja, hogy az ő benzindótorja nem gazdaságos, hanem azonnal át kell térnie a gőzüzemre, kivéve azt az esetet, ha az esztalgályos bizonyos baksissal elcsitítja az inspektor aggályait. Ez törvény lesz, amely a mostani gyakorlatot kodifikálja. Ma úgy van, hogy a megyei főorvos kiházasítja a leányát, ennél fogva tíz, husz, ötven megyei kereskedő boltja egészségtelen lesz és hatóságilag becsukódik, ám tízezer leiert ismét megnyílhat, csak még a főispánnak kell harmincezer és a kerület képviselőjének ötven, de súlyosabb esetekben a belügyminiszternek száz. Az energiainspektor joga lesz elrekvirálni egy gyártelepet azon a címen, hogy a szomszéd gyártelepnek szüksége van terjeszkedésre és ez az államgazdaságra fontosabb üzem s a közgazdasági inspektor elcsaphatja a főbíró és a tanügyi inspektor elveheti a nem állami iskolát, föltéve, hogy azok nem járulnak hozzá az államhivatalnok eltartásához. *Regati mentalitás: a tisztviselő éhen halhat a fizetéséből, de olyan hatalom van a kezében, hogy megél belőle.*

Átléptük a határt. Vámvizsgálat. Egy Amerikából hazatérő szász van a kupében tömött kofferekkel. A vámtiszt odasandít, udvariassan megkér bennünket, hogy menjünk a folyosóra, mert kevés a hely. Rövid tétaté az amerikkással. A vámtiszt el. Az amerikkás mondja: 5 dollár adtam neki. A vámtiszt vissza. Diszkrét tárgyalás. El. Az amerikkás mondja: még 300 leit kapott, azt mondta, hogy kevés az 5 dollár. Én azt mondtam, hogy a pénzem át van utalva, hát kiegyeztünk még 300 leiben. A két koffer selyemtől kövér. Román nő utazik Párisból Bukarestbe. Tövisnél ellopják a retiküljét, pénz, utlevél, vasuti jegy fuccs. Jön az új kalauz. Német kereskedők tanusítják az esetet. A kalauz szigorú: leszállni. A nő nem. Kopesamika, azelőtt Kiskapus. Inspektor jön; szigorú, leszállni! Nő: nem! Allomásfőnök. Csendőrorok. Nőt puskatussal taszigálják. Német kereskedők sirnak a fölháborodástól. Összeadnak pénzt. Mennyi kell Bukarestig? 2000 lei. De nincs, csak 1200 lei. Hatóságok összenéznek. Gyors kalkuláció. *Bun*, mondják. Elég, ha nincs több. És az úgy elintéztetett. *Az állomáson a kalauz odacsuszik az utasokhoz: Hova utazik? Megsugja: Ne váltson jegyet. Ezért egy kis összeg a kalauzé, aki személyes sérelemnek tekinti, ha az utas jegyet vált. A C. F. R. nem sokat keres az utasszállításon.*

A fa hazájában a hidak beomlanak, a kő hazájában az utak kátyukká hasonulnak.

BRILLIANSOKAT gyöngyöket, réz-
díszeket bárkinél
drágábban vesz.
Székely Emil Király
utca 51. Tel.: J. 105-38
(Teréz-templ. szomb.)

Pedig egyre utalják a pénzt, de azt utközben mindig elnyeli a regati mentalitás. Kifogynak a vagonok, szétesnek a gépek, ledőlnek a házak, az erdőt kivágják, a víz leviszi a földet. Karszt. A magyar birtokokat havasi mőcoknak adják, a termelés harmadára csökken. Földreform. A kórházakban infernalis piszok, a vendéglőkben nyulós szenny. A szobapincér panaszkodik, hogy a regati urak nem ismerik a különbséget a mosdótál és a füles porcellánbőgre közt, viszont tanácstalanul állnak a W. C.-ben, a tündéseik nyomait lassan lassan nem lehet már eltakarítani. A szálloda lépcsőjén kopott szőnyeg: magyar emlék ez és a szőnyeg közepén fényes kőpés: ez a regati mentalitás. Az erdélyi románok sirva csikorgatják a fogukat. De tagadhatatlan igyekezet is mutatkozik. *A rendőrség egyik főhivatalnok, aki a regatban borbélylegény volt, most vizsgázott sikerrel az első polgáriból.*

A rendőr unatkozott egy székely városban. Regati rendőr volt, hátrálövődözött a lármázó gyerekekre. Azt mondja az őrmester, hogy hát milyen gyerekek voltak azok? *Magyarok?* Akkor mit akartok ettől a derék rendőrtől? A csendőrorok vastagra vert magyar flukat hajtanak be a szomszéd városból. Román liceumi diákok megtámadták őket, azok védekeztek, a licisták jelentették a csendőrorok, az megverte és behajtotta a magyarokat. Kisebbség! *Testvéri együttesben a zsidók és a magyarok, a diák-sapkás ifjúság együtt verdesi őket.* A magyar önkéntesek közül még soha egyik se került el a második évet, a magyar diákok közül kilencven percent bukik az érettségén. *Nincs numerus clausus, de az egyetemre nem jut a magyar.* Védeni kell a gyöngébb fajt az erősebb idegen ellen. Nemesak Gömbös mondja ezt, hanem Anghelescu is. És kifütyülték a diákok az emberi jogok ligájának titkárát, aki a kisebbségek érdekében akart szót emelni. Beavatkozás az ország belügyeibe! Le vele! Ugyanugy, ahogy a magyarok mondták, amikor ugyanez a liga beleszólt a numerus claususba. Tehát igaz van Anghelescunak, amikor a magyar kisebbség sorsát az ország belügyének tekinti? És nekünk nincs igazunk, amikor nemzetközi beavatkozást sürgetünk, vagy ami szabad a tényérsapkának, az nem szabad a román diákeppinek és ami szabad a numerus claususnak, az nem szabad a román érettséginek? *Ó, men-*

Bud pénzügyminiszter kijelenti, hogy az előre elkészített közmunkapályázatokat még e héten kiírja a kormány

A drágaság csökkentéséről a beruházási program végrehajtásától függetlenül történik intézkedés

(A Reggel tudósítójától.) Mr. Smith népszövetségi főbiztos ma délelőtt vizsgálja fölül a posta beruházási programját, holnap délelőtt pedig az államvasuti beruházásokhoz adja meg hozzájárulását. Ilyen körülmények között

kedőre teljesen befejeződik a beruházási program tételeinek ellenőrzésével kapcsolatos munkája és immár semmi akadály sem lesz az állami közmunkák kiírásának.

A Reggel munkatársa ebből az alkalomból fölkereste

Bud János

pénzügyminisztert, a beruházási program megteremtőjét és végrehajtóját, aki a közmunkák kiírásának jelentőségéről a következőket mondta:

— Bár a posta és a Máv. beruházási programjának fölülvizsgálásával csak hétfőn, illetően kedden készül el a népszövetségi főbiztos ur, máris meg lehet állapítani, hogy

a legnagyobb megértéssel járult hozzá a kormány beruházási programjához és több ízben talált alkalmat annak kiemelésére is, hogy e program végrehajtása mennyire megfelel az ország érdekeinek.

A főbiztos urnak ez az állásfoglalása megerősíti a kormányt abban a fölfogásában, hogy az állami közmunkák kiírásával sikerülni fog az ország közgazdasági életét nagy mértékben

fenntartani. A késedelmeskedés vádjá nem érheti a kormányt, mert

a közmunkapályázatok legnagyobb részét már előre elkészítettük és a főbiztos ur végleges hozzájárulása után nyomban, még ezen a héten ki is fogjuk bocsátani.

A Wekerle-telepen már meg is indult az építkezés. Az olcsóbbodás kérdése nincs közvetlen összefüggésben a beruházási program végrehajtásával,

a drágaság csökkentésére tehát ettől függetlenül tesz majd intézkedéseket a kormány,

annyi azonban kétségtelen, hogy a beruházási programban elsősorban előirányzott hetvenmillió aranykorona még a mai időkben is olyan jelentős összeg, hogy a közgazdasági élet vérkeringésébe belekerülve, jótékonyan fogja éreztetni hatását a gazdasági élet minden vonalán.

Regati mentalitás! Mi hát ez? Ez a — *Balkán.* Nem lehet túrni, hogy egy provincia kultúraltabb legyen, mint az anyaország. Ezt is egy román politikus mondta és ennek az elvnek logikus következménye az a folyamat, amit az erdélyi politika megindított s amit egy közismert magyar kifejezéssel nevezhetünk nevének. Leépítés. *Leépíteni Erdélyt a Regat-nívójára s aztán teljesen odaadni a regati hivatalnokoknak, mint prokonzulátust, mint föllehető provinciát.* Leépíteni! Ez a román politika centrális elve. Nem a Regatot fölépíteni, hanem Erdélyt le. És ettől bőszeke s vadak az erdélyi románok s ez a cine mintye s nem a gyermekes magyar irredenta lebeg végzetül az erdélyi regat impérium fölött. A regati mentalitás az erdélyi románságot is fojtogatja. És az praxisból tudja, hogy milyen módon kell egy megunt impériumtól szabadulni. *Nehogy az erdélyi románság megbéküljön. Ez legyen a magyarok legfőbb gondja.*

Jolsvay Sándor

KETTER kerthelyisége
I, Horváth Miklós-ut 48
Pozsonyi Barokk VIII. muzikál

MEGNYILT A
TABARIN
VII, RÁKÓCZI-UT 63
Fényesen átalakítva, világvárosi műsorral!!!
Ma záróra
reggel 5 órakor

Látogatás Inke faluban, ahol Bethlen István nyaral

A miniszterelnök a kettős ünnep alatt Ormádon vaddszott

Inke, augusztus 16.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Inke Somogyország mélyében fekszik, a csurgói országút mellett. Kaposváron kell leszállni a gyorsvonatról, amely öt óra alatt ér ide Budapestre, onnan Csurgóra vicinális baktat, amely tízennéyszer áll meg a 10 kilométeres úton. Csurgótól tovább hegyeken, dombokon, falvakon vezet a hosszú út, végre megérkezünk: Inke. Ezeröttszáz ember lakik itt s ez a helység teljesen kiesik a világból, 22 kilométerre van a legközelebbi vasútállomás. A legeldugottabb falvaknál is elhagyatottabb. Nagyobb épület sincs sehol. Az országút mentén, a templom közelében, közvetlenül a községi jegyző hivatala mellett áll egy

egyszerű fakerítéses, csinos fehér ház, mint valami szerény gazdatiszti lakás, itt lakik most családjával Magyarország miniszterelnöke, gróf Bethlen István.

Az egyszerű kis ház belülről már barátságosabb, lakályosabb. Hét szobából áll és minden szobája meleg izléssel, komfortosan van berendezve. Az egyik tágas, elegáns szoba elárulja, hogy az a miniszterelnök dolgozószobája. A hatalmas íróasztalt teljesen beborítják az óriási aktatömegek, könyvek és írók. Ennél az asztalnál tölti a miniszterelnök ideje nagy részét most is, pihenője közben. Az az idő, amit a dolgozószobáján kívül tölt, a gazdaság ügyeinek intézésével, sportolással és látogatásokkal telik el.

Gróf Bethlen István, bár az ország egyik legeldugottabb falujában tartózkodik, mégis igen intenzív társaséletet él. Mindjárt megérkezése után igen élénk érintkezés fejlődött ki közte és Inkey Pál és József bárók között, akik a legközelebb laknak az inkei fészkekhez. Báró Inkey Pál Iharosban, báró Inkey József pedig Iharosberényben lakik. A két testvér 5-5000 holdas birtokokon gazdálkodik. Néhány év előtt a birtok még egy volt, de az öreg báró Inkey halála után kettéosztják. A miniszterelnök rendszerint délelőtt látogat el az Inkey-birtokra, ahol néha a délutáni órákig tartanak egyfolytában a tennispártik;

a miniszterelnök frissesége a legélénkebb cáfolata azoknak a híreknek, mintha egészsége még nem jött volna egészen rendbe.

Gróf Bethlen István már régen el is felejtette a vakbéloperációt, olyan friss, olyan mozgékony, ruganyos és olyan jókedvű, amilyen már esztendőnk óta nem volt. Meglátszik piros-pozsgás arcán, ruganyos mozgásán, hogy jót tett neki a pihenés. Délután olvasgatni szokott. Legutóbb Papini „Krisztus története” című könyvét olvasta nagy érdeklődéssel. De jut ideje az akták olvasására és egyéb hivatali teendőkre is.

naponta érintkezik Budapesttel, nemcsak telefonon, de rádió is, mert az is van már az inkei kis lakásban.

Napi programja különben a következő: fölkelés reggel 8 órakor, délelőtt hivatalos érintkezés Budapesttel, néhány órai munka, gazdasági ügyek, délben egyszerű ebéd feleségével, Bethlen Margit grófnővel és 3 fiával, délután rendszerint különböző látogatások. Este korán vacsora és korai lefekvés. A miniszterelnöknek itt egész személyzete rendelkezésére áll, azonkívül 3 kocsis és egy miniszterelnökségi autó. Az inkeiek már valamennyien ismerik és megsüvegelik az ezüstcímeres fekete autóbilt, amikor a miniszterelnökkel vagy valamelyik családtagjával végigmegy a falun.

Érdekes információkat tudott meg A Reggel munkatársa az inkei gazdaságról. Bethlen István gróf miniszterelnök

két évvel ezelőtt vette bérbe az 1200 holdas birtokot Hohenlohe hercegtől.

A birtokon előzően egy Mayerhofer nevű csurgói földbirtokos gazdálkodott. A miniszterelnök, aki holdanként egy mázsa buza bért fizet, nagy ambícióval és szakértelemmel fogott hozzá a gazdálkodáshoz, de bizonyos fokig csalódott, mert a birtok jövedelme nem áll arányban a magas bérösszeggel. A birtokon nagyrészt csak rozs és kukorica terem, buza alig. A miniszterelnök most a kettős ünnepet birtokától távol töltötte, Ormádon volt egy ottani birtokos családnál és csak vasárnap este tért vissza Inkére, ahol, értesülésünk szerint, még két hetet tölt.

A miniszterelnök előreláthatóan szeptember elsején érkezik vissza az inkei kis lakásból a Szentgyörgy-téri miniszterelnökségi palotába.

—Y.

Nagy Emil az igazságszolgáltatás reformját követeli, hogy a sajtó béklyók nélkül irthassa ki a közéleti korrupciót

„Ha valaki tiszta közéletet akar, nem szabad félnie a független szabad sajtótól sem“

(A Reggel tudósítójától.) Nagy Emil volt igazságügy-miniszter rendkívül érdekes cikket írt a „P. L.” ünnepi számába

a hivatali korrupcióról és arról a nagy földatról, amely a kormányra és a szabad sajtóra vár a közélet tisztaságának helyreállítása során.

— A közélet tisztasága nélkül — írja a többi között a volt igazságügy-miniszter — nem állhat fenn állami és társadalmi kultúra. Ha a nyilvános korrupció lábrakapott egy nép életében, akkor a nép jövője éppen olyan bizonytalan, mint a szuette fáé. Korrupció alatt elsősorban a választási korrupciót szokták érteni, jóllehet nem ez a legnagyobb baj. A nyilvános korrupciónak legveszedelmesebb fajtája minden körülmények között

a hivatali korrupció

marad. A viszonyok romlásának oka nálunk elsősorban az erkölcsi és a gazdasági kérdésekben teljesen rövidlátó pénzügyi politika, amely a korona romlásának első etapjában figyelmen kívül hagyta a tisztviselők megélhetési lehetőségeit. És ha ezek után bármilyen nehéz is, a kormánynak első feladata kell, hogy legyen a hivatali korrupció kipusztítása. Ez a cél, véleményem szerint, fontosabb, mint akár az ország pénzügyeinek szanálása. A környező utóállamokban ugyanis a hivatali korrupció tudvalevően hihetetlen méretekben terjedt el, úgy, hogy ez az állapot napról-napra elviselhetetlenebb lesz az ottani lakosság számára. Ilyen környezetben sziklavárként kell állanunk az óceánban, ha nem akarjuk teljesen elejteni a

nemzeti újjászületés vigasztaló gondolatát. A pénzünk bizonyára senkit sem fog hozzánk csalogatni. Egy van csak, ami hegemoniánkat biztosíthatja és a hozzánk való csatlakozást kívánatossá teheti:

a kristálytiszta, önzetlen, becsületos magyar tisztviselői kar.

Ebben a célkitűzésben kétségtelenül fontos szerepet fog játszani a magyar sajtó nagy ereje. Erkölcsi tekintetben tehát rendkívül

nagy veszedelemmel járna, ha a kormányhatalom béklyókkal akarná megnehezíteni a sajtónak ezt a tisztító szerepét.

Ha valaki tiszta közéletet akar és nem riad vissza a napfénytől, akkor nem szabad félnie a független, szabad sajtótól sem. Másrészt az is kétségtelen, hogy még kevés olyan vívmánnyal éltek vissza olyan gyakran, mint a sajtósabadsággal. Ha azonban a visszaélések lehetőségét kizáró reformról beszélünk, rá kell mutatni arra is, hogy

Földközítengeri és olaszországi társasutazás

Rendkívül mérsékelt részvételi díjak
Szeptember 12-én Triesziből President Wilson oceanjáró luxusgőzessel Szicília érintésével a messinai szoroson át Nápolyig és onnan Róma, Firenze, Velencén át vonattal vissza, vagy vonattal Trieszi, Velence, Firenze, Róma, Nápolyig és onnan szeptember 21-én Mariba Washington gőzzel Görögországba és a dalmát partok mentén vissza Trieszibe szeptember hó 25-én. Kényelmes elhelyezés és kitűnő ellátás

16jegyzekeket elfogad:

GOSULICH TRIESTI HAJÓZÁSI TÁRSASÁG
Budapest VII, Thököly-ut 2, telefon: József 14-13
a központi, Baross-téri és az összes menedégyirodák

a mi bíróságaink organizációja majdnem alkalmatlan ilyen kényes problémák megoldására.

Az első bírósági tárgyalásnál ugyanis, amely rendes körülmények között olyan időben történik, amikor a közönség még minden részletre emlékezik,

nem esküdtbírók ítélik meg, hanem olyan fiatal bírók, akik tulajdonképpen még a karrierjük előtt állnak.

Az ember alig várhatja el tőlük, hogy olyan ügyekben, amelyekben a társadalom kiváló alakjai vagy hatalmas kormánybírók játszanak szerepet, lelkiileg függetlenül foglaljanak állást. Hiányzik belőlük a szükséges tapasztalat és megfontolás is. Igaz ugyan, hogy legfőbb fórumon minden ilyen ügy a királyi Kuria elé kerül, ahol olyan férfiak ítélik meg, akiknek a karrierje már a hátuk mögött van és megfelelő mértékben rendelkeznek tapasztalatokkal is, mégis, amint ismeretes, a királyi Kuria hatásköre a jogi kérdésekre van korlátozva, pedig a becsületbeli ügyek lényege jobbra a ténymegállapításon és nem a jogi kérdésen fordul meg. Igazságügyminiszter koromban ki is dolgoztam erre való tekintettel egy törvényjavaslattervezetet, amely szerint

magasállású férfiak becsületbeli ügyeiben külön bíróságok ítélik meg,

föllebbezni pedig a tényállás kérdéseiben is lehessen a királyi Kuriahoz. Véleményem szerint ilyen irányú reform megvalósítása különös fontosságu a közélet tisztaságára nézve is. A kormánynak tehát kötelessége az igazságszolgáltatás rendszerét olyan értelemben átalakítani, hogy egyfelől

a közéletnek a korrupciótól való megtisztítása ne legyen a sajtónak megnehezítve,

másfelől azonban az embertársainak becsületében oktalannul gázoló sajtóparaziták megbüntetésére gyorsan és könyörtelenül következzenek be.

Nagy tüntetés a szegedi strandon a rendőrség túlszigoru intézkedései ellen

Rendőrök motozzák meg a nőket
hogy van-e nadrág a fürdőszoknya
alatt

Szeged, augusztus 16.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A szegedi strandfürdőben Nagyboldogasszony napján hangos rendőrséggel tüntetés volt, amelyek háttérben azok az intézkedések állnak, amelyek a szegedi rendőrség a közérkölosiség megóvása érdekében rendelt el. A rendelet szerint nők feszes trikóban nem fürödhetnek, a férfiak pedig egész trikót kötelesek viselni. A rendelet betartása fölött rendőrök őrködnek a strandon. A rendőrségi intézkedés végrehajtása a közönség körében nagy visszatetszést keltett és egy eljáró rendőr tulbuzgósága volt az oka a tegnapi kirobbanásnak. Szombaton mintegy ezer ember szorongott az újszegedi strandon, amikor egy egyenruhás rendőr és egy rendőrtisztviselő érkezett a fürdőbe.

A rendőr egy fürdőszoknyás hölgyet szólított meg. Követelte, hogy lebbentse föl a fürdőruháját annak megállapíthatása végett, hogy van-e alatta előírásos nadrág.

Az ismeretlen nő vonakodott eleget tenni a fölhívásnak és a nevést sem akarta megmondani. A rendőri közbelépésre nagy tömeg gyűlt össze és az affér központjába került hölgynek sikerült eltűnnie. A rendőr a hölgy keresésére indult, de a strandolók útját állták. A közönség soraiból ekkor

fenyegető kiáltások hangzottak el

és már majdnem arra került a sor, hogy a rendőrtiszt kardot rántsón. A telefonértésítésre

20 főnyi rendőri készség érkezett a strandra,

amely öt fölbujtót, köztük két egyetemi hallgatót, akik a tömeget a rendőrök ellen izgaták, letartóztatott. A rendőrség ezek ellen megindította az eljárást és intézkedés történt, hogy a strandkirendeltséget a jövőben meg erősítsék.

Hálósobák, ebédlok, uriszobák
leolcsóbban kaphatók: **MARKOVICS B.** Teréz-körút 25

Megnyitá a
Makkhetes-vendéglő
Rottenbiller-u. 52 Tulajdonos: Márkus Árpád
A kerti helyiségben naponta katonazenél

HIREK

Egy vicinális Dreyfus-ügy

— Irta Szász Zoltán —

Valamelyik Corneille-i vagy legalábbis Corneille korabeli daraból emlékszem egy jelenetre, amelyben egy eksztatált lovag az üldözött ártatlanságnak minden dramaturgiai hagyomány ellenére történő elbukását látva, leiszurja önmagát, ezt mondván: „Ahol az ártatlanság elvész, ott bűn él.” A gesztus és a mondás nagy, de persze lélektani valószínűsége csekély. Különösen ma aligha találhatók olyan emberek, akik az Európa-szerte ártatlanul szenvedők vagy üldözöttek tömegeinek láttára s abban a tudatban, hogy ez a világ rendjéhez tartozik, mint valami rossz társaságot, otthagynák a világot, ami csupán öngyilkosság útján hajtható végre. Nem, az emberek valószínűleg sohasem voltak ilyen nemeslelkűek, ma pedig különösen nem ilyenek. A háborús idők lelkes, kezdő korszakának elmúltával egyik satirikus szellemű írónk egy kegyetlen aforizmában sűrítette össze az akkori lappangó hangulatot. „Nincs unalmasabb, mint egy sebesült”, hangzott ez. A mai erkölcsi tompultságot nem lehet jobban jellemezni, mint annak őszinte bevallásával, hogy a mai emberek számára „nincs unalmasabb, mint egy martír”. Bizony, ez így van! Ebbe bele kell nyugodni valamennyi tényleges és ál-martírnak.

Ha azonban az igazi martíroknak ki is kell írteniük fenéki a keserű poharat, miért ne kémélődjék meg ettől a sorstól az a szerencsétlen flótás, akit minden politikai célzat és idealista hevület nélküli hőbortos föltűnési viselkedése sodort a bajba. Mert az a Gärtner Marcel nevű ügynök, akit négy év előtt a Tisza István meggyilkolásában való részesség miatt tizennyévi fegyházra ítélték s aki most Fényes László új adataira s egy magasrangú igazságszolgáltatási személy nyilatkozataira támaszkodva, pörének újravétele miatt kizárta a fegyház mélysegeiből, egy ilyen szerencsétlen flótás. A bíróság, amely ezt az embert tizennyévi fegyházra ítélte, bizonyára jóhiszeműen cselekedett. A törvényszéki orvosok is, akik a laikus számára tiszta örült benyomását tevő Gärtner beszámíthatóan nyilvánították, kétségtelenül szintén legjobb tudásuk szerint adták le véleményüket. Mivel azonban a legnyugodtabb időkben is esék meg bírói tévedések s mivel különösen a Gärtner Marcel szereplése a Tisza-gyilkosságban és körül a főtörvényszék végighallgatási számára legalább is homályosnak tűnt föl, miért ne váljék lehetővé ennek az új adatokkal állítólag más világításba tolózott szereplésnek az újabb megvizsgálása?

En hosszú ideig együtt voltam ezzel az abszolút jelentéktelen, ellenszenves, zavaros alakkal a Markó-utcai fogházban s már akkor azt a benyomást nyertem, hogy súlyosan patológikus egyéniség. Hogy mi lett belőle az alatt a hat év alatt, amit a fogházban töltött — nem tudom; de mivel a fogház, egy megfordított kórház, ahol az egészséges is beteg lesz, el tudom képzelni. Mindez persze tárgyaltalan volna, vagy legalábbis egy egész más szempontú gondolat-sor tárgyát képezhetné, ha Gärtner bűnrészlege abszolút bizonyos, semmiféle újabb adat által meg nem dönthető volna. Mivel azonban ilyen adatok többfelől tinedeznek elő, hadd forduljon meg egyszer nyomorult sorsa felé az igazságszolgáltatás sugárkévéje. Annak ellenére — vagy éppen azért — mert nem volt soha miniszter, képviselő, szerkesztő, író, kaszinótul, hanem mindig egy idegbeteg, zagyva niemand volt. Valami kis dreyfus-szerűség van ennek a Gärtner Marcelnek a sorsában. Egy vicinális Dreyfus-ügy ez. De ne felejtjük el, hogy Franciaország modern regenerálódása, amely a világháborúban a győzelmet s a fél világ szimpátiáját szerezte meg számára, a Dreyfus-üggyel kezdődött.

— Teleszky János Ostendéből. Gasteinba utazott. A főváros kölesügyi kiküldöttei közül Éber Antal és dr. Bedő Mór szombaton érkeztek vissza Ostendéből Budapestre. Teleszky János, a magyar delegáció vezetője Gasteinba utazott vissza, ahol folytatja kuráját. Buzáth János alpolgármester vasárnap indult utnak hazafelé, míg Wolff Károly és Ereky Károly Hollandián keresztül érkeznek vissza Budapestre. Peidl Gyula Brüsszelbe és onnan Marseillebe utazik, ahol részt vesz a szociáldemokrata munkáskongresszuson és csak a tanácskozások befejezése után tér vissza a fővárosba.

— Halálozás. Fellegi János, a Szegedi Villamos Vasút kereskedelmi főnöke, élete 43-ik évében, rövid, súlyos szenvedés után Wienben elhunyt és ugyanott helyeztetett el hó 14-én örök nyugalomra. Dr. Fellegi Ödön, a Leszámitolóbank cégvezetője, testvérátváltóját gyászolja az elhunytban.

— Napkurához csak Ship-vazelint használjon.

— Öt éves miniszterségét ünnepelte szombaton Vass József, „a megoldatlan és megoldhatatlan problémák minisztere”. Vass József helyettes miniszterelnököt 1920 augusztus 15-én nevezték ki a Teleki-kormány közlelmzési miniszterévé és azóta megszokták nélküli miniszterkedik az egymást követő kormányokban. Öt éves miniszteri jubileuma alkalmából szombaton délelőtt fölkereste őt hivatalában a népjóléti miniszterium tisztikara, amely díszes emléklappal kedveskedett miniszterének. Petrichovich-Horváth Emil báró népjóléti államtitkár a tisztikar odaadó, hűséges támogatásáról és szeretetéről biztosította a minisztert, aki megindultan válaszolt az üdvözlésre. Kijelentette, hogy csak a tisztikar támogatásának tulajdonítja azt, hogy a népjóléti miniszterium, amelyet a megoldatlan és a megoldhatatlan problémák miniszteriumának szokott nevezni, egész sorát oldotta meg máris az elintézésre váró problémáknak. A küldötték távozása után megjelent a népjóléti miniszteriumban bárczi István miniszterelnökségi államtitkár, aki a miniszterelnökség jókívánásait tolmácsolta a helyettes miniszterelnöknek.

— Pesti evezősök látogatása Baján. Bajáról táviratozza A Reggel tudósítója: Szombat éjszaka ünnepi képet öltött a kamarásduna. A Bajai Evezősegyület kikötőjébe, eget-verbő eljenzés közben, beutottak a fővárosi kiránduló egyesületek hajóikkal. Festői sorrendben vonultak föl a „Hungaria”, „Sivály”, „MEC”, „Magyar Hajós Egyesület”, „Duna” és „Neptun” nyolcasai, doublei, skiffei. A Bajai Evezős Egyesület pesti vendégek elé ment és az amugy is hatalmas hajópark így valóságos dunai flottilává növekedve, felejtethetetlenül szép látványt nyújtott.

— Krv neni voda! Odescalchi Livio herceg remek finom papiroson, szép címlappal díszes könyvet adott ki Turócszentmártonban, magyar és szlovák nyelven. A könyv címe „Zs-tava veje — Leng a zászló”, jellegje pedig ez: „Krv neni voda! — A vér nem víz.” A vér, amelyről Livio herceg könyvet írt, a felvidéki magyar nemesség ereiben csörgedez s a herceg azt igyekszik bizonyítani, hogy ez a nemesség a szláv „slachta” törvényes utóda, tehát saját jól fölfogott érdekében térjen vissza a szlovák nemzet kebelébe. Két évvel ezelőtt Odescalchi herceg már meghívta Stubnyafüredőbe a szlovén-szláv magyar nemességet, hogy ott bizonyítsa előtük szlovák származásukat, de a herceg érveire senki sem kíváncsi. Ugyanez a sors éri most könyvét, amelyen mindenki mosolyog. A könyv első fejezete szlovák nyelven kezdődik, de mert a herceg szlovák nemesei nem tudnak szlovákul, a további rész már magyar nyelven hirdeti a történelmi családok állítólagos szlovák származását. Nyolc-tizenhárom év előtti szlovák eredetet mutat ki a herceg s azt kívánja, hogy ez a nemesség, amely nyolc-tizenhárom év óta magyar, most hipp-hopp változzék vissza szlovákká. Odescalchi herceg, aki különben ezt a visszaváltozást igen ügyesen megcsinálta, már meg is kapta a választ, a saját mottójával, amely azonban magyarul jobban hangzik, egyszerűen így: vér nem válik vízzé!

— A Hítes su gyilkos kísérlete a Ritz-szálló liftjében. E héten kerül tárgyalás alá a budapesti büntető törvényszék Valentin-tandása előtt az a szerelmi dráma, amely még február 2-án este játszódott le a Ritz-hotelben, két emelet között, a mozgó liftben. A dráma hőse Király Mátyás liftkezelő, aki reménytelenül szerelmes volt a hotel egyik csinos szobalányába, Ádám Bóskébe. A su elhatározta, hogy megöli a leányt és azután öngyilkos lesz. Hosszu kést rejtett zubbonya alá és úgy állt szolgálatba az emlékezetes napon a hotel liftjében. Este, mikor fölvitte a leányt, egyedül voltak a liftben és egyszerre, két emelet között, halálos sikoltás hallatszott a liftből. Király mellbeszurta a leányt, akit meg utóljára megcsókolt, aztán önmagát sebesítette meg. Haldokolva vették ki őket a liftből, de hosszas betegség után mind a ketten felgyógyultak. A letartóztatásban levő Király Mátyás ellen séndékos emberölés büntetésének kísérlete címén emelt vádat az ügyészség.

— Fantó Imrét, a megszökött tőrszédést Rómából Budapestre szállították. Két hét előtt megírta A Reggel, hogy a római rendőrség jó fogásáról értesítette a budapesti főkapitányságot. Még 1923-ban nagyszabású részvényesalást követett el Fantó Imre, aki külföldre szökött társával. A római rendőrség nemrégén elfogta Fantó Imrét és a kiadatási eljárás után födözöttel Budapestre kísérték őt. Vasárnap érkezett Fantó Imre a magyar határra, ahol az olasz rendőrtől magyar detektívek vették át és Budapestre hozták: Fantó karrierje ezzel végleg befejeződött. A 32 éves vállalkozó azelőtt az elektrotechnikusság tisztas mester-ségét űzte, de a tőzsdei konjunktúra idején bankár lett. Vállalkozásai nem sikerültek és akkor szöknie kellett. Rómában és Milanóban újra fölvergődött és mindkét városban elektrotechnikai műhelyt nyitott. A római rendőrség azonban a körözését nyilvánította és így került vissza Budapestre.

— Az osztrákok megnyitották a hajóközlekedést a Fertő-tón. Savanyukutról táviratozzák A Reggelnek: Ruszt városában tegnapi avatták föl az első motorhajót, amely a Fertő-tón bonyolítja le a forgalmat. A motorhajót Burgenland névre keresztelték.

— Forduljunk mindennemű hitel- és pénzügyes ügyben legnagyobb bizalommal hazánk békébéli legtekintélyesebb és legmegbízhatóbb bankcégehez: a Róth Bankhoz, Budapestben, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Apponyi szeptember 4-én utazik Genfbe. A Reggel munkatársa szombaton délelőtt beszélt Apponyi Albert gróffal, aki legközelebbi terveiről a következőket mondta:

— A Népszövetség Tanácsának legközelebbi ülészaka szeptember elején kezdődik meg és annyi kétségtelenül megállapítható, hogy soha kedvezőtlenebb auspiciumok között nem mentünk Genfbe, mint az idén. Helyzetünket Magyarország ellenségeinek bekerítő munkája nehezíti meg, a magyar fegyverkezésre szóló alaptalan vádak, amelyek tulajdonképpen nem céloznak mást, mint a támadásban való megelőzést. Megnehezíti helyzetünket az is, hogy a nemzetek szövetsége, sajnós, a naggyantántal szövetséges kisántant érdekeinek szűrőjén át mérí az igazságot. De ez nem szabad, hogy visszarejtentsen bennünket, hanem arra kell törekednünk, hogy minél erőteljesebben érvényesítsük igazainkat. Eddigi tervem szerint szeptember 4-én utazom el Genfbe, ahonnan legkorábban október elején utazhatom vissza, mert hiszen a Népszövetség Tanácsának egy-egy ülészaka rendes körülmények között is négy hétig szokott tartani. Genfből visszaérkezve, október második felében Jászberénybe utazom, ahol beszámolóbeszédet tartok.

HAAS LIPÓT

BUDAPEST

VII, Rákóczi-ut 24
VII, Erzsébet-körút 28
V, Lipót-körút 24
IX, Ferenc-körút 36

Debrecen

Győr

Valódi linoleum

Futószőnyeg bordúrral, 45 cm széles . 45 K
Futószőnyeg bordúrral, 58 cm széles . 55 K
Futószőnyeg bordúrral, 68 cm széles . 70 K
Futószőnyeg bordúrral, 91 cm széles . 91 K
Egyszínű, barna, m²-ként . 108 K-tól följebb
Mintázott, m²-ként 105 K-tól följebb

Padlókárpit

Linoleum mellett a legjobb padlóburkolat, különféle gyönyörű mintákban

67 cm széles 60 K
87 cm széles 80 K
100 cm széles 85 K

Viaszosvászon

Barchent háttal, 50 cm széles 40 K
Barchent háttal, 58 cm széles 45 K
Barchent háttal, 78 cm széles 65 K
Barchent háttal, 100 cm széles 80 K
Barchent háttal, 115 cm széles 90 K

Szőnyegek

Futószőnyeg, prima

65 cm széles 40 K
90 cm széles 50 K

Ágyelő, velour, 56 × 116 cm. 160 K

Kökuszszőnyeg, I-a minőség, különféle szélességekben 60 K-tól

Falvédő, 80 × 180 cm 130 K

Garnitúrák, ótvetők, asztalterítők és butorszővegek nagy választékban

Függönyök

Etamin, művészi kivitelben, teljes ablak, 2 szárny, 1 drapéria 210 K

Női és férfi

gumikabátok

nagy választékban, rendkívül olcsó árban!

Drapp és zöld színben 395 K
Double-kabát, a két szövetség között gumizva 550 K
Szövetszerű kabát 650 K

Cellunit gallérok és kézezők elsőrendű minőségben

Árak ezer koronákban értendők

— Wolff Károly csak Pesten ébredő. Ugy-e, ismerik az esetet: Simon Péter, a Zebedeus fia, elkísérte Jézust Hanaan palotájába, de a főpap eselődjének kérdésére, hogy ismeri-e Jézust, Simon Péter a leghatározottabban azt felelte, hogy sose látta őt. És mire a kakas a hajnalhasadást jelezte, Simon Péter háromszor megtagadta mesterét. Wolff Károly is emene Ostendébe a főváros kölcsönügyének tárgyalására és itt, a reggelinél megkérdezte, hogy egy belga bankártól, hogy ő is ébredő-e, Wolff Károly eként felele: *nem is ösmerem őket.* Ha azonban az utókor számára történeti hűséggel akarjuk följegyezni ezt a kis epizódot, akkor Wolff Károly választát így kell megformulálnunk: *Nem, nem vagyok ébredő.* A kurzus evangéliumába így kell följegyezni Wolff Károlynak, a kurzus apostolának szavait, de az evangélista hozzáfűzheti majd, hogy Wolff Károly ezzel a tagadással többet használt Budapestnek, mint minden eddigi nyilatkozatával, amelyekben büszkén ébredőnek vallotta magát. Mert ki tudja, hogyan döntenek a főváros külföldi hitelezői, ha Wolff ur az ostendei fehér asztalnál ugyanolyan önzetesen vallja magát ébredőnek, mint a hordók tetején. Wolff Károly súlyos dilemma előtt állt és a kölcsön kedvéért megtagadta ébredő mivoltát. Ez nagy áldozat volt és mi a hozott áldozat fejében ígérjük, hogy sose fogjuk szemére vetni ezt a tagadást, ha csak nem akkor, amikor figyelmeztetni akarjuk, hogy van valami jó még az az ő életében is és ezt akkor követve el, amikor egy pillanatra megtagadta politikai hitvallását.

— Éjjeli támadás a Váci-úton. Orosz Andor 42 éves magánhivatalnok szombaton éjszaka hazafelé tartott a külső Váci-úton levő lakása felé. A Csavargyárnál eléje ugrott egy züllött külsejű férfi, aki botjával fejbe ütötte, majd amikor Orosz már összeszett, több helyen meg is szurta. Az ismeretlen támadó azonban áldozatát már nem tudta kirabolni, mert a segélykiáltásokra összeszaladt járőrök megzavarták munkájában. Az életveszélyesen megsérült Oroszt a mentők a Rókus-kórházba szállították. A rendőrség az éjszakai támadó kézrekerítésére a nyomozást megindította.

— Megtálaták a szegedi ébredők elnökének holttestét. Szegedről telefonálja A Reggel tudósítója: Lábass Endre, a szegedi Ébredő Magyar Egyesületének elnöke, néhány nappal ezelőtt fürdés közben a Tiszába fulladt. Holttestének fölkutatóására az egyesület tagjai és családja széleskörű intézkedéseket tettek. Szétedtek a tiszai Regdon-fürdő egész alépitményét, de minden keresés eredménytelen maradt. Szombat délután megjelent a rendőrségen Német Mária takarítónő és elmondotta, hogy a szerb megszállás alatt levő Törökkanizsán kifogtak egy idősebb fürdőnaprágos férfi holttestét, amelyben többen fölismerték Lábass Endrét. A rendőrség azonnal érintkezésbe lépett Lábass Endre hozzátartozóival, akik a határátlépési engedéllyel átmentek Törökkanizsára és az ott kifogott holttestről megállapították, hogy az tényleg a Szegeden vízbe fulladt Lábass Endre holtteste. Lábass Endre törökkanizsai születésű és ezért holttestét nem szállítják Szegedre, hanem Törökkanizsán temetik el.

— Mayer miniszter kedden tanácskozik az elégedetlenkedő kizsákkal. A drágaság kérdése nemcsak a kormány és az érdekeltségek e heti ankétján, hanem az egységes párt szerdai értekezletén is szóba kerül. Az agrárképviselek energikus akcióra készülnek az államvasúti tarifák mérséklése érdekében és tekintettel arra, hogy ennek az akciónak éle Walkó Lajos kereskedelmi miniszter ellen irányul, az egységes párt vezetősége elhatározta, hogy a mozgalom lezserelése céljából szerdán délután bizalmas értekezletre hívja meg a kizsákkat, akiknek panaszait Mayer János földmívelésügyi miniszter fogja meghallgatni. A földmívelésügyi miniszter közbenjárásától azt várja az egységes párt vezetősége, hogy a kormányt szerdai értekezlete nem fog politikai komplikációkkal járni és a kizsákkat, mint már annyiszor, meg fognak elégedni a nyaraló kereskedelemügyi miniszter helyettesének — ígéreteivel.

— Megkezdődött a kisántant sajtókonferenciája. Szinajából táviratozzák: A kisántant sajtókonferenciájának ünnepélyes megnyitása szombaton délután 3 órakor volt. Elnökké Duca külügyminisztert választották meg, aki megnyitóbeszédében rámutatott a kisántant sajtószövetségének megalakulásával járó fontos föladatakra. Utána a esch és a jósorjív delegációk vezetői esatlakoztak a megalakuláshoz. Záróbeszédében a külügyminiszter elvben megalakítottak jelentette ki a sajtó-kisántantot s arra kérte a delegátusokat, hogy a további üléseken tárgyalják meg a megvalósítás és a keresztülvitel gyakorlati eszközeit.

— Ismeretlen férfi holttestét fogták ki a Dunából. Vasárnap délután az Országháznál, a fővárosi ingyenuszoda mellett egy 20-25 év körüli férfi holttestét fogták ki a Dunából. A holttest teljesen meztelen volt, csak a dereka volt egy bőrvéllel átkötve. A rendőrorvos megállapította, hogy a holttest 8 napja lehetett a vízben és valószínű, hogy a szerencsétlenül járt fiatal ember fürdés közben fulladt a Dunába. A holttestet a törvényszéki orvostani bonctani intézetbe szállították.

— Tizenegy halálos ítélet Angorában. Angorából táviratozzák: A bíróság egy lázadó reformista bizottság 11 tagját kötélt általi halálra, hét tagját pedig kényszermunkára ítélte el. Tizenkilenc vádlottat fölmentettek.

„Isten vele, Mihály” a Töreky-tanács előtt

Szerdán három képviselő, Pikler Emil, Baticz Gyula és Zsilinszky Endre ügyét tárgyalja a büntető törvényszék

(A Reggel tudósítójától.) A büntető törvényszék Töreky-tanácsa megszakította nyári szabadságát, hogy e héten az érdekes bűnügyi főtárgyalások egész sorát tartsa meg s azután tovább folytassa félbemaradt nyaralását. Szerdán, többek között három olyan bűnpört tárgyal a Töreky-tanács, amelyek mindegyikében nemzetgyűlési képviselő a vádlott. Szenzációsnak ígérkezik az a pör, amelyet

Pikler Emil

képviselő ellen fölhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmozás vétsége címén indítottak. Ebben az ügyben Györffy László őrnagy-hadbíró a sértett, aki — amint emlékeztetes — az „Isten vele, Mihály” szállóigévé lett szavakkal bucsuzott az orgoványi bűnpör katonai főtárgyalásán a tanuképen beidéztet Francia-Kiss Mihálytól. E baráti bucsuzkodás miatt akkoriban az őrnagy-hadbíró el is helyezték Budapestre s a parlamentben Pikler Emil tette szóvá a különös incidenst. Pikler fölszólalását nem hagyta válasz nélkül az őrnagy-hadbíró, aki így nyilatkozott az újságírók előtt: „Pikler Emil képviselő a mentelmi jog biztos fődözkéből köpköd felém.” De Pikler sem hagyta ennyiben a dolgot s erre

A Reggel hasábjain válaszolt Györffynek,

s többek között így nyilatkozott:

„Lemondok a mentelmi jog adta előnyökről és egy szociáldemokrata népgyűlésen leszögeztem már, hogy Györffy hadbíró egy többszörös gyilkossal, Francia-Kiss Mihállyal solidaritást vállalt és őt becstelens embernek jelentette ki, aki a bardságára méltó.

Sehol a világon nem szokásos, hogy a tárgyalást vezető bíró egy tanutól hasonló módon bucsuzzék el és iránta érzett rokonszenvét ily föltűnően fejezze ki.”

Györffy őrnagy-hadbíró provokáltatta Pikler képviselőt, aki azonban, mint szociáldemokrata, a lovagias elégtételt megtagadta. Erre a honvédelmi miniszter fölhatalmazást adott az ügyészségnek, hogy Pikler ellen hivatalból üldözendő rágalmozás vétsége címén indítsák meg a bűnügyi eljárást. A szerdai főtárgyaláson — amint értesülünk — Pikler állításainak bizonyítására Csáky honvédelmi miniszter parlamenti beszédének fölolvását fogja kérni. A másik bűnügy vádlottja

Baticz Gyula,

ugyanacsak szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő, akit sajtó útján elkövetett igazat büntette címén vádol az ügyészség. Baticz 1922 június közepén az „Építőmunkás” című lapban „A parlament porondján” címen cikket írt, amely a nemzetgyűlési képviselők választásokkal kapcsolatban azzal a ténnyel foglalkozik, hogy a szociáldemokraták is bekerültek a parlamentbe. Ebben a cikkben Baticz a korábbi közállapotokról is megemlékezett s többek között ezt írta:

„Az ország népe megundorodott az erőszak rendszerétől: nyugalom, boldogulást, munkát, fejlődést, kulturát akar és ez az akarat elég erős volt, hogy szembeszálljon a kormány akaratával ott is, ahol elbukott és elég erős lesz, hogy érvényesüljön az erőszak ellenében. Az akaratnak ebben az elsöprő erejében benne van a kurzus iránti gyűlölet és elkeseredés, amely a választások után a kurzus íkertestvére, az egységes párt ellen éleződött ki.”

A cikk e része, de egyéb tételei is, a vádhalóság szerint olyanok, amelyek úgy tartalmilag, mint egyetemes hatásukban a tárgyalagos bírálaton túlmenők és célzatuknak megfelelően alkalmasak a szenvedélyek felkeltésére és a gyűlölet kiváltására, tehát igazat képeznek. A harmadik nemzetgyűlési képviselő már a fajvédők táborából kerül ki, mert ennek a bűnpörnek

vitéz dr. Bajesy Zsilinszky Endre

a vádlottja. Az ügyészség Zsilinszkyt a magyar királyi kormány sérelmére nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétsége címén vádolja. Emlékeztetes, hogy a legutóbbi nyomdásztrájk idején szüneteltek az összes napilapok és csak a „Népszava”, „A Nép” és a „Szózat” jelenhettek meg. A kormány azonban e lapok megjelenését is betiltotta. Ekkor Zsilinszky „A magyar néphez” címen cikket írt a „Szózat”-ban és többek között a kormányról a következőket írta:

„A Bethlen-rendszer néhány éves pusztító uralma tönkretette országunk gazdasági rendjét, megbénította a termelést, fölhízaltta a munkanélküli jövedelmeket és a

zsidó nagybankok kezére játszotta át még meglévő erőforrásainkat. Az állam pénzén folytatott koronarántás nyomorba döntötte a nemzetföntartó középosztályt, lerongyolta az egész dolgozó társadalmat és kitenyészette az erkölcsstelen nyereszkezdést.”

A minisztertanács tavaly, május 17-én, fölhatalmazást adott Zsilinszky Endre ellen a bűnvádi eljárás lefolytatására és ez alapon az ügyészség hivatalból vádat emelt ellene, mert az inkriminált sajtóközlemény tényállítási a kormány hivatása gyakorlatára vonatkoznak és olyan jellegűek, hogy ha azok igazak lennének, a kormány ellenében a vád alá helyezés okául is szolgálhatnának.

— A jeruzsálemi mérnök nemzetgyűlési bűnpöre. Tolnai Árpád mérnök esztendőekkel ezelőtt Jeruzsálembé költözött és ott nagyszabású építési munkákat vezetett. A múlt évben Tolnai hazajött látogatóba, de itt az a kellemetlen meglepetés érte, hogy nemzetgyűlés és kormányzósértés vétsége címén letartóztatták. A jeruzsálemi mérnök ellen ugyanis egyik munkatársa följelentést tett, amely szerint Tolnai odakint folyton ócsárolta a magyarságot és kijelentette, hogy sohasem tér vissza hazájába. Állítólag a kormányzó ellen is sértő kifejezéseket használt volna. Tolnai tavaly május 21-től június 12-ig volt letartóztatásban, csaknem egyhónapi fogság után került szabadlábra. A budapesti büntető törvényszéken dr. Publik Ernő táblabíró tanácsa ma, hétfőn tartja meg ebben az ügyben a főtárgyalást.

— Verseny közben lebukott a kerékpárról. Vasárnap délután a Millenáris Sportpályán rendezett kerékpárverseny közben az egyik versenyző, Farkas Sándor, lebukott kerékpárjáról. A mentők a szerencsétlenül járt versenyzőt súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították.

— Betiltották a bécsi fajvédők cionistaellenes tüntetését. Bécsből jelentik: A német fajvédő egyesületek szövetségének holnapra a cionista kongresszus ellen való tiltakozásul a fogadalmi templom előtti Szabadság-térre egybehívott népgyűlést és az ezzel kapcsolatban tervezett tüntető fölvonulást a rendőrigazgatóság, a közbiztonság és az általános nyugalom követelményeinek megfelelően, nem engedélyezte.

— A török nemzetgyűlés elnöke Bécsben gyógyíttatja magát. Bécsből jelentik: Kiazim basa, az azerbaijai nemzetgyűlés elnöke, vasárnap reggel ideérkezett. Az a szándéka, hogy kiváló orvosprofesszorokkal megvizsgáltatja magát.

— Családi perpatvar miatt a halálba akart menekülni egy 55 éves trafikos. A Rákóczi-ut 13. számú házban van trafikos üzlete Singer Vilmos 55 éves kereskedőnek. Singer trafikjába az utóbbi időben gyakran megjelent egy fiatal hölgy mindenféle vásárlási ürüggyel s ezt természetesen nem jó szemmel nézte Singer felesége és nagyobbik fia. Vasárnap délelőtt nyitva volt a trafik. A nő ma is bement a trafikba, de vesztére, mert a család tagjai már lesben álltak. Ott volt Singerné és a fia és kitessékelték őt a trafikból. E jelenet után a fölindult Singer Vilmos elrohant hazulról. Egyenesen a Lukács-fürdőbe sietett, ahol kabint bérelt és fölívta az ereit s valamilyen mérget vett be. Az öngyilkosságot azonban idejekorán észrevették s beszállították a Rókus-kórházba.

— Az aranykoszorús „mesteri oklevelet” kívánja elnyerni a Maul csokoládéből fölépített szökőkút, amely igazi mesteri remekbe készült „legénymunka”. Dreher Antalnak ezen remekre kikívánczik a kiállítás keretei közül és ennek az igazi látványosságának eredeti és komoly munkája messze túlszárnyalja a most lefolyt párisi „Exposition Industrielle”-t is. A Dreher Baksör, Dreher Brandy és a Dreher-rum „hors concours” vesznek részt a kiállításon.

M. kir. udv. szücsök

DÁN
szőrme
olcsó, jó,
megbízható
Dorottya-u. 5

MICHELIN PNEU

(GYÁRI RAKTAR) AUTÓFÖLSZERELESEK

HAGY JÓZSEF

TELEFON 21-97

ANDRÁSSY-UT 34

Éjjeli beszélgetés az erdélyi magyarság vezérével a Keleti pályaudvaron

Ugron István, az erdélyi Magyar Párt elnöke vasárnap Budapesten keresztül Stockholmba utazott

„Élünk, dolgozunk mi erdélyi magyarok!”

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton este 11 órakor tiszteletreméltó „vendég” érkezett Kolozsvárról Budapestre: Ugron István v. b. t. t., az erdélyi Magyar Párt elnöke. Az egész napi utazástól fáradtan száll ki a kolozsvári gyorsból a 60 év körüli, gondterhelt, aranyelölű székely ur, de nyomban fölélénkül, amikor a Reggel munkatársa üdvözlő és megkéri, beszéljen valamit szép Erdélyországról, árva magyarokról...

— Nekem, aki mint az erdélyi Magyar Párt elnöke, igen expeditio helyzetben vagyok — mondja szabadkozó mozdulattal Ugron István —

nagyon óvatosnak kell lennem nyilatkozataimban,

amelyek akaratlanul is félreértésekre adhatnak alkalmat. Különböző mint politikai vagyok uton, hanem mint az erdélyi református egyház főgondnoka utazom Stockholmba, a Keresztény Egyházak Világszövetségének kongresszusára. Pesten csak egy éjszakát töltök, senkivel sem fogok politikáról tárgyalni és vasárnap reggel már folytatom utamat Berlinen keresztül Stockholm felé, ahol szorosan kezdődik a kongresszus, amelyre az összes keresztény egyházak a világ minden országából küldötték megbízottakat a katolikus egyház kivételével. Magyarországról részéről Raffay Sándor, Ravasz László püspökök és Boér Elek főgondnok vesznek részt a tiznapos kongresszuson, amely dogmatikus kérdések kizárásával, főleg szociális kérdésekről fog tárgyalni és megkísérli egymáshoz közelebb hozni a keresztény egyházakat.

Stockholmi utamnak semmi politikai célja nincs,

csak az erdélyi reformátusok szempontjából

— Megbűntetik a csónakázókat, ha a nagy hajók közelébe merészkednek a Dunán. Az idei nyár eddig sohasem tapasztalt élénk vízi életet varázsolt a Duna szelvénye tükreire. A csónakázás szenvedéllyel üzött sport lett, ezrel jelentek meg az új csónakosok a vizen, akik sok gondot okoznak a folyamőrészeknek, amely a rendet ellenőri a Dunán. Az új csónakosok ugyanis szokatlanul vakmerők és előszeretettel eveznek a nagy hajók közelébe, ami életveszélyes szórakozás. Néhány nappal ezelőtt a folyamőrészek szigorú rendeletet adott ki és különösen tiltja a csónakázókat attól, hogy a személyszállító bécsi hajó közelébe merészkedjenek. A rendőrség 100.000—200.000 korona pénzbüntetésre ítéli azokat, akiket a folyamőrészek följelent. Most a kettős ünnep alkalmából mintegy 50 evezőst jelentettek föl a rendőrségnek „merész hajítás” miatt, közöttük egy fiatalembert, aki Káposztásmegyertől két uszályhajó közzé került és csak véletlen szerencsének köszönhető, hogy életben maradt.

— A két ünnepnap üngyilkosok. A Dohány-utca 74. számú házában Gansl Árpád 28 éves műszerés aspirinnel megmérgezte magát. — Strisch Istvánné 26 éves háztartásbeli nő a Hold-utca 5. számú házában lúgott ivott. — Csepessy Jolán 22 éves artistán a Varseny-utca 22. számú házában lúgott ivott. — Andrejkovits Ilona 40 éves szakácsnő a Lukács-fürdő előtt lúgott ivott. Vasárnap délután gyógyultra engedték el a Rókusbóli. Tettének oka: Szeretem. — Rózsa László 69 éves nyugdíjazott Máv. tisztviselő a Határ-utcánál levő kiserdőben lúgott ivott. — Urbán Józsefné Szondi-utca 50. szám alatt lúgkoldott ivott. Valamennyit a Rókus-kórházba szállították. — Ujpesten a köztemetőben édesanyja sírjánál özveggy Mihály Istvánné 27 éves asszony 60 gram aspirint vett be üngyilkossági szándékból. Súlyos állapotban a gróf Károlyi-kórházba szállították az újpesti mentők. Bucselelelben azt írja, hogy tisztességes nő ma nem tud megélni és ezért menekül az élettől. — Perl Ferenc 61 éves kárpitossegéd Pestujhelyen, a Tátra-utca 47. szám alatti lakásán fölakasztotta magát.

SALAMON ÁRUHÁZ

új helyiségében (ezelőtt Rákóczi-ut)

VII, Király-utca 57. sz.

MEGNYILT

és ez alkalommal a megnyitás hetében rendkívül olcsó reklámárban árusítja a következő cikkeket:

Férfi- és női fehérneműek, kötött-szővött-árak, harisnya, keztyű, nyakkendő, baby-kelengye

van jelentősége. Utazásommal kapcsolatban tehát nem beszélhetek politikáról, de Erdélyben amugy sincsen semmi újság... Arról már biztosan hallottak, hogy a kézdívásárhelyi és dési szenátorválasztások miatti petíciókat visszautasították. Most a gazdasági kamarai választásokra készülünk, amelyek ősszel lesznek. A különböző erdélyi politikai pártokkal sikerült olyan megállapodásokat létesítenünk, amelyek előreláthatóan egyrészt a Magyar Párt jelöléseit, másrészt a magyarság érdekeinek védelmét biztosítják a gazdasági kamarai választásokon. Így,

lépésről lépésre haladva, dolgozunk jogainkért, az osztályok, felekezetek, nemzetiségek közötti békéért, megértésért, egyenlőségért.

Az erdélyi Magyar Párt nem elég erős ahhoz, hogy egymagában eredményes akciókat fejthessen ki, ezért megegyezésre lépünk és együtt működünk bizonyos kérdésekben más pártokkal. Legközelebb az Avarescu-párt programja áll hozzánk, ennek megvalósulásától várhatjuk a legtöbbet, azután a Nemzeti Párt, Goga Octávián pártja.

Élünk, dolgozunk mi, erdélyi magyarok!

— A nyelvrendelet? — kérdezzük.

— Kényes, nehéz kérdés — hártja el a feleletet —, ne beszéljünk róla.

Közben kiértünk a keleti pályaudvar üvegcsarnokából, az érkező, induló vonatok lármájából és itt a szabadban már keményebben esendül Ugron István hangja, amelyet szárnyára kap az esti szél és elvisz a lepihenő város felé: „Dolgozunk jogainkért, a békéért... élünk, dolgozunk, mi erdélyi magyarok...”

— Beniczky Ödön csak a hét folyamán szabadul. A letartóztatásban levő Beniczky Ödön volt belügyminiszter ügyében, amint ismeretes, a védők Beniczky szabadlábrahelyezését kérték a vádtanácsától. A védelem részint kaució ellenében kérte a szabadlábrahelyezést, részint azért, mert Beniczky egészségi állapota a fogságban megromlott, amint azt dr. Minich törvényszéki orvos is megállapította. A kérelem és a törvényszéki orvos előterjesztése fölött — A Reggel értesülése szerint — a vádtanács e hét folyamán fog dönteni s miután a minisztertanács nem emelt kifogást a kérelem teljesítése ellen s az ügyészség is ily értelemben tesz indítványt, bizonyosra vehető, hogy a vádtanács el fogja rendelni Beniczky Ödön szabadlábrahelyezését. A volt belügyminiszter eszerint, noha már a múlt héten várták szabadulását, csak e hét folyamán hagyhatja el a fogházat.

— 40 éves a Kertészeti Egyesület. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület szombaton tartotta negyvenedik rendes közgyűlését az Omge disztermében. A közgyűlésen megjelentek Kellmann Károly dr. miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi minisztérium kertészeti szakosztályának vezetője, valamint az egyes vármegyei kertészeti egyesületek vezetőségei részéről is számosan. Fodor László elnök megnyitó szavai után Fűréd János igazgató terjesztette elő az egyesület 40 éves működéséről szóló jelentését. A közgyűlés a jelentést egyhanguan elfogadta, majd a megüresedett főtitkári állásra Mohács Mátyás kertészeti főintézetű tanárt választották meg.

— Husmérgezésben megbetegedett egy egész család. Szombaton délből kihívták a mentőket az Andrásy-ut 48. számú házába, ahol Goldstein Albert 63 éves nyomdász, valamint Dezső és József nevű nyomdász fiai és Batiz Katalin 19 éves háztartási alkalmazott súlyos mérgezési tünetek közt megbetegedtek. A mentők gyorsan gyomormosást alkalmaztak és megállapították, hogy az egész család romlott hústól gyomormérgezést kapott. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Kártyarazzia volt szombaton éjjel két fővárosi kaszinóban. A Déry-utcai klubban Bak Sándor detektívifőfelügyelő csoportja kártyarazziát tartott szombaton éjjel után. Néhány millió koronát találtak a bankban és kevés játékosok a klubban. A Déry-utca felől a Margit-köruton levő Budai Polgári Körbe szeltek a detektívek, ahol ugyancsak pár millió koronát foglaltak le. Mindkét helyen igazoltatták a játékosokat, akik chemin de fer-t játszottak. A két játékosztalt lefoglalták és beszállították a főkapitányság raktárába, ahol most már toronymagasságig dlanak a több mint egy év óta elkobzott zöldposztos asztalok.

— Dollár, angol font és svájci frank jelzalogkölesé 10 évi időtartamra évi 10 százalékos kamattal mellett folyósított budapesti bérházakra és mezőgazdasági nagybirtokokra a Róth Bank Jelzalogosztálya: Budapest, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Két hét múlva szeptember... az aszfalton több lesz a levél mint a fákon, hasonlóan a gondterhelt férfinhoz, akinek több a kihullott haja mint a fején való; a nyári kocsmák kopasz asztalai búsan egymásnak esnek, szintén mint a levirágzott polgáragyakban az élet gondolatai; és a kofaasszonyok kézikocsijain megjelenik a szezon utolsó meglepetése, a dió, a maszületett, mokány kemény dió; de milyen kismiska ez a vidéki kemény dió ahhoz a fővárosi kemény dióhoz képest például, hogy könyvet kell venni a gyerekeknek. Jaj, jön a szeptember és a Budakeszen táborozó sárgainges pöttön cserkésznek meg a Csikágóban mezitláb birkozó apró csibészek kötelezőleg iskolába kell menni. Szegény gyermekek! Szegény apák! Hittan, nyelvtan, számtan, földrajz, fizika, növénytan, állattan, latin szótár, Cornelius Nepos meg Vergilius, meg német olvasó meg Magyarország oknyomozó és oknyomozó történelme... ez csupa könyv, akit irgalmatlanul és haladék és maradék nélkül meg kell venni, a nebuló kezébe kell tenni, mert a Kálváriára Krisztusnak is, gyerekeknek is teherrel kell menni... hát a léniák, irkák, szószedettek, házi gyakorlati füzetek, rajzfüzetek örült komplexuma! Köröz, te jó isten!... Miből kerül elő mindez, hiszen kérem egy kis vagyont jelent a mai viszoyok közt mindez együtt egy apának! Vegyünk például egy mérnökembert, aki négy milliót keres és gyerekei vannak. Vagy egy üzleti alkalmazottat, akinek legfeljebb két millió havi fizetése van és szintén családát talá alapítani... még kisebb jövedelmű, vagy pláne állástalan apákra nem is merünk gondolni, a boldogtalanokra! Honnét s hogy lesz a gyerekeknek most szeptemberre könyvük? Meg tudná ezt a szörnyű keresztretjévent ol-dani például a főváros közoktatásügyi bizottsága, amelynek össze kell ezen a héten ülni? Meg, talán, igenis, egy kis, vagyis feladata, s a szíve szerint való legeslegnagyobb jóindulattal. Itt egyet lehet és kell eszelekedni: azt elintéznie, hogy az iskoláskönyveket részletre lehessen a könyvesboltokban megvenni! Lehetetlen, hogy az átlaga a budapesti szülőknék egyszerre meg tudja venni a gyerekeknek, sőt a gyerekeknek az iskoláskönyveket, még antiquarice is! Mint ahogy ugyebár lehetetlen eset a házbéreket egyszerre bevasalni akarni fertálykor. Akinek ehhez a szent ügühöz köze van — és kinek ne volna! — annak a legembaribb és a legmagyarabb kötelessége a leggyorsabb iramban ezt a rendet ez idén szeptemberre behozni a könyves boltokban. Fővárosnak, kultuszának, de magának a könyvkereskedőnek is, különben nincs vásár, nincs szeptemberi könyvvásár, és nincs tanulás, és nincs magyar jövő, nincs! Harisnyát, lámpát, ügybetétet, levesestálat is adnak már részletre Pesten. Adjanak könyvet is! Legeslegelőször és legfőképpen és mindenesetre könyvet adjanak részletre, iskolás könyvet, az iskolás gyerekeknek! Muszáj!

— Két fiatal leány titokzatos eltűnése. Seresztér Ilona 19 éves varróleány Mária Valéria-telep 26. szám alatti lakásáról e hó 14-én barátjával, Pataki Liliel együtt eltávozott azzal, hogy mindketten fürdeni mennek. A leányok azonban a fürdésről már nem tértek haza és azóta sem látta őket senki. A rendőrség a két titokzatos eltűnés ügyében megindította a nyomozást.

— Magyar szépművészeti kiállítás Párisban. Párisból táviratozzák: Kertész K. Róbert val-lás-és közoktatásügyi miniszteriumi helyettes államtitkár Párisban tartózkodik. Itt időzése azokkal a tárgyalásokkal függ össze, amelyeket a Párisban rendezendő művészeti kiállítás részletkérdéseiről folytatnak.

— Csehszlovákiában kizártak 50.000 textil-munkást. Prágából jelentik A Reggel-nek: A minduntalan megújuló bérharcok következtében a textilgyárosok szétválasztása elhatározta, hogy az összes textil-munkásokat kizárja. A kizárás 50.000 munkást érint.

— Mielőtt intézethe vagy iskolába küldi gyermekét a gondos szülő, takarékosági szempontból fontos, hogy olvassa a Feuyses Dezső Rt. áruházainak lapunk mai számában közzét rendkívül jutányos árakat föltüntető hirdetését.

INGYEN KAP

egy svájci női karkötő- vagy férfi zseborát

ha cipőjét a rég bevált

HARRY cipőpasztával tisztítja

Külön jutalomképen az órán kívül

3 fehér, faragott kétágyas hálószoba berendezést osztunk ki

Gyűjtse a HARRY-betűket!

Olvassa el az üzletekben kifüggesztett nyereményfeltételeinket

HARRY-paszta jobb a legjobbnál!

— „Édes egy vezérünk!” Mikor most két esztendeje Tháliával való eljegyzésének ezüstlakodalmát ülte, oh emléksznünk azokra a színeszi szónoklatokra a Magyar Színház díszestéjén, a könyvtől, méztől és a rajongás megolvadt aranyától csurgó nyelvek hangos harangjátékára, a lábai elé bocsájtott babékoszorúkra, amelyeknek szallagjaiból selyem járdát húzhattak volna a Nemzetitől a Blaha Lujza-színházig és a félkörbe sorakozott tagok sűrűjére, a lelkesedésükre, a meghatottságukra s odaadásukra amelylyel a vezér daliás alakjára néztek, s ha nincs ott rendező, ügyelő, hát imádatukban megrohanták volna s folyékonyra olvadva mosták volna körül a vezér térdeit. Meg a sajtó, a kritikusok, a rovatvezetők, kommunike-csöszök, oh még a fülünkben van az ünnepi csatazaj, amivel pajzsukra emelték a vezért! *A vezérnek akkor öt színháza volt.* A vezér most elment a templomba, huszonöt esztendő házassági fordulóját ünnepleni. A vezért az ezüstlakodalmára két-három hűséges kutyaszivű régi bohém komédiás kísértte el mindazok közül a művészek, művésznők közül, színházi ragadnokok közül, akik huszonöt esztendőn keresztül rajongtak a zseniális Beöthyért, akiket fölfedezett, akiket tanított, akiknek nevet, hangot, életet és ácontot adott. *Édes egy vezérünk.* A sereg, amely egymást püfölve, ráncigálva tolakodott a vezér szeme elé és háta mögé, elparolgott, sehol se volt a Beöthy László legezüstösebb ünnepnapján. Nem értek rá elmenni a templomba, gratulálni Beöthy Lacinak: *édes egy vezéremnek, drága fővezéremnek!* Hogyne, most éjjel nappal úgy el vannak szegények foglalva! S a magyar közélet és művészet csupa szenzáció, persze nincs hely a lapokban se egy meleg kis megemlékezésre, mikor ezüstlakodalmát üli a zseniális Beöthy Laci, *aki annyi szenzációt adott a színházi rovatnak, a modern magyar színpadnak koszorús vivóchampionja, aki korszakot jelent a magyar színpad életében.* Nem, mert ennek a lakodalmának az ezüstjéből nem esik ácontó, se kommunike! Pfü, hívek, barátok, rajongók, kísérők, asztaltelpek, gibicek, talpnyalnokok! Akiknek a nyelve konjunkturára forog, csak az a talp édes nekik, amelynek jól megy. A politikától, a közgazdaságtól eltanulta ezt a kegyetlen, nemtelen tempót a csupaszív, bohém művészvilág. A múlt, az ember, az érdem nem számít ebben a városban. *Csak akinek jelene van, akinek a zsebe teli van hatalommal és a zsebe pénzzel!* Akiből ma nincs hasznunk, azt eltemetjük. De mihelyt újra színháza lesz Beöthy Lacinak, csak egy színháza, rögtön visszafordul a sereg, bajrá, *le fogják egymást gázolni,* hogy melyiknek a nyelve zendüljön fel legelőször a talpa körül: *édes egy vezérem! Drága fővezérem, aranyos Lacikám!*

— Méhészeti kiállítás a Városligetben. A Magyar Méhészeti Egyesület a városligeti Vajdahunyadvár renaissance-épületében méhészeti kiállítást rendezett, amelyet vasárnap délelőtt nyitottak meg. Szilasy Zoltán elnök üdvözölte a megjelenteket és hangsúlyozta a méhészeti fontosságát, amely tervszerű gazdálkodás mellett az országnak jelentős exportiparágy is lehet. Schandl Károly államtitkár kijelentette, hogy a méhészeti fejlesztésére a kormány a legnagyobb gondot fordítja. Különösen fontos a termelés fejlesztése érdekében a méhészettel foglalkozók országos megszervezése.

— Két expresszvonat összeütközése Saint-Denisben. Párisból jelentik *A Reggel*-nek: A Köln-Brüsszel-Párisi expresszvonat Saint-Denisben összeütközött a Lilleből jövő expresszvonattal. Három ember életét veszítette, 31-en megsérültek, közülük négyen súlyosan.

— Hatalmas majortüpusztított az Eszterházy-hítbizomány területén. Székesfehérvárról jelentik telefonon *A Reggel* tudósítója: Szombaton délelőtt a murakereszturi Eszterházy Zsigmond-féle hítbizományhoz tartozó János-majorban a kazlakba főlhalmozott szalma eddig ismeretlen okból kigyulladt és a tűz csakhamar átesapott a gazdasági épületekre is. A kevésszámú majorbéli eselőség teljesen tehetetlen volt a tüzzel szemben és a komoly mentési munkálatokat csak akkor tudták megkezdeni, amikor a környékbeli községekből segítség érkezett. A tüzet csak félnapig megfeszített munka után tudták lokalizálni. A gabona- és takarmánykészleten kívül a tűz egész sor gazdasági épületet is elhamvasztott. A kár fölbecsülhetetlen.

— Chaplin szívbajban megbetegedett. Berlinből táviratozzák *A Reggel*-nek: Los Angelesből érkezett jelentés szerint Charlie Chaplin szívbajban megbetegedett. Állapota aggasztó és egyelőre nem filmezik.

Klebensberg kultuszminiszter nyilatkozik a tandíj- és tankönyvdrágaságról és a tanárok feyyelmi ügyeinek revíziójáról

Tandíjmérséklés helyett tandíjmelés fenyeget az egyetemen — Nem tud segíteni a tankönyvdrágaságon sem

(A Reggel tudósítójától.) A főváros közoktatásügyi bizottságának legközelebbi ülésén a tandíjak és a tankönyvek indokolatlan drágasága kerül szóba, amely a szegénysorsú szülők számára szinte lehetetlenné teszi, hogy gyermekeiket iskolába járassák. A demokratikus blok tagjai éppen ezért el vannak szánva arra, hogy

energikus akcióval indítsanak a tandíj és a tankönyvek árának mérséklése érdekében.

Ezzel az akcióval párhuzamosan közbe akarnak járni a kultuszminiszteriumban is, hogy a főváros iskoláinak tandíjával együtt mérsékelhetők legyenek az állami iskolák tandíjai és az itt használt tankönyvek árai is. A Reggel munkatársa beszélt ebben az ügyben

Klebensberg Kunó gróf

vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy az állami iskolák tandíja korántsem olyan magas, hogy mérséklése érdekében bármiféle akcióra lenne szükség. De ettől függetlenül is a tandíjak mai összegükben vannak a kultusz-tárca büdzséjébe beállítva,

tandíjmérséklésről tehát annál kevésbé lehet szó, mivel ez az intézkedés az egész büdzsét fölborítaná.

Azt mindenesetre el kell ismerni, hogy a tan-

— Szerdán új tárgyalás lesz az Esküdt-pörben. E hét szerdáján újból a Töreky-tanács elé kerül Esküdt Lajos és társainak bünpöre. Amikor ugyanis a büntetőtörvényszék meghozta ítéletét ebben a bonyolult bünpörben és Esküdtet ötvenzetei fegyházra ítélte, Tömöri Angéla büntetését pedig az elszenvedett vizsgálattal kitöltöttnek vette, Tömöri Angéla rá vonatkozóan egy vádpontban elfelejtett ítéletet hozni. Ez ugy eshetett meg, hogy a nevezetes bünpörben közel 100 vádpont szerepelt. A kifelejtett vádpont a dr. Kenedy György-féle szállítókra vonatkozik és ezt a hiányt most az ítéletábrán dr. Kenedy Elemér referens bírósági elnöke észre, amire a tábla az összes iratokat visszaküldte a Töreky-tanácshoz. A Kenedy György-féle ügyben is megvesztegetésre irányuló büntetőbírárság címén emelt vádat Tömöri Angéla ellen az ügyészség. A fő tárgyaláson sereggel szerepelt az ilyen vád Tömöri ellen és ezek alól a bíróság fölmentette. Így a szerdára kitűzött fióktárgyalás előreláthatóan gyors lefolyású lesz és fölmentő ítélettel fog végződni. Tanuként csak Esküdt Lajost fogják kihallgatni. Sokan úgy vélik, hogy Esküdt, aki már nagyon unja magát a fogságban, ezt az alkalmat újból meg fogja ragadni, hogy „nagy jelenetet” rögtönözzön és állítólag újabb leleplezésekkel fog előállni. A valószínűség azonban amellet szól, hogy az újabb leleplezés is elmarad, mert Töreky tanácselnök nem fogja megengedni, hogy Esküdt a tárgytól elkalandozzék.

— Gróf Károlyi József a múlt hét csütörtökjén érkezett Lequeitíóba. Székesfehérvárról jelentik telefonon *A Reggel* tudósítója: Gróf Károlyi József, Székesfehérvár nemzetgyűlési képviselője, a királyi család látogatására családijával együtt ismét Lequeitíóba utazott. A gróf családja már egy héttel ezelőtt elutazott Spanyolországba, míg Károlyi József a múlt hét keddjén indult el és csütörtökön délután érkezett meg San Sebastianba. Amint *A Reggel* munkatársa beavatott helyről értesül, gróf Károlyi Józsefet San Sebastianban gróf Cziráky József várta, aki másfél hónapig helyettesítette Károlyit a királyi családnál. Cziráky informálta Károlyit a királyi család helyzetéről és megcáfolta előtte a lapoknak azt a híradását, hogy a királyi család Angliába költözne. Gróf Károlyi gróf Czirákyval még csütörtökön délután Lequeitíóba utazott, ahol Zita királyné rögtön kihallgatáson fogadta a két gróft. A királyné melegen érdeklődött Beniczky Ödön ügye, valamint a körmeneti legitimista zászlóbontás eseményei iránt. A kihallgatás után megjelent Ottó királyfi is, aki gróf Károlyit ezzel fogadta: „Kedves gróf Károlyi, mondja, mi újság Magyarországon?” Károlyi a kis királyfi-nak is másfél órán keresztül referált a legújabb magyarországi eseményekről.

— Világostól Trianonig. Ma jelenik meg a könyvpiacra Pethő Sándor történelmi tanulmánya, nagy nyeladrét alakú, 320 oldalas könyv: *Világostól Trianonig. (A mai Magyarország kialakulása.)* A mű a tegnapi és tegnap Magyarországa mellett, részletes kritikát ad a mai Magyarországról is és így a hatalmas tanulmány még jelentős publicisztikai esztákra fog alkalmat adni. Pethő Sándor könyvének részletes ismertetésére és bírálatára *A Reggel* legközelebbi számában térünk vissza.

könyvek nagyon drágák. De, sajnos, a tankönyvdrágaság csökkentése sem könnyű föladat. Nagy örömmel venném, ha akadnának magánvállalatok, amelyek a tankönyveket olcsóbban tudnák előállítani, de ezt szinte kizártnak tekinthetjük. Ami végül az egyetemi tandíjat illeti, mérséklésről természetesen út sem lehet szó. Arról, hogy

lesz-e egyetemi tandíjmelés,

egyelőre nem nyilatkozhatom, mert ennek szükségességét csak az illetékes hatóságok és az érdekeltségek meghallgatása után állapíthatjuk meg.

Munkatársunk végül szóba hozta

a fegyelmi uton elbocsátott tanárok ügyének revízióját, amelyre vonatkozóan a kultuszminiszter a következőket mondotta:

— A revízió érdekében történtek már lépések és ha konkrét esetekben fordulnak hozzám a revízióra vonatkozó kéréssel, ezt csaknem kivétel nélkül el szoktam rendelni.

Az ősszel előreláthatóan még több revízióra fog sor kerülni,

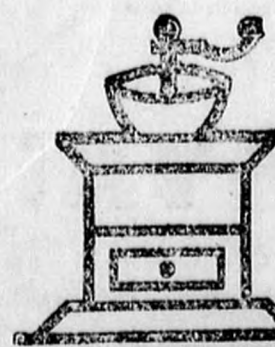
a fegyelmi ügyek általános revíziójának elrendeléséről azonban nincs szó.

— Egy kerékpáros halálos szerencsétlensége a Nagykovácsi-uton. Vasárnap délután Budapest mellett, a Nagykovácsi-uton, halálosvégi kerékpáros szerencsétlenség történt, amelynek áldozata Bognár András Lajos 25 éves cukrászeged. Bognár kerékpárján Budapest felé tartott, amikor a Nagykovácsi-ut egyik lejtős részén nekivágódott egy utszéli fának. Az összeütközés olyan erős volt, hogy Bognár eszméletlenül terült el a földön. A szerencsétlenségnek szemtanúja nem volt és csak néhány órával később akadt rá egy arra haladó autó sofőrje a vérében fetrengő emberre. A sofőr a szerencsétlenül járt Bognár András Lajost autóján azonnal behozta Budapestre az Új Szent János kórházba. Az orvosok azonnal ápolás alá vették az eszméletlen állapotban levő Bognárt és megállapították, hogy az összeütközés következtében a szerencsétlen ember feje a szor szoros értelmében teljesen összeroncsolódott. Az orvosi kezelés azonban már nem tudott segíteni, mert Bognár kevéssel a kórházba való szállítása után meghalt.

— Painlevé a Népszövetség előtt kifejti Franciaország külpolitikáját. Párisból táviratozzák: Painlevé miniszterelnök jelen lesz a Nemzetek Szövetségének megnyitói ülésén és kifejti Franciaország külpolitikáját.

— Fényes nappal kiraboltak és leütöttek egy bankpénztárost. Winnipegből jelentik *A Reggel*-nek: A város egyik legforgalmasabb utcáján fényes nappal öt utonálló megtámadta a Winnipeg Villamosági Társaság pénztárosát és elrabolta tőle a munkások számára magával vitt 87.000 dollár munkabért. A pénztárost revolverfokkal fejére mért ütésekkel leterítették. A rablók elmenekültek.

Helyesen válaszol

a takarékos és okos háziasszony, ha el akarják téríteni: „Ne fáradjon!...

Én kávémat mindig csak

a „kávédaráló“-val ellátott

„Valódi Franck“-kal főzöm. —

Csak azt adja nekem!”

PORTOROSE

az Adria előkelő homokstrandos fürdőhelye
Palace, Riviera és San-Lorenzo hotelok
 pompás kényelemmel berendezett 300 szobával a tengerparton. — Pálmaligetek, hatalmas parkok. Anyalagos fürdők, tengeri só inhalatórium, iszap- és villanygyógykezelés. Egész éven át nyitva.
 Napi penzió 35-60 forint. — Kikapó francia konyha, gyermekeknek külön dietikus étkezés.
 Prospektust küld, szobabeszérválásokat eszközöl.
COSULICH TRIESTI NAJÓZÁSI TÁRSASÁG
 Budapest VII, Thököly-ut 2, tel.: József 14-13

A Reggel tudósítója páncélautón végigjárta a marokkói borzalmak frontját a győzelmes francia offenzíva hajnalán

Páris, augusztus 15.

Tangerből jelentik: A francia csapatoknak Ouezzan környékén fenyegető előrenyomulása következtében

a riff-kabilok Szuk el Arbából észak felé menekülnek.

Az ottani törzsek följárították a franciáknak, hogy megadják magukat. Az ouezzani francia csapatok a lázadók legrejtettebb buvóhelyeit is elérték, megtisztították az egész terepet és a spanyol csapatokhoz csatlakozó szilárd védelmi állásokat rendeztek be. (Havas.)

Ouezzan, augusztus 4.
Röpülőpostával érkezett.

(A Reggel harctéri tudósítójától.) Itt vagyok a francia fronton, a nagy támadás előestéjén. Most először történik, hogy a franciák és a spanyolok közös hadműveleteket kezdenek a szívós ellenség ellen. Freydenberg ezredes, Goureau és Riquelme tábornok állanak ennek a nagy közös akciónak élén, amelytől azt várják, hogy végül is meg fogja szabadítani Marokkót Abd el Krim hordától, amelyek eddig csak azért voltak erősek, mert

gyújtogattak, gyilkoltak, raboltak a meg-rémült falvakban.

Reggel 3 órakor indulunk Ouezzanból Deffrére ezredessel, Goureau tábornok vezérkari főnökével, Giacomini századosal és a vezérkar többi tisztjeivel. Két golyószóró páncélos autó kíséri bennünket, amelyeknek a fiatal De la Fuye hadnagy a parancsnoka. Forró naptól áttüzsedett utakon robog az autónk. Nyugodtan ülünk benne, mert De la Fuye hadnagy páncélcsojijának magas kupolájából messze áttekinti a vidéket.

Sehol senki, egyetlen élőlény sem, mintha kipusztult volna minden élet.

Szobakerült a Beni-Masmouda törzs árulása, amelynek főnöke azzal fordult a tábornokhoz: — Mi szakítunk a riffekkel, egyetlen lövést sem fogunk leadni a franciákra. Csak élelmet szállítunk Abd el Krimnek, mert erre kényszerít bennünket.

A franciák nem nagyon hittek ebben a jóindulatú semlegességben és igazuk volt. A jámbor Beni-Masmoudák lépten-nyomon megtámadták menetelő oszlopait és kifosztották a francia trént. Az egész vidék, amerre ezek a „franciabarádok” jártak, csupa pusztulás,

minden föl van itt perzselve, még a fák lombja is üszkösen mered az égnék.

A távolban dörög az ágyú, Freydenberg ezredes előkészíti a nagy támadást. Sebesült nyoszorgását halljuk, megáll az egyik autó és fölvesz az árokból egy kegyetlenül megcsontított legionistát. Ilyen a Beni-Masmoudák semlegessége, ezt a franciák nem fogják elfelejteni. Borzalmas a hőség, szemünket vakítja a nap, a szánk kiszárad a szomjúságtól. Magányosan álló fehér épület közelébe érkezünk. Souk el Arba du Gharb. Tizennevegy éves fiatalember vágat felénk lovon, ingujjban, Brun ezredes fia, aki a tizei front parancsnoka. Van egy pár ilyen fiatal fiú a francia csapatokban, akikről legendákat mesélnek. A két Brun, a Villemainek, Murat herceg az első órától kezdve ott állnak az első sorban, szinte nem is alszanak, sosem teszik le a fegyvert. A benszülötteket is megmozdították a franciák mellett, de ezek nem harcra termett emberek, a békét kedvelik, a földjüket szeretnék művelni. Itt Souk el Arbában áll a Villemainek háza, amelyet

a riffek teljesen kiraboltak, még a könyvek is elvitték,

— úgy látszik, sok könyvbarát van Abd el

Krim katonái között. Kiisszuk az utolsó üveg bort, amelyet a rablók szivesek voltak meghagyni és kaisserdét eszünk hozzá, ezt a nagyszerű arab kenyeret. Deffrére ezredes megdicséri a fiatal Brunt. Nehezen válunk meg ezektől a vakmerő fiataloktól, már egy óra óta ülünk itt, nekem pedig 200 kilométeres utam van még Kalaáig, ahonnan Billotte tábornok készült döntő csapást mérni a riffekre. Ketten indulunk De la Fuye hadnagygal egy kis páncélautón, de alig hogy öt kilométert robogunk, egy velünk szembejövő tankesapat föltartóztat: — Nézzék, ott az ég alján ezt fölpirosító tüzet. A harmadik falu lángol tegnap éjszaka óta. — Száguldunk tovább, már füst-felhők borítják a napot és néhány pere múlva az égő falu közvetlen közelében vagyunk. Serafának hívják ezt a kis falut, asszonyok,

Serafának hívják ezt a kis falut, asszonyok,

gyermekek, öregek kint állnak a mezőn és valami rémitő fásultsággal nézik, hogyan pusztul el az otthonuk, a betevő falatjuk, mindenük.

— Önök itt büntetést látnak — mondja a falu közelében álló francia csapat parancsnoka —, mert a mi benszülött híveink könyörtelenek. És igazuk van. Ennek a falunak lakosai kiraboltak mindenkit, aki közelükbe került és mindent, ahová ők kerültek. Megtaláltuk náluk a szőnyeget, butorokat, fegyvereket, konzerveket, amit fölünk raboltak. Letartóztattuk a főbűnösöket és el akartuk innen szállítani őket anélkül, hogy általános megtorlást alkalmazzunk. De a mi benszülött barátaink nem ismernek kegyelmet, az ő elvük szemet szemért, fogat-fogért: ezért lángol Serafa.

Sietünk vissza Ouezzába a borzalmak földjéről, azután tovább Kalaába, Billotte tábornokhoz, hogy ott is

lássam a nagy francia offenzíva elő-készületeit.

Olyan ut vezet oda, amelynek nem valami jó hire van, ahol könnyen éri az embert egy jól célzott riff-kabil golyó. Miért? Semmiért!

Homonnay István

Száz milliárd államhitelt kér a szabómesterek országos kongresszusa

(A Reggel tudósítójától.) A Szabómesterek Országos Szövetsége vasárnap tartotta országos jubileumi kongresszusát, fennállásának huszéves évfordulója alkalmából. A kongresszust megelőzően szombat este ünnepi lakoma volt, amelyen fölavatták a szövetség nagy ezüst díszserlegét. Több mint kétszáz szövetségi képviselő jött össze.

Horváth György szövetségi elnök köszöntötte a vendégeket. A serlegavató beszédet Krausz József országos elnök tartotta. Kerékgyártó miniszteri biztos a kormány nevében üdvözölte a szövetséget. Beszéltek még Szvay Gyula kamarai főtitkár, Naményi iparegyesületi titkár, Vértés Emil, Holczér Sándor, Bartha Artur, Vágó Jenő, Mór Jenő, Gerő Dávid és Frank Izidor. Végül fölolvasták az üdvözlő táviratokat és leveleket, köztük Ugron Gábor és Fábán Béla nemzetgyűlési képviselőket.

Vasárnap délelőtt

a kongresszus

megnyitása után Kerékgyártó miniszteri biztos tolmácsolta a kereskedelemügyi kormány üdvözlését, azután báró Sztéryni József, a kongresszus védője, tartott nagyhatalmú megnyitó beszédet. Kívánja a kisipari hitelügy fejlesztését. A napirenden elfogadták Lajta Rezső határozati javaslatát az egységes munkabérek és az egységes kikészítési munka bevezetésére. Elfogadták továbbá azt a határozati javaslatot, hogy kérjék a kormánytól

a tarifális kereskedelmi szerződésekre vonatkozó folyó tárgyalások sürgős befejezését,

a tárgyalásban velünk még nem levő államokkal ezeknek sürgős megindítását. A javaslatot báró Sztéryni József, Székely Árpád (Kaposvár) szövegezte. Lukács Kálmán a vámbívatok tévedései ellen kér orvoslást. Vágó Jenő szövetségi igazgató megállapítja, hogy megfellelő vámleszállítások mellett 20%-kal lehetne leszállítani a magyar ruhádrakat. Vita Emil ny. tanácsnok ismerteti a kisipari hitel kérdését. Fölvívja a kormányt, hogy az eddigi 50 milliárdon fölül további, lehetőleg alacsony kamattelű, esélyeg

100 milliárd korona államhitelt adjon a Pénzügyi Központ utján.

Neumann újpesti kiküldött az egyre jobban terjedő ruha-telezés korlátozását kéri. A kisipari hitel ügyében a határozati javaslatot egyhangulag elfogadják.

Bodrogyi József, az Omke titkárának indítványára a kongresszus ragaszkodik a forgalmi adó rendszerének leg-

sürgősebb megváltoztatásához. Krausz József szövetségi alelnök javaslatára elfogadták, hogy a kongresszus fölír a kormányhoz, hogy a legsürgősebben intézkedjék a fölöslegessé vált hatósági és állami közüzemek megszüntetése iránt. Lajta Rezső az előterjesztéseket a kereskedelemügyi kormány jelenlevő képviselőjének figyelmébe ajánlja. Madarász József (Pécs), Lichtmann Ernő, Frank Izidor (Debrecen), Rosenthal Dezső (Ujpest) szakmabeli panaszokat terjesztettek elő, végül Vékony Sándor szabásztanár javaslatára elhatározták, hogy szabászati akadémiát állítsanak föl.

Horváth György elnök rövid zárószavai után a kongresszus véget ért.

A debreceni sakkverseny mestermérkőzésének hetedik fordulójára

Vasárnapi főturna-eredmények

Debrecen, augusztus 16.

(A Reggel tudósítójától.) A Maróczy jubileumi sakkverseny szombati napján igen érdekes végjáték-megfejtési versenyt bonyolítottak le. Kubbel orosz végjátékszerző hat nehéz földványának megfejtésében vetélkedtek a mesterek, akik közül az első díjat a varsói Przepiora nyerte meg. Második a rigai Mattison lett, a harmadik a zürichi Johner és a negyedik a budapesti Havassy. Vasárnap rendkívül nagy érdeklődés közben folyt le a mesterek mérkőzésének hetedik fordulójára.

Az eredmény a következő: Kmoch (Bécs) győzött Steiner (Budapest) ellen, Tartakover (Páris) győzött Mattison (Riga) ellen. Eldöntetlenül végződtek a következő játszmák: Vajda (Budapest) és Prokes (Prága) közt, Seitz (Augsburg) és Havassy (Budapest) közt, Nagy (Debrecen) és Asztalos (Sarajevo) közt, Vukovic (Zágráb) és Johner (Zürich) közt.

A vasárnapi főturna eredménye a következő: Első csoport: Apschenek (Riga) győzött Földessy (Budapest) ellen, Krivoss (Budapest) győzött Herz (Budapest) ellen, Réthy (Budapest) győzött Sárközy (Budapest) ellen. Jakab (Budapest) és Rácz (Budapest) közt a játszma eldöntetlen. Második csoport: Demeter (Székesfehérvár) győzött Balog (Erdély) ellen, Sárka (Budapest) győzött Heim (Budapest) ellen. Eldöntetlenül végződtek a játszmák Krenosz (Budapest) és Schweiger (Budapest), továbbá Müller (Ausztria) és Höhllinger (Ausztria) közt.

Az első Szent István-díj az új löversenypályán

A városligeti győpőn 35 évvel ezelőtt futották az első Szent István-díjat. A díj 35.000 pengő forint volt. Gróf Bathányi Elemér, aki a nagy díjat keltette, talán maga sem sejtette, hogy ez lesz a magyar löversenyzemben minden idők legnépszerűbb versenye.

A régi Szent István-díjakat jó lovak rossz lovakkal fölváltva nyerték. De amióta az elavult propeleleket a jobb anyag javára megváltoztatták, mindig az igazi klasszis érvényesült. Az idei Szent István-díj annyiban fog különbözni az előzőktől, hogy e nagy díjban még sohasem találkozott olyan előkelő társaság, mint az idén. A résztvevők egyfélényig elsőklasszis lovak. Van benne Ausztria-díj, Kanca-díj nyerő és mindegyik nevéhez fűződik valami számottevő turfrófia. A nagy díj érdekességét növeli az a körülmény, hogy mindegyik vezető nagy istálló starthoz küldi Szent István-díj felbűjtését. A népszerű Wenckheim-szineket Mutatók, a narancssárga hercegi dresszt Helicon, a sörkirály színeit Csavargó II. vagy Ingram, a Lászvári-méneszt Pignouf képviseli. A verseny nagyon nehéz díj a fogadókra. Az esélyek teljesen nyitnak. Két nappal a verseny lefutása előtt megközelítőleg sem lehet a valószínű győztesre rámutatni. A bizonytalanságot előlege visszautalózza a könyvesek fogadói jegyzéke, ahol Mutatók kétszeres pénzeszele formán a presztizs kedvéért tartja meg favoritpozícióját. Sachertorte 3:1-hoz második favorit, míg Csavargó II., Pignouf, Koppány 5:1, Ingram 6:1, Vak Bottyán és Helicon 8:1, Pimpó pedig 12:1 szerepel a könyvesek jegyzékén, de előreláthatólag ezek indulnak: Mutatók (60%) Schejbal, Sachertorte (53%) Gutai, Csavargó II. (51) vagy Ingram (55) Szabó L. II., Pignouf (46%) 7, Helicon (49) Stolz, Vak Bottyán (46%) 7, Pimpó (51) Gulyás, Tandí (46%) Müller.

Tudja meg,

hogy Budapesten a Városligetben (Széchenyi-sziget) megnyitott kertészeti kiállítás főnyomtája az

Ungváry László

faiskolai rt pavillonja és kis kertje

Magyarországon

mindenkinek ingyen küldi meg az

Ungváry László

faiskolai rt az augusztus 14-én megjelenő vaskes, gazdagon illusztrált árjegyzékét és

mindenkinek

érdeke, hogy megtekintse az

Ungváry László

rt pazar fényű berendezett fővárosi irodáját, melyet Ferenciek-tere 3. szám alól most helyezett át

Váci-utca 35 sz. alú
Telefon: József 152-07

Most olcsón vehet

PALUGYAI

szücs-nél

Nagymező-utca 42. szám

Fióküzlet: Vilmos császár-ut 5. sz.

szőrme bundákat

gyermekabátot (olcsóbb a posztónál)

Kedvező fizetési
feltételek!

KÖZGAZDASÁG

Kidobják a divánt és benmarad a drágaság

(A Reggel tudósítójától.) Vezércikk, parlament beszédek, statisztikák, grafikonok és a jó ég tudja hányféle elemű segítségével ki-analizálták, megállapították, ugyszólván kite-nyésztették a bacillusait annak a drágaságnak, amely türethetetlen teherre teszi életünket s lassan megőrli e keserves küzködésre ítelt nemzedék munkakedvét és életerejét. S amikor már mindenki körülbelül tisztában van azzal, hogy

az állami igazgatás szörnyű sulya, a di-kasztériális mintára szabott magyar poli-tika és gazdasági adminisztráció elvise-letetlen költségei teszik lehetetlenné,

hogy a magyar glóbuszon az élelmiszerek, iparcikkek s minden egyéb életszükséglet ára, ha nem is a környező, de sokkal magasabb munkabérekkel dolgozó nyugati államok szín-vonalához alkalmazkodják, akkor a magyar királyi miniszterium nagy apparátussal beha-rangozott nyilatkozatban bejelenti, hogy amennyiben a kereskedők továbbra is drágán mérik a portékájukat, újra életbeléptetik az uszoratórvényt! Ez a fenyegető magisztrális nyilatkozat nemcsak azért kétségbeesítő, mert fölteszi e város és az egész ország lakosságá-ról, hogy nincsen tisztában a legelőnyibb gaz-dasági jelenségek okával, hanem azért is, mert e nyilatkozat után semmi reményünk sincsen arra, hogy okos és óvatossá válna a belátható időben kiszabadítjuk ezt az annyi gonddal küz-dő országot tenger bajából. A háborus igaz-gatás mérge olyan kiirthatatlanul belevefette magát a magyar kormányzati apparátusba és a közvéleménynek olyan fegyvertelenül kell, hála a hatéves kurzuspolitikának, szembezá-lania e fölényes és hatalmas bürokráciával, hogy valóságban, ha a drágaság nem csökken, mint ahogy nem csökkenhet, életbeléptetik a háborus és forradalmi törvényhozás e legund-kabbikat és előlöl kezdik a kereskedők és iparosok sanyargatását, pénzügyi fogdmegek-kel üldözését a közismert hírsorsos példájára, aki kényes helyzetben

kidobja a divánt

s ezzel akarta elhárítani a családi életét fenye-gető veszedelmet. Pedig hiábavaló e rendőri nekilendülés, addig, amíg a drágaság három nagy forrását ki nem szárítják, addig újból meg újból elborítja szennyes hullámaival a magyar életet. E három forrás közül az első, állami szükségleteink túlnagy volta.

Tulsok a hivatal,

nemcsak a hivatalnok, tulságos nagy e hiva-talok hatásköre s tulságosan sűrűn avatkozik az életünkbe. Nem bírjuk e hivatal terhét, amelynek költségeit antidemokratikus, de na-gyon kényelmesen beszédhető adókkal, vámok-kal, illetékekkel, fogyasztási adóval fődözzük. A drágaság második oka, a magyar gazdasági élet szervezetlensége és egyensúlyozatlan álla-pota.

Egy-két érdekes csoport uralkodik az ország gazdasági életén.

Néhány nagy gyáros kedvéért, újjainkon lehet megszámlálni őket, 50-100%-kal megdrágítjuk a legfontosabb iparcikkek árát. A gyapöt-szövetek horribilis vámjából csak egy-két nagyiparosnak van milliós haszna. A magyar paraszt még ma is csizmaparításban számol s mivel a csizma árát két-három iparbaró bör-gyárainak érdekében alaposan megdrágítjuk, drágábban kell megfizetnünk mindennapi ke-nyerünket is. S a harmadik oka a drágaság-nak a magyar Pató Pálók uralma. A lüktező, izzó, pillanatnyi elhatározást és acélos cselek-vést követelő modern kapitalista világban

Urabtáymék tempójában

intézik ügyeinket. Szerződést kötünk az ola-szokkal, a franciákkal, Amerikával, az egész világgal, csak azokkal az országokkal nem, ahová terményeink 90%-át kivisszük s ahon-nan ipari szükségletünk 90%-át fődözzük. Itt-hon ragadt a barackunk, most majd itthon ra-gad a szilvánk, amely Kragujevácból fele-annyi pénzért jut el Bécsbe, mint a Dunán-tulról.

Itt mindenre ráérnek az urak, hiszen őket nem hajtja semmi s őket a paraszt csizmája soha ez életben nem szorította.

Hogy mennyire elmaradt ez a böles igazgatás a világtól, arra legjobb példa a magyar ki-rályi posta. A posta nem hivatal, a posta üzlet, ugyan másodlagos üzlet és az a föladata, hogy meggyorsítsa és olcsóvá tegye a közlekedést. A posta üzemének anyagi kiadása kevés, az anyagok drágulásával a posta igazgatása nem védekezik. Már most, a magyar posta 60%-kal megesőkent ország forgalmát látja el, személyzeti létszáma 50%-kal csökkent, a ta-rifái azonban a béketarifához viszonyítva 110-133%-kal magasabbak, a sürgönyök díja a szomszédos országokba 66%-kal, Német-országba 138%-kal s a nemzetközi telefon-beszélgetések ára pedig 150%-kal emelkedett. Mi az eredmény?

A sürgönyök száma 170%-kal csökkent.

Viszont roppant erős pénzügyi érzéket árul el a postaigazgatóság más téren. A magyar és az osztrák korona a világ pénzpiacán egyenlő értékkel bír, ha zugbankárnál váltom be koronámat osztrák pénzre, legföljebb 1%-ot fizetek alkuszdíj s minden egyéb díj fejében, de ha osztrák pénzt utalok át a posta útján, a nor-mális illetéken fölül két egész százalékos vasal be rajtam kurzusdifferencia fejében a magyar királyi posta! Ime, a magyar gazdasági igaz-gatásnak egy díszes példája! Talán mindjárt itt kezdhetné a magyar királyi kormány az uszoratórvények alkalmazását! K. D.

× A pesti tőzsde az általános európai lanyhasággal szemben, az elmúlt héten és a két napi magánforgalomban is, meglepő ellentétlást tanúsított. A forgalom ugyszólván szünetelt, de az árfolyamok nem hanyatlottak s a hivatásos tőzsdéjártékosok apró-cseprő kulisszálásán kívül a részvénytőzsdén árszín-vonala nem hanyatlott. Bizonyos az, hogy új vevő nemigen jelentkezik a piacon, de a komoly belértékekkel bíró papírok, úgy látszik, a lefolyt nagy válság két esztendeje alatt leg-nagyobb részükben olyan erőteljes kezekbe kerültek, hogy nagy gazdasági szükséglet fődözé-sére ezek a birtokosok papírállományuktól megváljanak. A legközelebbi hetek, elsősorban az aratás realizálása, mindenestre hosszú hetekre eldönti a tőzsde jövő alakulását. Egyelőre a tőzsde várja a friss pénzt, a friss vevőket.

× Fölzabadítják az amerikai magyar vagyonekat? A volt ellenséges országok közül egyedül Amerikával nem számolta még le Magyarország a háboru előtti kölesönös köve-teléseket és tartozásokat. Mig azonban a ma-gyar gazdasági élet Angliának és Francia-országnak sulyos milliósokkal volt adósa, addig Amerikával szemben követelésben voltunk s így nagyon fontos érdekünk füződik ahhoz, hogy e kölesönös leszámolások minél hamarabb és minél simább formában megtörténjenek. E tárgyalások előkészítésére és a vitás követé-ések tárgyában döntő bíróság megalaki-tására az amerikai kormány meghatalma-zottját, Mr. E. H. Parkert, küldte a monarchia volt államaiba. Mr. Parker ezidő szerint Bécs-ben tartózkodik s a legközelebbi napokban valószínűleg Budapestre is ellátogat. Bécsben azonban nemcsak a kölesönös adósságok és követelések kiegyenlítéséről tárgyaltak, ha-nem Németország példájára azzal a kéressel fordult az osztrák kormány Mr. Parker útján Washingtonba, hogy a háboru kitörésekor le-foglalt osztrák vagyonekat az amerikai kor-mány szabadítsa föl, tekintettel arra, hogy az amerikai állampolgárok kártérítési és egyéb követelése az osztrák viszontkövetelések által bőven fődözve vannak. Mivel a magyar álla-mpolgárok vagyonát, amelyeket a háboru ki-törésekor lefoglaltak, mindezeidőig zárva tartja az amerikai kormány, talán helyes volna ugyanilyen irányu akciót a magunk részéről is megindítani.

Jogászok!

Mielőtt az egyetemre beirat-koznának, saját érdekükben forduljanak a Fonetikus Jogi Szemináriumhoz, Budapest, VII. ker., Eötvös-utca 88. szám

Brilliánsokat, gyöngyöket

és régi ezüsttárgyakat Schmelzer Benő Károly-körut 20. sz. (Köz-teljes értékben vásárol Schmelzer ponti városház főkapunál)

KATSINKA KORNÉL

UTÓDAI

gyermekruha-különlegességek üzlete
IV, Párizsi-utca 1 (Váci-utca sarok)

Tulzsofolt raktár

miatt az összes gyermekruházati cikkek

**rendkívüli
kiárusítása mélyen
leszállított áron**

az összes raktáron levő gyermekruházati cikkekben (1 évestől 16 éves korig)

Fiukalap — — — — —	20.000.-től
Gyapju kötött jambo, prima m.	20.000.- „
Kötött sál, prima minőség —	30.000.- „
Fiukötény — — — — —	50.000.- „
Leánykötény, legszebb kiv. —	65.000.- „
Kézzel himzett meleg kabátka	80.000.- „
Étamin-ruha — — — — —	80.000.- „
Prima vevő játszóruha — —	90.000.- „
Gyapju kasán ruha — — — —	90.000.- „
Dívtos angol flekalap — — —	90.000.- „
Kötött kabát — — — — —	110.000.- „
Pyjama — — — — —	190.000.- „
Bakfis kötött selyemruha, 10-	
16 éves korig — — — — —	200.000.- „
Téli kötött köpeny, sapkával —	230.000.- „
Kötött garnitúra, legf. minőség	250.000.- „
Iskolai szövetruha — — — —	300.000.- „
Átmeneti őszi leánykabát —	480.000.- „
Legfinomabb angol boy téli	
kabát — — — — —	700.000.- „

**Intézeti fehéreneműek
Iskolakötények
Matrózruhák
Átmeneti kabátok
Téli kabát-ujdonságaink
elkészültek**

Aruink közismerten a legjobb minő-ségűek és a legelsőrangú ki-vitelben készülnek

Üzleteladás

vagy
vétel

végelt, valamint lakásügyekben
sürgősen keressék föl hirdámát

FREUD

VII. ker., Miksa-utca 13. Telefon: József 72-53

Tartós vászonból, bőrszíjjal

ISKOLATÁSKA
29 ezer kor.

Különböleg iskolatáskából óriási választék.
PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ RT.
II. emelet

A legközelebbi hetekben
1600 oldal terjedelemben
**Gazdasági, Pénzügyi
és Tőzsdai Kompass**

Kallós János szerkesztésében

Közli az 1924/25. évi legújabb adatokat 4500 részvénytársaságról, bankokról, szövet-kezetekről, stb. Megjelenik a Pesti Tőzsde kiadásában. Előjegyzése-ket elfogad a kiadóhivatal:
Budapest VIII, Rökk Szi-lárd-utca 9. szám alatt

Gróf Somssich Tihamér Borgazdaság Rt

borai a legfelsőbb körök asztalának díszel!
Palackborárusítás és megrendelések fölvétele:

Budapest VI, Teréz-körut 9. szám alatt. Telefon 142-85

László Fülöp impressziói egynapos budapesti látogatásáról

London, augusztus 14.

(A Reggel munkatársától.) Nemrégiben érkezett vissza hampsteadi palotájába László Fülöp, a világhírű festőművész, akit fölkerestem, hogy mondja el impresszióit budapesti látogatásáról, amelyet — amint emlékezetes — váratlan elutazásával oly hirtelen megszakított.

— Kimondhatatlanul sajnálom — mondotta a mester —, hogy a sors akarata folytán megérkezésem után váratlanul mindjárt el kellett utaznom Budapestről. Boldogan mentem Budapestre, hisz oly rég nem voltam szülővárosomban és annyira vártam már, hogy láthassam régi barátaimat! De csak egy napig lehettem Budapesten. Mégis, ez az egy nap is felejthetetlen marad nekem. Reggel kimentem

a temetőbe, szüleim sírjához,

délután pedig megnéztem a muzeumot. Meglepődtem, sok képekre már alig emlékszem vissza. Délután Bárczy István államtitkár, akinek vendége voltam, fogadólátogatást rendezett tiszteletemre Uri-utcai új otthonában. De mielőtt a vendégek megérkeztek, táviratot kaptam, hogy 12 éves fiám, aki Brighton mellett jár iskolába, súlyosan megbetegedett, operálni kell, állapota életveszélyes. A délutáni folyamán feleségemnek nem is mertem megmondani a szomorú hírt, az esti vonattal azonban már el kellett utaznunk. A délutáni fogadásnál ott voltak a kormány, a diplomáciai kar, a politika, irodalom és művészet előkelőségei. Alig hiányzott valaki azok közül, akiket negyedszázaddal azelőtt ismertem.

Nem is tudtam visszafojtani örömeimet, amikor láttam, hogy Apponyi Albert gróf, akivel 28 éve nem beszéltem, milyen élet-erős és milyen fiatal.

Huszonnyolc évvel ezelőtt Eberhardon voltam Apponyi gróf vendége, amikor feleségét festtettem. A gróf nagyszerű és festői megjelenése most is nagy hatást tett rajtam. Fokozta boldogságomat, hogy Rákosi Jenőt is a vendégek között láthattam. „Csak egy percet jöttem — mondotta Rákosi —, hogy kezet szoríthassak önrel” — és nagyon jól esett, amikor később megtisztelő sorait olvastam az újságban erről a viszontlátásról.

Fiatal éveim küzdelmes napjainak kedves emléke fűződik Rákosi Jenőhöz,

18 éves voltam, Lotz tanár növendéke, amikor Rákosi megbízott, hogy életnagyságu plakátot készítsék egy fiatal leányról, amint a „Budapesti Hírlap”-ot drusítja. Akármennyire is szerettem volna tovább Budapesten maradni — folytatja a mester —, a felejthetetlen fogadatlanság után el kellett utaznunk. Sietve mondtam le a miniszterelnök s az angol és a német követ meghívását. El nem mondhatom, mennyire sajnáltam feleségemmel együtt, hogy nem lehetünk a kormányzó ur vendégei Gödöllőn és nem gyönyörködhetünk a vitéz-avatás ünnepségén, amelyet akkor vasárnap tartottak a Margitszigeten... Fiam azóta már jobban van, tul van a veszedelmes s rémelem, most a jó vidéki levegő hamarosan meggyógyítja. És ha visszagonolok egynapos pesti látogatásomra, most érzem csak, mily kimondhatatlanul vendégszerető volt az én kedves és régi jó barátom, Bárczy államtitkár és csak most érzem, mily nagy hálával tartozom neki, amiért alkalmat adott, hogy régi jóbarátaimat, tisztelőimet és jóakaróimat viszontláthassam.

A beszélgetés után a mester bevezetett műtermébe és megmutatta legjobb képeit, amelyekben alig két hét óta dolgozik;

itt látom sorjában a yorki, a portlandi hercegnő, a belga királyné, a görög exkirályné és a román trónörökös nő félig kész portréit.

— Windsor mellett — beszéli László Fülöp —, Littleworth Cornerben, pompás angol vidéken pihenek most, sokat olvasok és hetenként csak egyszer-kétszer látogatok be műtermembe. Most az angol király másodikzilott fia, a yorki herceg feleségének portréján dolgozom. A jövő héten már elszállítják a képet a balmoreli kastélyba, ahol most az angol király és családja tartózkodik. Megmutatja az örökké mosolygó és Angliá-

ban oly népszerű Elisabeth hercegnő nagyszerű portréját.

— A hercegnő — mondja a mester — nagyon érdeklődött Magyarország iránt és sokat kérdezősködött a magyarokról. Kérésére

kölcsönöztem is a hercegnőnek egy angol nyelvű könyvet, amely ismerteti a magyarok történelmét

és amelyet most Skóciában fog olvasni.

Csodálkozásomra, hogy visszaérkezése óta már ilyen sok a készülő portrék száma műtermében, elmondotta László Fülöp, hogy rendkívül gyorsan dolgozik, a yorki hercegnő például csak háromszor áll portréjához.

Bucszás közben még megmutatta dr. A. C. Hadden, híres cambridgei tanár arcképét, amely a cambridgei muzeum számára készült.

— Látja — mondotta —, erre vagyok a legbüszkébb, mert a cambridgei egyetem VIII. Henrik óta gyűjti a kiváló egyetemi professzorok arcképeit.

Mosolygós arcát előnti a büszkeség, a királyok és királynék piktorai boldog, hogy festheti a tudomány és a kultúra előkelőségeit is,

Korda Tibor

Elfogták Pesthy Pál igazságügyminiszter csalóját

Ujváry Mihály műbutorasztalos öthónapi bujkálás után
rendőrkézre került

(A Reggel tudósítójától.) Ez év elején dr. Pesthy Pál igazságügyminiszter mint károsult és panaszos jelent meg a rendőrségen és följelentést tett Ujváry Mihály műbutorasztalos ellen, aki őt megkárosította. Az igazságügyminiszter menyaszonyleánya számára 300 millió korona értékű butort rendelt Ujváry Mihálynál, akinek Hajós-utca 29. szám alatt volt raktára és műhelye. A műbutorasztalos nem átalított nyersanyagbeszerzésre 150 millió koronát előlegül fölvenni a minisztertől. Hetek, sőt hónapok multak el, de az asztalos Pesthy Pálnak nem szállította le a megrendelt butorokat, hanem egy váratlan napon otthagya műhelyét és megszökött. A miniszter följelentése után egyre-másra érkeztek a panaszok Ujváry Mihály ellen,

aki mindenkitől párszáz milliót vett föl előlegül

s megrendelőivel kötött szerződésbe azt a megtevesztő frázist is bevettette: „Az előleg fejében lekötöm mindenhol található vagyonomat.” A károsultak csak akkor tudták meg, hogy becsapták őket, amikor Ujváry Mihály megszökött Budapestről. Nyomban polgári pört indítottak többen és kárunk biztosítására le akarták foglaltatni a raktáron levő butorokat. Amikor a végrehajtóval megjelentek a Hajós-utcai butorraktárban, kiderült, hogy az ott levő butorok közül egy darab sem Ujváry Mihályé.

A miniszter becsapóját nagy apparátussal kerestette a detektívönök, de róla Csonkagyorszag különböző vidékeiről érkezett csupán hír s olyankor is egy-egy nagystíliú csalással kapcsolatosan. Somogy megyében egy szőlőgazdához beállított Ujváry Mihály s egy szekérre való bort vásárolt, a hordót kocsi s elindult a kocsisal, hogy a legközelebbi állomáson kifizeti a bor árát. Utközben a kocsi visszazsalasztotta azzal, hogy otfelejtett a gazdájánál valamit, azután elhajtott a kocsi s eladta a bort, lovat, lovat, kocsi s meglepett. Most végül mégis elfogták a budapesti detektívek. A Reich-detektívcsoporthoz tartozó tagja, Fábrián István detektív egy jelentékelenebb ügyben nyomozott pénteken este Kispessten. Nyomozás közben eljutott a Jókai-utca 30. számú házba, ahol egy kártyavetőt, Horgász Jánosné hallgatta ki, aki elkottyantotta, hogy

éjszakánként nála alszik egy Ujváry Mi-

Országos Kézművesipari Tárlat

Városligeti Iparcsarnok

Tárgysorsjátékán

5000 K-ás Iparossorsjegyen

a következő nagyértékű tárgyakat nyerheti:

Főnyeremények:

- 1 új turaautomobil hát személyes, teljesen felszerelve 160 millió K
- 1 új zongora 30 millió korona
- 3 új motorkerékpár teljesen felszerelve, drb-ként 20 millió K
- 3 szobaberendezés darabonként 20 millió K
- 10 kerékpár darabonként 3 millió K értékben

Ezenkívül 3 drb 10 millió K-ás nagy nyeremény
4 drb 5 millió K-ás „ „ „ „
21 drb 1 millió K-ás nyeremény
50 drb 500.000 K-ás „ „ „ „

Huzás szeptember hó 9-én

Sorsjegyek viszontlárusítóknak is

Országos Iparegyesület, VI, Gróf Zichy Jenő-u. 4

hály nevű ember, aki a jósnőnek is jó pár-millióval adós már.

A fáradhatatlan detektív a kapuban lesbe állott s mert az éjszaka nagyon hűvös volt, hajnal felé a nyomozó detektív bement a jósnőhöz és kölcsönkérte Ujváry kabátját, hogy továbbmaradhasson posztján. Reggel 3 óra felé kissé ittasan közeledett a ház felé Ujváry Mihály. Amint a detektív közelébe ért, az rákiáltott:

— Ujváry Mihály!

Ujváry megállt, majd kedélyesen fogva föl a dolgot, a detektív kabátjára nézett és így válaszolt:

— Vagy én vagyok az Ujváry Mihály, vagy ön abban a kabátban.

De tréfás kedve csakhamar leghiggadt, mert bekísérték a főkapitányságra, ahol dr. Antal Béla rendőrfogalmazó letartóztatta.

Harmínezzer vámentes cigarettát lopott a bolgár követség szolgálója

Popoff Giurgiu Harold Lloyd-szemüveget viselt és követségi titkárként szerepelt

(A Reggel tudósítójától.) Sok é változatos visszaélés miatt a budapesti bolgár követség vasárnap följelentést tett a főkapitányságon saját hivatali szolgálója, Popoff Giurgiu ellen. A szolgáló öt nap előtt háromnapos szabadságra ment és nem jött többé vissza. A három napi szabadságidő elegendő volt ahhoz, hogy legutóbbi szélhámossága, amelyet egész sor korábbi előzőtt meg, kiderüljön: a követség megtudta, hogy a címére vámentesen érkezett 30.000 darab bolgár cigarettát kiváltotta és eladta.

Popoff Giurgiu öt esztendeig volt a budapesti bolgár követség szolgálatában. Ott is lakott a követség Andrássy-ut 6. szám alatt levő hivatalos helyiségeinek egyik szobájában. Dívatos ruhákat viselt és ravasz szemét vastag, fekete keretű Harold Lloyd-szemüveg mögé bujtatta el. A hivatalban ezinte tulzottan aláztos volt a viselkedése, a hivatalon kívül azonban követségi tisztviselővé változott át, amiben külföldies, tört magyar beszéde nagyban segítségére volt. Az elmúlt héten egy pesti nyakkereskedő jelentkezett az első követségi titkár lakásán. A titkár, aki a követ távollétében ezidőszent a követség ügyeit intézi, nem volt otthon. A látogatót a felesége fogadta:

— Tessék helyet foglalni — mondta —, az uram mindjárt hazajön. Néhány pillanattal utóbb valóban megjött.

— Kérem — hebegett a kereskedő —, itt valami tévedés lehet. Most már nem tudom, jó helyen járok-e... En Popoff titkár urat keresem.

Még ugyanaznap két pompás, disznóbőr-bőrönddel jelent meg Popoff Giurgiu a követségben.

— Honnan vette ezt a finom holmit? — kérdezték tőle.

— Kölcsön kaptam. A Balatonra utazom a menyasszonyomhoz, imponálni akarok neki. Kérek háromnapos szabadságot.

Alig utazott el, megjelent a követségen egy bolgár ur és elpanaszolta, hogy Popoff a bőröndöket igen értékes tartalmukkal együtt egyszerűen elvitte távollétében a lakásáról. Akkor már sejtették, hogy a három nappal, amelyre Popoff eltávozott, csak egérutat akart nyerni, kevéssel később pedig, amikor Szófiából reklamáció érkezett, hogy miért nem utalja át a követség a három hét előtt föladott 30.000 darab cigarettát vételárát, már bizonyosan tudták, hogy Popoff nem jön többé vissza szabadságáról. A követségen most kísérleteznek a szolgáló visszaélési lajstromának összeállításával. Már is több bejelentés érkezett ellene s ezeket a követség a följelentés pótlására beszolgáltatta a főkapitányságnak.

Aranyosi-féle Felső Kereskedelmi Iskola

FÉNYES FIINTERNÁTUS

polgári-, közép- és kereskedelmi iskolai tanulók részére.
Beiratások naponta!

V, Csanády-u. 19. Telefon 76-44. Prospektus

SZÍNHÁZ

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

mit szól ahhoz, ami a Magyar Színház bérlete körül történik?

— Hát még nem Direttore Neumanné a Westend-utcai Muzsa-templom?

— Be szépen fejezi ki magát! Mintha Anka tanár ur növendéke volna az Ujságíró Akadémián... Jól figyeljen ide, tintadruzs öcsém, nem is olyan vicces a Magyar Színház-ügy, ahogyan maguk azt gondolják. Ez a Neumann Dezső 24 óra alatt megegyezett az Unió vagyonszerzésével a bérjövodelemben, a garanciákban, a koncessziókban, a szerzők, színészek, munkások már biztosra vették, hogy rendben a szándjuk és a szalmájuk és azóta mulnak a hetek, tárgyalnak hajnaltól éjfélig és az ingatlanbank konoksága miatt még ma sincs aláírva a szerződés, sőt, vegye tudomásul, az egész bérlet bizonytalanabb, mint valaha is volt...

— Csak nem megy vissza a párti?

— Nem lehessen tudni! A startnál arról volt szó, hogy a bérleti idő tartama tíz év lesz. Azután Csathó és Neumann tárgyalásaiba egyszerre beékelődött az Ingatlanbank, amely, mint az Unió főhitelezője szerepel. Abd el Halom vezérigazgató és dr. Abd el Szalai ügyész azonban csupán két, illetve három évre akarják bérbeadni a színházat, azzal, hogy ha az összes ingatlanokra betáblázott pénzüket két év múlva vissza nem kapják, a színházat szabadkézből eladhatják a bérlő feje fölött. Ilyen föltételek mellett persze Neumann se bolond vállalni a bérletet, ő legalább is négy évet akar, különben — visszavonulót fuvat. Amiben teljesen igaza van és az Ingatlanbank, amelynek 4.4 milliárdja első helyen van betáblázva, tehát semmi veszélye, elvégre beláthatná, hogy itt nem fényűzésről, hanem színházról van szó, amelyhez nemzeti és kulturérdekek is fűződnek...

— Ö. m. a f.

— Nahát, azért mondom. Minél tovább húzódik a Magyar Színház ügye, annál nehezebb lesz megnyitni. A Vígyszínház már munkához lát: ma reggel kezdik el Pierre Weber és fiának „Ó, te, meg én” című zenés bohózatát próbálni, amelynek zeneszerzőit az igen divatos Sulc szerezte. A vezetőszerepeket Mr. and Mrs. Goth, Mlle Biller és Mlle Fejes, Kertész, Pártos, Dénes és öt-hat tüneményes „dísznő” játsszák. Biller I. vasárnap este érkezett meg, úgy le van sülvé, mintha csokoládéból volna; 5 kg.-mal karcsubb és a haja 5 cm.-rel kurtább. A Fővárosi Operettszínházban is ma reggel 9-kor kezdik az „Orlow” próbát. Roboz Salzburgba utazott, hogy Lábas Juliát szerződtesse a címszerepre.

— Mondja és édes a Biller?

— Édes. Viszont péntek este városunkba érkezett Titkos I. is, direkt a Lidórról és egyetlen Rózsahegyi, aki ellen a románok brigádját vezényelték, tüzérséggel, tankokkal és repülőgépekkel Aradon. Mintha egy egész oláh armádia elfojthatná azt a szuggesztív, drága magyarságot, ami a Rózsahegyi Kálmán művészetéből kiperzsel és kiárad! A méltóságos Rózsahegyi ur reggel érkezett és este már továbbutazott Abbaziába. Hegedüs Gyulát Kolozsvár ünnepli. Bereclly Magdát a strandfürdő.

— A leégéssről jut az eszembe. Hallott valamit az Unió-előlegekről? Azt beszélnek, hogy kamatos-kamatokkal vasalják be az a contot a tagokon!

— Egy legelsőrangú művésznek megjelent szombaton a Belvárosi irodájában a júliusi fizetésért. Azt a választ kapta, hogy fizetést nem kap, mert még ő tartozik az Uniónak 7 millióval. — Hogyan? — kérdezte a művésznek legokosabbja. — Ugy, hogy Kegyed 10 millió előleget kapott a múlt szezonban, ebből visszafizetett 12 milliót, de még 7 millió kamattal lógni mértatik. Kiszthand! Zsüsztihand! És így jártak az összes tagok, akik előleget kaptak. Ugy számolják el nekik, mint a tőzsdések a kosztipénzt.

— Persze, a színészeknek is kosztra kellett! Képzem milyen arcot vág, akit 150—200 millió előleggel csaltak el a régi szerződéséből. Most 350 millióval tartozik... Elengedem a pletykát, ha megmondja, miért dicsérik úgy agyba-főbe Vágó Gézát színházi körökben?

— Mert ez a derék és elhatározott művész, agyba-főbe pofozott egy Kund nevű somogy-megyey földbirtokost, akinek Zichy Teddy gróffal is afférje volt a télen. Akkor a gróf boxolta kékre, most Vágó Géza „knokautolta” zöldre. A földbirtokos beszámíthatatlanul illetlen megjegyzést tett a Gerbeaudban Mészáros Gizára, aki Kund urat életében nem látta. A földbirtokos este a Jardínban jelent meg, ahol Gizánk, aki a világ legszelidebb kedélye, felelősségre vonta és a hóböggő Kundot saját finom, keskeny, fehér kacsójával, bizony,

mi tagadás, kétszer is pofonlegyintette. Ekkor avatkozott az afférba Vágó Géza, aki a földbirtokosnak olyan leckét adott, hogy soha többé nem lesz kedve védtelen dámdkat inzultálni.

— És a vége? Párba? Kard — pisztoly?

— Mészáros Giza kijelentette, hogy nem a lovagias clégtételt, de hajlandó akár browninggal is kiállani. Ekkor lépett közbe az ügyeletes rendőrtiszt, aki áttelefonta a Parkszanatóriumba és rövidesen két markos ápoló szállította el a szivárványszínre boxolt Kundot.

— Csak nem? Kiderült...

— Ki. Ha nem is ön-, de kétségtelenül közveszélyes...

— Rómós! A pletykát azonban el nem engedhetem! Könyörgöm!

— 28-án lesz a nagy válópör első tárgyalása: az eredménytelen békeltetés. Hazajönnek a felek.

— Persze, zárt ajtók mögött, a nyilvánosság kizárásával, mi?

— Bikk! Ha ez nyilvános volna és a Városligetben színház színpadán játszanák le, úgy Sebestyén Géza százszorosan fölemelt helydrakkal is, elővételben adná el a színházat az egész válópör-ciklus idejére...

Beöthy László ezüstmenyegzője

Akik jelenvoltak és akik hiányoztak

(A Reggel tudósítójától.) Nagy Jenő, a kis színészek vezére „rámparancsolt”, hogy pénteken (augusztus 14-én), délelőtt 10 órakor legyenek a Newyork-kávéházban, mert onnan indul a Kövesi-Vár

Beöthy László ezüstmenyegzőjére.

Bevallom, nem tudtam arról, hogy Beöthy László már az ezüstlakodalmát üli. Csaknem 30 esztendeje figyelem Beöthy Lászlót és közéleti tevékenységét. Annak a kis világnak, amely magyarnak számít, kevés olyan imponáló egyénisége van, mint ő. Nálánál jobban senki se ismeri a színház mesteriségét. És ő az, aki mindig elegáns, aki mindig okos, akinek a munkája mindig izléses, aki minden szituációban a legfontosabbat azt mondja, amit mondani kell. Amikor hírlapírói pályámra léptem, ő volt riporterri ideológus. Mintahogy a fiatal kezdő színész célbaveszi egy híres-neves kollégáját, úgy állítottam én is őt magam elé mintaképül. Még a nevét is irigyeltem. Beöthy, té-há-ipszilonnal és a másik neve: László — milyen szerencsés. A név már maga kész karrier. A Beöthy Zsolt fia. Nézzük meg hát, hogy ennek a magyar zseninek,

aki ma nem aktív színigazgató,

akit a közvélemény emelt a vezéri méltóságra, de ezt a címet most csak szimbólumként viseli, milyen az ezüstlakodalmára? A Kövesi-Vár, Radó ezredes várur parancsnoksága alatt fölült a villamosra. Ott voltunk: Szirmai Imre, Czobor Ernő, Rajna Sándor, Réthy színházi ügynök, Hetényi-Heidelberg Albert, Nagy Jenő, aki hatalmas virágcsokrot szorongatott. Átszálló jeggyel jutottunk el a Szilágyi Dezső-téri református templomhoz, délelőtt 11 órakor. Bevonultunk a templomba, amely bizony meglehetősen üres volt. Néhány közeli rokonon kívül még Salamon Bélát a fiával, Tarnai Ernőt a feleségével és gyönyörű kisleányával, dr. Salgó Ernőt, Kompóthy Gyulát és feleségét láttuk ott.

A sok híres színész és színésznő, aki talán elsősorban neki köszönheti érvényesülését és hírnevét, sehol sem látható.

Egy pillanatra elérzékenyedem és azt mondtam magamban: igazi magyar tragikum a Beöthy Lászlóé. Itt van közöttünk egy ember, friss erőben, teljes izomzatban, a legjobban tudja a színházi mesteriség minden csinát-binját, a legkülönb rendező, a neve fogalom, kész program, amit vakon követhetnénk és ime, alig néhány barátja jön el az ezüstmenyegzőjére, amelyen pedig ott kellene szorongania az egész magyar színházi társadalomnak. A hatóságok részéről nincs senki jelen. Ujságírók se látok. Pontban (tényleg pontban) 1 órakor fekete autó áll meg a templom előtt. Beöthy utánozhatatlan eleganciával száll ki az autóból és kisegíti feleségét Szvirák Gizellát, utána leányát Beöthy Babát és végül kiugrik fia, Beöthy Zoltán is. A vezér karonfogja a feleségét, Beöthy Zoli a Babát és indulnak fölfelé a lépcsőn. Ebben a pillanatban megszólal

az orgona, művészember ujjai játszhatnak rajta, mert templomban ilyen szépen orgonálni még nem hallottam. Figyelem Beöthy szemét, hogy kiolvashassam, mit érez ebben a pillanatban.

A szemében mintha könny csillogna.

Nem néz se jobbra, se balra, biztosan lát azért mindenkit, de a rendkívüli esemény hatása annyira uralja, hogy csak megy gépiesen előre, a román stílusú szöszék felé. Ott megáll. A templomszorga elhívja, bemegy az irodába, ahol átveszi az ezüstlakodalmáról szóló házasságlevelet. Röviddel ezután elibük áll a pap és egyszerű beszédben méltatja a nap jelentőségét. Beöthy Lászlónak nem mondja ki egyszer sem a nevét, testvérnek szólítja. De mindjárt beszéde elején beismeri, hogy ő maga is elfogult ebben a pillanatban, mert visszatekint 25 esztendőre, amikor is

ugyanabban a templomban, ugyanabban az órában mondta egymásnak Beöthy László és Szvirák Gizella a „holtomig”-lan, „holtodig”-lant.

Egy tarisznyás parasztember és egy kenődő parasztnő, akik kíváncsiságból benéztek az istenházába, könnyeztek a pap beszéde alatt. Csak ők sirtak, mi, többiek azonban szintén meghatódva hallgattuk az egyházi beszédet és figyeltük Beöthy Lászlót. Vége a pap beszédének, bug az orgona. Utólag nagyon bosszant, hogy nem állapítottam meg az orgonaművész nevét. A régi t. v. ilyen hibát nem csinált volna. Hiába, én is öregszem! Az orgona hangjai mellett csokolózik össze Beöthyvel és Beöthynevel a rokonság és aztán sorba elibük járunk, hogy kezét szoríthassunk vele. Beöthy és családja beszáll az autóra, lefotografálják őket. Vége! Csak arra vagyok kíváncsi, hogy milyen díszes riportok jelentek volna meg Beöthy ezüstlakodalmáról, ha még mindig aktív vezérigazgatója az Uniónak. Kéves fantáziával ideirhatnám azoknak a nevét, akik nagyon tolatkodtak volna, hogy kétszer is gratulálhassanak a Vezérnek.

Tarján Vilmos.

* Kilencedik hete táblás házat vonzani csak az olyan igazi siker tud, mint „A nóta vége”. A diadalmas operett főszerepét továbbra is a bemutató nagyszerű együttese: Honthy Hanna, Kiss Ferenc, Vigh Manó, Kabos Gyula és Simon Marcsa játssza.

* Kiss Ferenc játssza a Budai Színházban esütörtökön délután a „Falú rossza” Gündör Sándor szerepét.

BRILLIÁNST, aranyat, ezüstöt, gyöngyöt és ékszert mindenkinél drágábban **veszek** Singer J., IV, Egyetem-u. 11. Telefon. (Kérem a címre ügyelni)

Hálószoba topoly, teljes berendezés 3-5 millióért
Ébédő tölgy, vitrines komplett, 4-5 millióért külön külön is átadó
Urishoha klubgarnitúrával együtt 15-5 millió K-ért
Podmaniczky-utca 14. szám

TERÉZKÖRUTI SZINPAD

A nagysikerű megnyitó műsor
Tréfa — Bohózat — Operett
NAGY ENDRE és SALAMON BÉLA
főléptével

LESZÁLLITOTT HELYÁRAK!
Kezdeté 9 órakor
Telefón 65-54

Egy csillárgyárost is becsapott Honthy Hanna ál-huga s ezuttal mint Biller Irén huga szerepelt

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnapra már újabb csalások derültek ki Horváth Juliska artistanőről, akit a napokban jelentett föl a főkapitányságon a belvárosi Urbányi-féle butorkereskedő-cég a legfuresább család miatt. A butorüzletben Horváth Juliska Honthy Hanna hugának adta ki magát és nővére részére 200 millió értékű butort vásárolt — végül pedig a nagystíliú vásárlás közben egymillió koronát kért kölcsön. Munkácsy Artur detektív-főügyelő csoportja most kinyomozta, hogy

az ügyes szélhámosnó Kovács Testvérek Jókai-tér 7. szám alatti csillárgyárában is vendégszerepelt

és itt már mint Biller Irén huga mutatkozott be a cég főnökének, Kovács Józsefnek. Trükkje ugyanaz volt, mint a butorüzletben. Elegáns könnyedséggel elmesélte, hogy nővére megvette Szemő Gyula volt főispán hűvösvölgyi villáját és az egészet ujonnan berendezte. Végigmustrálta az egész raktárt és mintegy 50 millió korona áru csillárt kötött le. Megadta a villa címét is és miután a cég főnöke megígérte, hogy maga is kimegy a villába és megnézi, hogy a csillárok stílusa megfelel-e, a szélhámosnó

ebédre is meghívta a csillárgyárost Biller Irénhez.

Már éppen távozott „a művésznő huga”, ami-

kor ridiküljéhez kapott és kitűnő színészkedéssel megjátszotta a jelenetet, hogy bevásárlás közben minden pénzét elköltötte, anélkül, hogy eddig észrevette volna. A dolgot igen elegánsan csinálta, nem kért kölcsön, ugyanyira, hogy Kovács József valósággal bocsánatkérés közben ajánlott föl neki százezer koronát.

— Aztán ne késsen el az ebédre! — szolt vissza a hölgy elmenőben —, mert a szakácsnőnk haragudni fog!

De nagy volt a csillárgyáros csalódása, amikor röviddel ezután telefonált az Andrássy-úti Keszler-céghez, amelyről a hölgy azt mondotta, hogy ott aznap fizetett ki százezer forintot Biller Irén fürdőszobaberendezéséért. Megtudta ugyanis a csillárgyáros, hogy a százezer mese, ellenben ugyanez a nő

az Andrássy-úti Keszler-féle fürdőszobaberendező cégnél mint Péchy Erzsébet huga eszközölt nagyszabású megrendelést és végül villamospénzt kért.

A Kovács-cég főnöke e tapasztalat után egy kirakat előtt, néhány nap múlva, megpillantotta a szélhámosnót, hozzálépett és így szolt: — Köszönöm az ebédet!

A nő, mintha sohase látta volna Kovácsot, tiltakozott a megszólítás ellen és kijelentette, hogy fogalma sincs, miféle ebédre beszél. Ebben igaza is lehetett, mert oly sok mű-

vészno nevében szélhámoskodott már, hogy nem is tudhatta, melyik nevében hívta meg Kovács Józsefet. A rendőrségen most Sz. Szabó János detektív írja össze azokat a cégeket, amelyeket Horváth Juliska becsapott.

Bécsi hír

Léderer Gusztáv kivégzéséről

(A Reggel tudósítójától.) A „Neues Wiener Journal” szombati száma azt a hihetetlenül hangzó hírt közölte, hogy

Léderer Gusztávot szerdán a legnagyobb titokban kivégezték a Margit-körúti katonai fogház udvarán.

A kivégzés előtt Léderernek azt a kívánságát fejezte ki, hogy el akar bucsuzni a férjétől, amihez az ügyészség hozzájárult és a gyilkos házaspár találkozott is a katonai fogházban. A Reggel munkatársa megkérdezte dr. Kugel János ügyvédet, aki Léderer védője volt, tényleg igaz-e, hogy Léderer Gusztávot a legnagyobb titokban végrehajtották a halálos ítéletet.

— Az egész hírből egy szó sem igaz — válaszolta dr. Kugel. —

Léderer Gusztávot nem végezték ki és a kegyelmi iratok sem érkeztek még vissza a kormányzói kabinetirodából.

Engem, mint Léderer volt védőjét, a kegyelmi kérvény elintézéséről föltétlenül értesítenének, de én eddig a katonai ügyészségtől semmiféle értesítést nem kaptam.

PÉNTEKEN
21-én

25%

engedményt adunk

CÁLVIN TÉR 7
KORONA HERCEGY 8
KÁROLY KORUT 9
KÁROLY KORUT 10

FENYVES R. T.

az összes törülközők, pohártörölők, konyharuhák, asztalterítők és szalvétákból

Ezen kedvezmény esakis a hirdetett napon érvényes

Mosóosztály:

Grenadin minden színben	8.500
Cérnagrenadin, legszebb minták ...	12.500
Mosódelén	12.800
Zefirek, minden színben	12.800
Azsur függönyetamin	14.800
Francia cérnamarocain, legújabb minták .	18.000
Buretvaszon öltönyre 90 cm. sz.	27.500
Divatponge 100 cm széles ...	29.000
Fekete kloth, selyemfényű ...	36.000
Puplinkülönlegesség minden színben ^{85 cm.} _{széles}	49.000

Gyapjuszövetosztály:

Divatkockás alj- és ruhakelme	33.000
Gabarden ruhakelme, ^{divat-} _{színekben}	35.000
Kosztümkelme, angol zsáner ^{130 cm} _{széles}	55.000
Tiszta gyapju eolinkelme	85.000
Tiszta gyapju krém köpenyelme ^{140 cm.} _{széles} ...	199.800
Kitűnő ^{használati} _{Eredeti} ^{angol} öltönykelme	85.000
divatöltönykelme	178.000
Felöltő- és raglánkelmeujdonság	148.000
Kombinált öltönykellékesomag	160.000
(tartalmaz egy öltönyhöz szükséges béléssanyagokat)	

Vászonosztály:

Különleges Fenyves mosott sifón	14.800
Bőrerős angin	16.800
Kitűnő alsónadrággöpper	25.000
Batisztsifón, 88 cm széles	21.800
Batisztsifón, 130 cm széles	38.850
Pamut lepedővaszon, 150 cm széles	45.000
Pamut paplanlepedővaszon ^{180 cm} _{széles}	50.000
Kitűnő törülközők	18.500
Pohártörölő	14.000
Damaszt étkezési készlet, ^{6 szö-} _{mélyes}	220.000

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Leánykaing 4-16 évig ...	22.000-42.000
Leánykamellényke 4-16 évig	26.000
Leánykanadrág 4-16 évig	36.000-50.000
Leánykahálóing 4-16 évig	52.000-81.000
Leányka szoknyakombiné ^{4-16 évig}	42.000-71.000
Leányka nadrággöppiné ^{4-16 évig}	52.000-70.000
Fiuing, ^{gallérral} _{vagy anélkül} 4-16 évig	64.000-86.000
Fiunadrág 4-16 évig ...	32.000-43.000
Fiuhálóing 4-16 évig ...	72.000-93.000
Intézeti paplan	199.000

Konfekcióosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női angol homespun kabát ^{legújabb} _{fazon} ...	580.000
Divatmintás marocain ruhák legújabb fazon	99.000
Eponge-ruhák, legújabb fazon ...	185.000
Divatesikós aljak	89.000
Cérnagrenadinruhák legszebb kivitelben	70.000
Trikózsemper, műselyemből minden színben	115.000
Fehér grenadinbluz	89.000
Trikóruha műselyemből minden színben	250.000

Selyemosztály:

Trikóselyem műselyemből duplaszéles ...	49.000
Nyersselyem minden színben, 85 cm széles .	59.000
Crépe de Chine, divatszínekben ..	85.000
Japone-selyem minden színben, 85 cm széles	78.500
Schantung ruhaselyem ^{minden színben} _{80 cm széles} ...	96.000

Női fehérneműosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női nappali ing, azszurral, himezve	29.000
Női hálóing, azszurral	72.100
Női nadrág, azszurral, himezve ...	29.000
Sifon szoknyakombiné, himzéssel .	69.000
Sifon nadrággöppiné, azsur és himzéssel	66.600
Zsemper füzővédő	52.000
Pamutvaszon párnahuzat	70.000
Pamutvaszon paplanhuzat	170.000
Fehérneműhimzés	4.000

Férfifehérneműosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Fehér azszurozott sifonzsebkeendő .	10.000
Galléros színes munkásing	59.000
Színes nappali ing, 2 külön gallérral ..	69.000
Rayémellü ing, fehér	92.500
Kitűnő hosszú hálóing	95.000
Hosszu alsónadrág, köpperből ...	64.750
Rövid alsónadrág, kitűnő minőség	29.500
Pyjama-öltönyök nagy választékban ...	214.600

Kötött- és szövöttáruosztály:

(Csak Calvin-téri áruházunkban)

Női harisnyák, minden színben ...	28.000
Fátyolvékonyaságú női harisnyák ..	33.000
Férfizoknik, tartós minőség	7.000
Divatmintás és himzett férfizokni .	15.000
Gyermektrikók	38.000
Gyermek-apaestrikó, minden színben ...	25.000
Férfitrikó, minden színben, kitűnő minőség ..	30.000
Gyermekzokni, mintás, több színben	10.000
Különleges mintájú női mellények .	148.000
Színes női gyapjukabát	290.000

2, 2 1/2, 3 és 4 méteres szövet-, selyem- és mosó-

maradékok példátlan olcsón

Ingyen

adunk minden vevőnknek egy Fenyves-sorsjegyet. Nyeremények 15.000.000 kor. értékben

Mintákat

kívánságra készséggel küldünk

MOZI

Föltámad-e a magyar filmgyártás?

Olyan egyén, aki a magyar filmgyártás titkait, múltját és jelenét nagyon jól ismeri és aki ma nincs közvetlenül érdekelve a budapesti piacon, a magyar filmgyártási rendelet közeli megjelenése alkalmából a következőket mondotta nekünk a magyar filmgyártás reményeiről:

— Akármilyen komolyan szeretném is tudomásul venni a kormányzatnak a magyar filmgyártás föltámasztására irányuló rendelkezéseit, a reményeim nem oly nagyok, mint egyes érdekeltekéi. A színészek és írók, akik a legjobban sürgették és szorgalmazták a filmgyártási rendelet megindítását, tévednek, ha azt hiszik, hogy ez a rendelet már számukra jövedelmet és keresetet jelent.

— Bizonyos az, hogy a magyar filmgyárak, amelyek eddig keveset dolgoztak, többet fognak dolgozni, hiszen több filmhelyezési lehetőségük lesz, azonban a magyar filmgyártás a mai viszonyok között nem emelkedhetik régi polcára egyrészt azért, mert akkor 600 mozi volt Magyarországon, mégpedig nagyon jól fizető mozik, ma pedig 300 mozi van és ha szám szerint csak a felét veszítettük is el a moziknak, befogadóképesség és fizetőképesség szempontjából több mint kétharmadát. Magyar filmekből a háboru alatt négy-öt példány került forgalomba, ma pedig két példányt is alig bír el az ország. A filmgyártás viszont csak akkor rentábilis üzlet, ha az ország, ahol gyártották, legalább a nyers kintást visszatéríti. Ezt ma Magyarországon nem lehet remélni.

— A külföldi elhelyezés sem sok reménnyel kecsegtet. Milyen a német filmpiar sokkal messzebb tart, mint mi, mégis kénytelen a nemzetközi elhelyezés lehetőségei

kedvéért fuziókat és konserneket alakítani francia és amerikai cégekkel, hogy a kölcsönösség alapján valamit külföldön is tudjon értékesíteni. A magyar filmpiac viszont nem jelent olyan nagy bevételi lehetőségeket amerikai és francia cégeknek, hogy a magyar elhelyezés kedvéért magyar filmeket külföldre átvigyenek. El fog következni az, ami máris megtörtént, hogy például Kálmán Imre „Marica grófnő” című operettjét a berlini Terra-filmgyár megvásárolta, a párisi Leon Gaumont-céggel együttesen megcsinálja, főlvételeinek egyrészt Magyarországon fogja elkészíteni és ezt a filmet fogja a Leon Gaumont-cég budapesti fiókja mint kötelező magyar filmet forgalomba hozni. De hiszen Kálmán Imre operettjét a rendelet nélkül is megvehette külföldi filmgyár, mint ahogy Lengyel Menyhért, Biró Lajos, Drégely Gábor, Vajda Ernő és Herczeg Ferenc egyes munkáit már megvették és megcsinálták.

— A magyar filmgyártás föltámasztásához tehát nem elég a rendelet és a szép remények, véleményünk szerint, hamarosan le fognak fogni. Mert arról már nem is beszélünk, hogy alig van megfelelő rendezők, megfelelő, igazi filmszínészek, hogy nem áll elegendő technikai személyzet rendelkezésére a filmgyártásnak. Lehet, hogy négy-öt film egyesek önfölálló szorgalmából el fog készülni az idén, de „filmgyártás” európai értelemben véve, nem lehet, mert az alapunk nincs meg hozzá.

— Teleszik emlékezni még a háboru előtti tulipánmozgalomra? A magyar filmgyártás tulipánmozgalma ez az akció!

Eleanor Boardmann a filmszínésznő hivatásáról

A newyorki színházlátogató publikumnak körülbelül egy éve új kedvence van. Eleanor Boardmannak hívják az új csillagot, aki egy csapásra meghódította Newyork meglehetősen hideg színházlátogatóit és miután rohammal bevette a színház sáncait, meghódította a mozivászon híveit is.

A newyorki „Exhibitor Herald” című mozilap egyik munkatársa nemrégiben meginterjúvolta a esillogó szemű Eleanor-t, aki — amint a lap írja — szerényen, halkán, távolról sem egy nagy világhírű moziprimadonna allűrjeivel fejtette ki előtte, hogy milyenek kell lennie véleménye szerint a filmszínésznő munkájának.

— Elismerem — mondta Miss Eleanor —, hogy a film az a művészet, amely szemem keresztül hat a gondolatokra és a szívre. Elismerem, hogy a külsőségek fontosak a filmművészetben és a filmjátásban, de

a filmszínésznőnek mégsem az a hivatása, hogy dívatbáb legyen, hogy az eleganciájával és a szépségével győzzön.

A divatrevükön elég eleganciát láthat, aki arra kíváncsi és a színpadi revük girljeinek szépségével nehezen veheti föl a versenyt egy filmszínésznő.

— De hiszen ön is vigyáz az eleganciájára és, ami a szépséget illeti, arról az amerikai közönségnek az önnel való vonatkozásban meglehetősen jó véleménye van! — mondta az újságíró.

— A bókákat köszönöm. Hogy szép vagyok-e vagy sem, ez talán létszám. Az eleganciám pedig igenis étáffage és körülés csak ahhoz, amit igazi hivatásomnak érzek, ha a mozivászonon játszom.

Minden mozdulatommal és minden gesztusommal a mai modern asszonyt akarom megjátszani, de az igazi asszonyt.

Azt, aki nem külsőségekben él, hanem az érzelmi vezeték. A mai asszony sokkal szenzibillisebb, sokkal inkább érzelmi és érzelmi vezeték, mint bármely régi kor asszonyát. Hogy a mai asszonyoknak az életéhez hozzátartozik az elegancia és a rouge, ez bizonyos, tehát ezt nem szabad elfelejtenem, de az ideges, vibráló, szenvedélyekkel átfűtött jellem az, amit tulajdonképpen a közönség elő kell vinnünk.

Eleanor Boardmann érdekes nyilatkozata néhány kollegájától való és ezért nagy föltűnést keltett amerikai filmkörökben.

De Eleanor Boardmann nemcsak nyilatkozatban hangoztatja ezeket az elveket, hanem meg is valósítja. Első filmje, amelyet a Metro Goldwyn budapesti intézete esütörtökön jelentet meg az Uránia-színházban és a Capitolban „A centaur asszonya” címmel, egy ilyen modern asszonytípust örökít meg. Ugyancsak esütörtökön „Kenyér” címmel a Capitolban és az Urániában egy másik Metro Goldwyn-film is megjelenik. Ennek az igazi amerikai drámanak a főszerepeit Mae Busch és Robert Frazer játsszák.

Páris legújabb csodája

Egy kiváló magyar színházi ember, aki a nyarat künn töltötte Párisban, hogy új darabokat szerezzon meg a pesti színházak számára, beszélt el a napokban a Fészek-klubban a következőket:

— Nem tudom, mit csinálnak Párisban a budapesti napilapok levelezői. Igyekeznek beszámolni arról, ami Párisban nevezetesség, ami Párist foglalkoztatja és ezen a címen hasábos cikkeket látok a párisi iparművészeti kiállításról, ellenben nem olvastam még egy szót sem arról, hogy a francia gloire megint talált egy olyan látványosságot, amelyben kiéli magát. Ez a látványosság egy film, amely a francia történelem egyik csodálatos, legendás epizódját örökíti meg.

— Néhány hét előtt jelent meg a legnépszerűbb párisi könyvkiadónál Lenry Dupuy Mazuel történelmi regénye, „Miracle du Loup” („A farkasok csodája”), amely XI. Lajos korában, a XV. században játszódik le és legfőbb jelenete, amint

a farkasok a királyt küldötték, Fouquet Johannát a lázadó brabantiak elől megmentik.

Ezt a csodálatosan szép jelenetet örökítették meg ebben a filmben páratlan technikával, az emberek és állatok remek összejáratásával, valóságos rendezői mesterbravúrral.

— Párisban most ez a filmszenzáció, mert az Alhambra nyáron át immár harmadik hónapja játsza. Erről persze nem írunk a budapesti lapok, hátha reklámnak nézik. Pedig tény és valóság.

Párisnak ezzel a szenzációjával nyitja meg kapuit esütörtökön a Corvin-Színház. A színházat e filmesoda bemutatója alkalmával

Daróczy József vezérigazgató valósággal átalakítja és a filmet 18 élő szereplő fölhasználásával igazi színházi szenzációvá fogja emelni.

Egy amerikai orvos tanár a kokain-epidemiáról

Az elmúlt napok egyik szenzációja volt Budapesten az az eredményes kokainrazzia, amelynek révén a rendőrség néhány kokainkereskedőt letartóztatott.

Mihozánk csak most ért el ez a kokainepidémia, amely az amerikai tudományos körökben már régóta foglalkoztatja. Mr. Herbert Crawford, a Carnegie-egyetem orvoskarának egyik legtekintélyesebb tagja, már hónapok óta valóságos propagandakörutató tesz Amerika nagyvárosaiban a kokainepidémia ellen.

Legutóbb Chicágóban tartott fölölvását az amerikai orvosi világnak ez a kifütség és fölölvásásában többek között a következőket mondotta el:

— A középpolgári emberek azt szokták mondani a figyelmeztetésünkre, hogy ez a szenvedély csak amugy is rongosult idegzetű embereket támad meg, hogy csak az alsóbb néposztály, vagy az enervált arisztokrácia esik áldozatává. En tudok egy szomorú esetet, ahol egy boldog, nyugodt életű, igazi jólétben élő embert pusztított el a kokain. Wallace Reid, mindnyájunk kedvelt ismerőse a mozivászonról, a kokainnak esett áldozatává. Lelketlen emberek a munkából fáradt művészeknek kokaint adtak esillapítóul, amíg a fehér por áldozatává nem lett.

— És valóban, Wallace Reid, a legszebb férfikorban pusztult el kifáradt idegekkel, megbénult szívvel, a kokain hatása alatt. Ezt a szomorú és lesújtó tragédiát a felesége megörökítette egy filmben, amelyet a First National, amelynek Wallace Reid kedvelt tagja volt, el is készített.

A film, sajnos, most már nálunk is aktuális lett és így bizonyos, hogy a Kamara esütörtöki premierjén, amelyen e filmet fogja bemutatni, sokan fogják megérezni azok közül is, akik még nem ismerik a kokót, de azok közül is, akik már a fehér por rabjai és talán sikerülni fog ennek a megrázó erejű filmnek egyeseket visszatéríteni a munka és nyugalom útjára.

A titkos diplomácia

Mikor a világháboru a szomorú békekötésekkel befejeződött, akkor azok, akik a legyőzött államokban a forradalmi mozgalmak élén állottak, azt emlegették a háboru és a forradalmak legszebb vívmányaként, hogy megszűnik a titkos diplomácia.

Minden politizálás nélkül megállapíthatjuk, hogy a titkos diplomácia ma éppen olyan hiánytalanul és teljességgel fönnáll, mint a háboru előtt és a háboru alatt. Az bizonyos, hogy a közönséget a diplomaták működése, a diplomácia műhelyének titkai nagyon érdeklik és érdekelték mindig. A diplomácia alchimista műhelyébe való bepillantás már sok regényt és irodalmi alkotást vitt sikerre. A legközelebbi napokban a közönségnek lesz alkalma filmben látni azt, hogy miképpen működik a titkos diplomácia. A Tó-mozi hozza azt a különleges francia filmprodukción, amely „A fekete kancellár” címmel egy képzelt ország diplomatáinak eselszövéseit leplezi le.

A filmnek különleges érdekessége, hogy Maciste, az ismert olasz erőművész és színész játsza a főszerepet. A francia esprit, fényűzés és művészi filmtéchnika egyesül ebben a pazar kiállítású filmben, Maciste kedves és humoros mutatványával.

Dayton és Budapest

Darwin fölláította a majomtól való származás tudományos elméletét és miután neves és nagy tudósok évtizedeken keresztül tárgyalják ezt az elméletét, jön Dayton, az amerikai Muca és bírói szóval, egy bármilyen intelligens, de mégis csak vidéki tagokból álló esküdtszék verdiktjével akarja elintézni, hogy igaza volt-e vajjon Darwinnak vagy sem. Bizonyos, hogy Darwin elméletét nem döntötte meg a daytoni bíróság ítélete, amely Darwin elveinek hirdetőjét 100 dollárra büntette.

Ha a daytoni bíróság szava bizonyíték Darwin ellen, sokkal jobb bizonyíték Darwin mellett az a pompás Burleszk-vígjáték, amelyet ezen a héten játszik a budapesti Uránia- és Capitol-mozi.

„Darwinnak igaza van!”

ez a címe a burleszknak, amelyben három pompás ma-

jom játsza a főszerepeket és bizony, ezek a majmok minden cselekedetükben és mozdulatukban tanúságot tesznek Darwin mellett. A közönség nagyokat mulat a majmok pompás ötletein és játékán és senkinek sem jut eszébe oly komolyan és tragikusan nézni a majmok működését és játékát, mint a daytoni bíróságnak.

A majom-burleszkn kívül a Capitol és az Uránia Tom Mixnek, a prairiek hőseinek legújabb alkotását, az „Eg az erdő!” című rendkívül izgalmas kalandtörténetét játszik a közönség nagy tetszése mellett.

Amerika legnépszerűbb filmszínésze Budapesten

Amerika legnépszerűbb filmszínésze: ezt a dicsőítő jelzőt Budapesten nagyon könnyen osztogatják. Amerikában azonban valóságos népszavazást rendezett egy mozival foglalkozó hetilap és ez a népszavazás váratlan és meglepő eredményt hozott. Mindenki azt várta, hogy az ugynevezett szép filmszínészek egyike fogja a legtöbb szavazatot elnyerni és most, amikor a szavazást lezárták, kiderült, hogy az amerikai mozikközönség soraiban a legnépszerűbb Lon Chaney, aki igazi, erőteljes, energikus arcú amerikai férfitípus, de nem tartozik az ugynevezett „szép” emberek közé.

Lon Chaneynek ezt a népszerűséget a notre-damel-tonyör szerepe szerezte meg. Lon Chaney természetesen Quasimodó óta is szorgalmasan dolgozik és egyik legújabb és legjobban sikerült filmje e héten került a budapesti közönség elé a Royal-Apollóban.

„Vér az én véremből!”

a címe ennek a filmnek, amelyben Lon Chaney erőteljes, energikus hajóskapitányt játszik és amelynek főszerepében épp oly tökéletes alakítást nyújt, mint amilyen a Quasimodóban volt.

A közönség nagy szeretettel fogadta régi kedvencét és számos jelenetét meg is tapsolta. A műsor bevezető filmje Leatrice Joy és Owen Moore főszereplésével „A csendes társ” című Paramount-film, amely szintén meglehetősen sikert aratott.

Reinhardt primadonnája új filmszerepben

Az idei nyári színházi szezon legnagyobb nemzetközi eseményei azok az ünnepi előadások, amelyeket Reinhardt Miksa, a legnagyobb élő színpadi rendező, Salzburgban rendezett. Reinhardt egész éven át készült e nyári előadásokra és a német színpadi világ legkiválóbb, legválogatottabb tagjait szerződteti le a misztérium egyes szerepeire.

Aki ezeken a színpadi játékokon résztvesz, azt a nemzetközi kritika föltétlenül nagy művészeknek ismeri el.

Egyik ismert német filmszínésznő, Lil Dagower, ebben az évben részese volt első alkalommal abban a kiténtetésben, hogy a Reinhardt-ensemble tagja lehessen.

A Szépség szerepét játsza a misztériumban, amelynek bemutatólőndása alkalmával igen nagy és komoly sikert aratott.

A művésznőt a magyar közönség jól ismeri, hiszen számos szerepben került már a budapesti mozik vásznára. Legutóbb „A bűn piacán” címmel fejezett be egy teljesen modern, minden ízében izgalmas és különleges drámát, amelynek főszerepe, szépségének és egyéniségének egyaránt, kitűnően megfelelt.

A drámát, amelynek Lil Dagower nemzetközi sikere különös aktualitást ad, esütörtökön mutatja be a Kertmozgó. Lil Dagower nagyszerű alakítása mellett a közönségnek valóban művészi meglepetést fog juttatni Werner Krauss, a markáns egyéniségű német színész, aki a film főszerepét játsza.

A műsort a „Házasság akadályokkal” című Fox-attraktív fogja kiegészíteni.

Nekem kedvesebb:

egy csésze Meinl-kávé.

5, 10, 15 és 20 kg-os postacsomagokat, rizs és cukor kivételével, bérmentve szállítunk vidékre!

PITROFF MIKLÓS

okl. gépészmérnök, autóspezialista

SOFFŐRISKOLAJA

Fölvételi iroda:

Erzsébet-körút 28, I. 16. Tel.: J. 116-79

Tandij egymillió korona, mely részletre is fizethető. Saját luxus-autó. Magánképzés is.

ss Jönnnek a huszárok! ss

VASÁRNAPI SPORT

A világbajnok franciákat verő ferencvárosiak nyerték a vízipóló bajnokságot

Legyőzték az eddig veretlen III. kerületieket — Siposs Márton világrekorderünk orvosi tilalom ellenére uszott 100 méteren és karcsapással vereséget szenvedett A kis Páhok kettős győzelmet aratott — Virág Éva országos rekordot javított, a legyőzött Sipos Manci sirva fakadt

(A Reggel munkatársától.) Hatalmas érdeklődés mellett, lelkes rekordközönség előtt rendezte az uszókóalicio kétnapos viadalát a Császárúdszabadban. A legnagyobb figyelmet természetesen a vízipóló-derby döntője keltette, amelyben az FTC és a III. ker. TVE világhírű csapatai ütköztek meg egymással.

Nemcsak a bajnokságért, hanem „a világ legjobb vízipólócsapata” címért is folyt a küzdelem,

ezért érthető izgalommal szálltak a vízbe a játékosok.

A harc mindvégig rendkívül kemény volt. A vezető gólt a ferencvárosiak dobták és bár az obudaiaknak sikerült kiegyenlíteniök, végül eredményben 2:1 arányban kénytelenek voltak vesztesként levonulni a pályáról.

Halmai Zoltán világbajnokunk, aki a mérkőzést vezette, munkatársunknak a következőket mondta:

— Mindkét fél teljesen egyenrangú volt. Azért győzött az FTC, mert jobban bírta idegekkel. Kár, hogy Fazekas és Keserű, a mezőny legjobb játékosai, pont egymással szembe kerültek, emiatt a küzdelem sokat veszített szépségéből.

Az uszósámokban a legszebb eredményt az új csillag, Virág Éva, érte el, aki

nemzetközi viszonylatban is értékes új országos rekord alatt uszott 100 méteren.

Legveszedelmesebb ellenfele; Sipos Manci, földalta a küzdelmet és az eredmény kihirdetésekor — sirva fakadt.

Kitűnően szerepelt a kis Páhok fu, aki mindkét startjával sikert aratott. Nagy meglepetést keltett a vakbél-operációtól még gyöngye Siposs Márton világrekorderünk megjelenése a 100 méteres mellúszás startjánál, bár orvosi tiltást kaptak a versenyzéstől. Az első két hosszban még az élen volt, de a finishben elhagyta az arcját és az ifjú Jung karcsapással megelőzte.

Részletes eredmény:
Szombat. 50 m. gyermekmellúszás, nyílt: 1. Gábori József (OTE-KISOSZ) 40.4 mp. 2. Reich Béla (KISOSZ). 3. Reich Cs. (KISOSZ). — 100 m. oldalúszás, I. oszt.: 1. Schlenker Antal (NSC) 1 p. 17.6 mp. 2. Serényi (MTK) 1 p. 22.8 mp. — 100 m. hőlgyúszás, I. oszt.: 1. Stieber Lóttó (MAC) 1 p. 38.4 mp. 2. Kereszturi Kamilla (FTC) 1 p. 42.3 mp. 3. Vass Magda (BEAC) — 200 m. mellúszás, I. oszt.: 1. Jung Frigyes (NSC) 3 p. 4.2 mp. 2. Steiner (MTK) 3 p. 10.6 mp. 3. Tóth (MUE) 3 p. 10.8 mp. — 100 m. hátúszás, II. oszt.: 1. Wenczel József (FTC) 1 p. 22 mp. 2. Avar (MAFC) 1 p. 24.2 mp. 3. Lajta (NSC). — 100 m. hőlgyúszás, I. oszt.: 1. Virág Éva (III. ker. TVE) 1 p. 27 mp. (Országos rekord!) 2. Krasznér Vilma (MUE) 1 p. 03 mp. 3. Barall Augusztina (BEAC). — 100 m. mellúszás, III. oszt.: 1. Klausz József (MTK) 1 p. 27.2 mp. 2. Susztrovits (MTE) 1 p. 31 mp. 3. Bognár (MTK) 1 p. 31.4 mp. — 200 m. gyorsúszás, II. oszt.: 1. Páhok István (MTK) 2 p. 39.4 mp. 2. Jung (MTK) 2 p. 40 mp. 3. Dömötörffy (MUE) 2 p. 49 mp. — 66²/₃+100+133¹/₃ m. gyorsúszó staféta, I. oszt.: 1. III. ker. TVE csapata 3 p. 27 mp. 2. MTK 3 p. 39 mp.

Vízipóló mérkőzések: I. oszt. bajnoki döntő: FTC—III. ker. TVE 2:1 (1:0). Góldobók: Wenk, Vértessy — Fazekas (öngól). — II. oszt. bajnoki döntő: MTK—MUE 4:1 (2:1). MAC—NSC 4:4 (2:1).

Vasárnap. 100 m. gyorsúszás, junior: 1. Vrabely István (FTC) 1 p. 16.4 mp. 2. Hatala (NSC). 3. Nagy (FTC) és Fehér (MTK). — 50 m. gyermekgyorsúszás, nyílt: 1. Reich Béla (KISOSZ) 34 mp. 2. Kánassy (OTE) 34.4 mp. 3. Brém (OTE). — 100 m. hátúszás, I. oszt.: 1. Barta Károly (NSC) 1 p. 19 mp. 2. Klausz (MTK) 1 p. 20.2 mp. 3. Wenczel (FTC) 1 p. 25 mp. — 100 m. gyorsúszás, I. oszt.: 1. Gáborffy Antal (NSC) 1 p. 13 mp. 2. Bruk (III. ker. TVE). 3. Holba (III. ker. TVE). — 100 m. ifj. gyorsúszás, kizárásos: 1. Hidy Endre (OTE) 1 p. 14.8 mp. 2. Holeczek (OTE). 3. Köves (UTE). — Müugrás, I. oszt.: 1. Nagy Károly (FTC) 58 pont. 2. Lenhardt (OTE) 57¹/₂ pont. — 50 m. ifj. gyorsúszás, nyílt: 1. Holeczek József (OTE) 31.4 mp. 2. Hidy (OTE). — 1000 m. gyorsúszás, I. oszt.: 1. Páhok István (MTK) 14 p. 49 mp. 2. Serény (MTK) 16 p. 24 mp. 3. Jung (MTK) 17 p. 34 mp. — 100 m. mellúszás, I. oszt.: 1. Jung Frigyes (NSC) 1 p. 20.4 mp. 2. Sipos (MTK) 1 p. 20.4 mp. 3. Tóth (MUE) 1 p. 27 mp. — 100 m. hőlgyúszás, II. oszt.: 1. Sipos Manci (NSC) 1 p. 42 mp. 2. Steiner Lili (NSC) 1 p. 46 mp. 3. Szőke Kálmán (MUE).

Hégyner-vándordíjban: 1. MTK 23 ponttal. 2. NSC 15 p. Vízipólókupa elődöntő mérkőzés: III. ker. TVE—MAC 3:1 (2:0). Góldobók: Rudas, Homonnay II., Czelle — Halász. — I. oszt. bajnoki vízipóló mérkőzés: FTC—NSC 9:3 (5:2).

Válogatott csapatunk Pozsonyban is vereséget szenvedett

Pozsony—Budapest 1:0 (1:0)

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A háboru óta vasárnap első ízben jelent meg reprezentatív csapatunk az ősrégi koronázó városban, ahol nagy lelkesedéssel fogadták Budapest válogatott legénységét.

A PTE ligeti pályáján kb. 4000 főnyi hangos közönség előtt folyt le az érdekes találkozás. Az MLSz válogatottjai közül

az új krekkek nagy esalódást keltek. A csatlósor — bár nem egy jó helyezte akadt — teljesen gólképtelen volt. A vezető- és egyben győztes gólt Szloboda lőtte a 17. percben. A kemény, de fair mérkőzést Feuer Imre vezette.

Győzött az FTC Bécsben. (A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Szombaton az FTC csapata a Wiener Sportklub fölött 3:1 (3:0) arányban megérdemelt győzelmet aratott. A nagy eső miatt kétszer is félbe kellett szakítani a mérkőzést. A magyarok egészen a második félidő kezdetéig fölnyben voltak. Akkor az osztrákok mentek át támadásba, de 30 percen át tartó erőfeszítéssel csak egy tizenegyest értek el.

Bécsi futball. (A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Slovan pályáján a prágai Sparta a következő eredményeket érte el: Sparta—Vienna 6:3, Sparta—Amateure 0:0.

Félsikerrel szerepelt a VAC Szombathelyen. (A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az itt vendégszerelő VAC szombaton 4:3 arányban győzött a SzAK fölött, vasárnap azonban 2:1 arányban vereséget szenvedett egy kombinált csapattól.

Kispesti Atlétikai Club—Kaposvári „Turul” SE 7:1 (4:0). Biró: Fehér (Pécs). A kispesti csapat nagy gólarányú győzelmet könnyen érte el. A gólok legnagyobb részét Gulyás lőtte.

7:0-ra győzött az UTE Székesfehérvárott az SztC ellen.

Mogalakult a harmadik SzAK is. (A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A szolnoki sportoló ifjúság zömét magában foglaló Szolnoki Atlétikai Klub vasárnap alakult meg, amelynek különösen a futballszakosztálya vitész Romváry Rezső vezetésével szép jövőre hivatott. A SzAK már a startnál evezőosztalet is létesít Galambos Andornak, a „Duna” volt versenyzőjének az irányítására mellett.

Ma léptek életbe az International Board új offszoid- és tacesdóbi szabályai, amelyeknek kimerítő ismertetése Benedek Aladár hírlapíró társunknak „Futballbíró a mellényzsebben” című munkájának új kiadásában jelent meg.

Ünnepélyes keretek között folyt le a BTC jubiláris atlétikai versenye szombaton a Millenáris-pályán. A hódolói fölönulásban résztvettek a régi idők nagyjai mind, Kellner Gyulával, az első maratoni futóval és Bauer Rezsővel, a párisi olimpiász hőszével, az élen. A kitűnően rendezett verseny az alábbi főbb eredményekkel zárult: Diszkoszvetés, I. oszt.: 1. Egri (MAC) 40 m. 44 cm. 2. Donogán (SztK) 93 m. 98 cm. 3. Szűcs (MAC) 38 m. 16 cm. — 3000 m.-es síkfutás, I. oszt. 5-ös csapatverseny: 1. MTK 24 pont. 2. FTC 38 pont. Egyénileg: 1. Grosz (MTK) 9 p. 28 mp. 2. Somogyi (MTK) 9 p. 32.4 mp. 3. Szabadkay (FTC) 9 p. 32.6 mp. — 100 m.-es síkfutás: 1. Steinmetz (KAOE) 11.2 mp. — Magasugrás: 1. Grosz (MTK) 170 cm. — 600 m.-es síkfutás, I. oszt.: 1. Barsi (BBTE) 1 p. 25.2 mp. 2. Róza (MTE) 1 p. 25.7 mp. 3. Krieger (FTC) 1 p. 27.9 mp. — 200 m.-es síkfutás: 1. Rózsahegy (MAC) 22 mp. A kitűnő időt hátszél miatt nem lehet országos rekordnak minősíteni. — 15 km.-es síkfutás: 1. Zöllner (MAC) 54 p. 03 mp. — Magasugrás, helyből: 1. Somfai (MAC) 135 cm. — Távolugrás, helyből: 1. Karlovits (MAC) 290 cm.

A Főthy-vándordíj győztese Egri Kálmán.

Tizesztendős országos rekordok dőltek meg a BBTE viadalán

Barsi és Karlovits játszi könnyedséggel érték el kitűnő eredményüket A szegedi magasugrók elnyerték a székesfőváros bajnokságát és a honvédelmi minisztérium vándordíját

(A Reggel tudósítójától.) Még sokáig lesz emlékeztetés a BBTE vasárnapi viadala, amelyen két olyan kiváló rekord dőlt meg, amelyeket atlétáink már több mint egy évtizede ostromoltak.

Karlovits 371 centimétert ugrott ruddal, Barsi pedig 1 p. 56.7 mp.-cel győzött 800 méteren!

A két új rekord jóságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Szemere 365 cm.-es régi rekordja és Matyasovszky 1 p. 57.4 mp.-es ideje még 1914-ről datálódnak.

A mintaszerűen rendezett versenyen kitűnően szerepeltek a szegedi magasugrók, akik közül Orbán hajszálra dobta a 190 cm.-t.

Részletes eredmény:
400 m. síkfutás, I. oszt.: 1. Gerő Mór 50.9 mp. 2. Steinmetz (KAOE) 52.6 mp. 3. Muskát (MTK) 53.8 mp. — Rudugrás, I. oszt.: 1. Karlovits János (MAC) 371 cm. (Országos rekord!) 2. Nagy (MAC) 335 cm. 3. Andor (MAC) 335 cm. — Rudugrás, II. oszt.: 1. Andor (MAC) 335 cm. 2. Farkas (FTC) 335 cm. 3. Simon (Eperjes) 300 cm. — Súlydobás, I. oszt.: 1. Egri Kálmán (MAC) 12 m. 81 cm. 2. Hubert (FTC) 11 m. 72 cm. 3. Nonn (BBTE) 11 m. 42 cm. — Súlydobás, II. oszt.: 1. Hubert (FTC) 11 m. 72 cm. 2. Bertalan (BBTE) 11 m. 07 cm. 3. dr. Olty (MAC)

11 m. 07 cm. — 200 m. síkfutás: 1. Gissinger (MTK) 27.5 mp. (11 m. e.). 2. Ujhelyi (BBTE) 27.4 mp. (12 m. e.). 3. Pallaghy (BBTE) 28.5 mp. (0 m. e.). — 60 m. síkfutás: 1. Fluck (BBTE) 7 mp. 2. Réti (MTK) 7.6 mp. 3. Kális (MTK) 7.6 mp. — Diszkoszvetés, I. oszt.: 1. Donogán István (SztK) 39 m. 87 cm. 2. Egri (MAC) 39 m. 80 cm. 3. Szűcs (MAC) 38 m. 36 cm. — 3×200 m. stafétafutás e) oszt. egyletek részére: 1. FTC b) csapata 1 p. 13 mp. 2. Postás 1 p. 14 mp. 3. MAV 1 p. 17 mp. — 3×200 m. staféta b) oszt. egyletek részére: 1. FTC 1 p. 17.4 mp. — 5000 m. síkfutás, hep.: 1. Galambos Ferenc (MAV) 15 p. 59.6 mp. (400 m. e.). 2. Kovács (BBTE) 16 p. 09.6 mp. (350 m. e.). 3. Besz (MTK) 16 p. 18.5 mp. (160 m. e.). A scratch Kultúr ötödiknek futott be. — 800 m. síkfutás, hep.: 1. Barsi László (BBTE) 1 p. 56.7 mp. (Országos rekord!) 2. Róna (FTC) 1 p. 59.2 mp. (50 m. e.). 3. Pintér (FTC) 2 p. 05.2 mp. — 1500 m. síkfutás: 1. Szabadkay (FTC) 4 p. 22.4 mp. 2. Kertész (FTC) 4 p. 22.4 mp. 3. Somogyi (MTK) 4 p. 21.2 mp. 4. László (MAC) 4 p. 29.2 mp. — 4×200 m. stafétafutás, e) oszt. egyletek részére: 1. FTC 3 p. 44.8 mp. 2. MAVGSK 3 p. 54.7 mp. — 4×200 m. stafétafutás, A) oszt. egyletek részére: 1. KAOE 5 p. 32.5 mp. 2. BBTE 3 p. 38.4 mp. — Fluck (BBTE) 100 méteres rekordkísérlete nem sikerült. Egyedül futva 10.9 mp.-et ért el.

Magasugrás 5-ös csapatverseny Budapest székesfőváros bajnokságáért és a honvédelmi miniszter vándordíjáért: 1. Szegedi AK 167 cm. átlag. 2. MAC 164 cm. 3. MTK, BBTE 161 cm. Egyénileg: 1. Orbán (Szeged) 185 cm. 2. Staniszlau (Eperjes) 180 cm.

Új világrekord. Osloból táviratozzák: Arne Borg 1000 méteren 13 p. 4.1 mp.-es új rekord-idővel győzött.

Sághy (BTC) nyerte a Gillemot Ferenc-emlékversenyt a BTC jubiláris versenyén. Sághy ideje 30 kilométerre 44 p. 15 mp.

A német profi-kerékpárosok vezérkedtek az újpesti Stadion viadalán, amelynek főbb eredményei ezek: 1350 m. főverseny: 1. Ostermayer. 2. Behrendt. 3. Grimm. — 20 km.-es motorvezetési verseny: 1. Bartos. 2. Bániczky. 3. Stellbrink. — 50 km.-es motorvezetési verseny: 1. Stellbrink. 2. Bániczky. 3. Bartos. — Párosverseny: 1. Ostermayer—Behrendt-pár.

FTC—MTK országos bajnoki döntőre jegyek a „Stop”-nál: Nádor-utca 24. (Telefon: 57—62.)

Kézfertőtlenítésre nélkülözhetetlen a

Lysolform

Varrógépet, kerékpárt

teljesen felszerelve 60.000 K heti részletfizetésre szállít: Herman Gyula, Magyar Kosárfőnökyár Rt. Főszékhely: V. Lipót-körút 15 (Vigszínházzal szemben) Telefon 92—96. Fióküzlet: I. Horváth Miklós-ut 10—12 Telefon: József 86—77

SAKORVOSI rendelő vér- és nemibetegség részére. EZÜST SALVÁRSÁBON ÖLTÁS

Rendelés egész nap. Rákóczi-ut 32. I. em. 1. Rókusall szombon

Íróknak, művészeknek, tanároknak

25%

kedvezményt ad bármely munkából

RADÓ OLGA

művészi könyvkötészete

Régi posta-utca 7—9. sz. alatt

Lovaregyleti versenyek

A Lovaregylet szombat és vasárnapi versenyekének eredményei:

Szombat. I. futam: 1. Almom (6) Kasziány. 2. Főlköld (1¹/₂) Stenzl. 3. Poseuse (p) Kovács L. Tot.: 10:14, 13, 11, 11. II. futam: 1. Forban (4) Gulyás B. 2. Ropy (2) Singer. 3. Fruzi (4) Balázs J. II. Tot.: 10:44, 23, 22. III. futam: 1. Szándékos (p) Schejbal. 2. Magyarán (2) Szokolai. 3. Alperes (3) Gulyás B. Tot.: 10:18, 13, 16. IV. futam: 1. Cheeky (6) Sajdik. 2. Jenkő (16) Szabó Gy. 2. Sinbad (16) Szabó L. Tot.: 10:10, 42, 105, 90. V. futam: 1. Mangau (4) Kovács L. 2. De bizony (4) Gulyás B. 3. Megmondtam (4) Szokolai. Tot.: 10:50, 17, 19, 20. VI. futam: 1. Planéta (2¹/₂) Szabó Gy. 2. Sunyi (16) Szokolai S. 3. Alprücken (2¹/₂) Gulyás B.

Vasárnap. I. futam: 1. Nepomuk (5) Schejbal. 2. Vak Bottyán (2r) Szabó L. II. 3. Bogyó (8) Martinek. Tot.: 10:19, 17, 12, 17. II. futam: 1. Borvirág (5) Stenzl. 2. Várkert (6) Martinek. 3. Juci (6) Schejbal. Tot.: 10:23, 45, 37, 34. III. futam: 1. Vadító (3) Gulyás B. 2. Naplópó (8:10r) Gutai. 3. Armalis (4) Sajdik. Tot.: 10:55, 22, 15. IV. futam: 1. Rival (4) Singer. 2. Honfittás (1¹/₂) Gutai. 3. Rosselino (6) Kovács L. Tot.: 10:55, 16, 16, 18. V. futam: 1. Eszmény (4) Piszter. 2. Dombó (p) Kovács L. 3. Sylvana (6) Horváth B. Tot.: 10:46, 16, 14, 31. VI. futam: 1. Patricius (4) Szabó Gy. 2. Virradat (4) Szabó L. II. 3. Marmara (4) Schejbal.

Ügetőversenyek

Részletes eredmény:
I. futam: 1. Vádló. 2. Satyr. 3. Turán. Tot.: 10:22, 15, 10, 10. II. futam: 1. Zóra. 2. Angyó. 3. Jován. Tot.: 10:21, 15, 31. III. futam: 1. Shimmy. 2. Rodostó. 3. Czimbora. Tot.: 10:11. IV. futam: 1. Adonis. 2. Emlék. 3. Pityke. Tot.: 10:19. V. futam: 1. Rézangyal. 2. G. Jóska. 3. Eva lánya. Tot.: 10:77, 49, 23. VI. futam: 1. A vous. 2. Reserl. 3. Ardone. Tot.: 10:28, 16, 14. VII. futam: 1. Mikl—Visszhang. 2. Bakter—Sándor. 3. Elnök—Flóta. Tot.: 10:18.

Bookmakerek fogadóirodái:

IV. Kossuth Lajos-utca 14,
VI. Andrássy-ut 45,
VI. Váci-ut 1,
VIII. Rákóczi-ut 51

Start és Fix fogadások

Legközelebbi lóversenyek az új versenypályán augusztus 18, 20, 22, 23

Felelős kiadó: Róna Ödön igazgató

„Világosság”-könyvnyomda Rt. Budapest, VIII, Conti-u. 4.
Műszaki igazgató: Deutch D.